

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Економічний факультет

Кафедра статистики, обліку та аудиту

До захисту допущено
кафедрою статистики, обліку та аудиту, протокол №5 від 09.12.2025 р.

завідувач кафедри _____ _____ Тетяна СЛЮНІНА
(підпис) (ім'я, прізвище)

«09» грудня 2025 р.

Кваліфікаційна робота

здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти

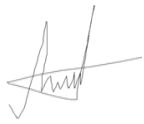
**«ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І АУДИТУ
ДЕБІТОРСЬКОЇ І КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ ПІДПРИЄМСТВА»**

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

(код та найменування спеціальності; спеціалізації спеціальності - за наявності)

Освітня програма «Облік і оподаткування»

(назва освітньої програми)

Виконавець _____ _____ Анастасія Гончаренко
(підпис) (ім'я, прізвище)

Науковий керівник _____ _____ Юлія Глушач
(підпис) (ім'я, прізвище)

Харків – 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ДЕБІТОРСЬКА І КРЕДИТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОБ'ЄКТ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ.....	7
1.1. Економічна сутність дебіторської і кредиторської заборгованості та їх класифікація за видами діяльності.....	7
1.2. Принципи управління дебіторською та кредиторською заборгованістю, нормативно-правова база та завдання обліку і аудиту.....	14
1.3. Макроекономічний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості підприємств в галузі вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур за даними статистики.....	19
1.4. Загальна характеристика та аналіз основних економічних показників Сільськогосподарського ТОВ ім. Б. Хмельницького.....	23
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ І КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	29
2.1. Особливості первинного обліку дебіторської і кредиторської заборгованості на СТОВ ім. Б. Хмельницького.....	29
2.2. Організація аналітичного та синтетичного обліку розрахунків з дебіторами.....	32
2.3. Організація аналітичного та синтетичного обліку розрахунків з кредиторами...	41
2.4. Використання автоматизованих бухгалтерських програм на СТОВ ім. Б. Хмельницького.....	53
РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ З ДЕБІТОРАМИ І КРЕДИТОРАМИ.....	59
3.1. Організація та методика проведення аналізу дебіторської і кредиторської заборгованості підприємства.....	59
3.2. Організація проведення аудиту розрахунків з контрагентами.....	66
3.3. Рекомендації з удосконалення обліку, аналізу та аудиту дебіторської і кредиторської заборгованості на підприємстві СТОВ ім. Б. Хмельницького.....	77

ВИСНОВКИ.....	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	82
ДОДАТКИ.....	89

ВСТУП

Невід'ємною частиною діяльності будь-якого суб'єкта господарювання є здійснення розрахунків з різними юридичними та фізичними особами. У підприємств виникають зобов'язання перед працівниками, державою, банками, іншими суб'єктами господарювання. У свою чергу, працівники, держава, інші підприємства, банки можуть мати зобов'язання перед підприємством, через що у нього в обліку виникає дебіторська заборгованість.

У сучасних умовах інституційних змін, нестабільності економіки і валютних курсів тема організації обліку, якісного аналізу і аудиту дебіторської і кредиторської заборгованості підприємства має велике значення. Обсяг заборгованостей і стан розрахунків з контрагентами здійснює значний вплив на фінансову стійкість суб'єкта господарювання, його платоспроможність і ліквідність [7].

Проведення аудиту дебіторської і кредиторської заборгованості має важливе значення для надання користувачам фінансової звітності впевненості щодо достовірності, законності, повноти та реальності наявних сум заборгованостей. Аудиторська перевірка дозволяє виявити недоліки в обліку, законність та доцільність господарських операцій з розрахунків з контрагентами.

В ефективному управлінні розрахунками з контрагентами велике значення має аналіз заборгованостей. Недостатній контроль за дебіторською заборгованістю призводить до збільшення її обсягу і вилучення оборотного капіталу підприємства. Недостатній контроль за зобов'язаннями може призвести до погіршення кредитної історії, штрафних санкцій, зниження ділової репутації підприємства.

Накопичення прострочених боргів контрагентів знижує платоспроможність суб'єктів господарювання і негативно впливає на здатність розраховуватися за своїми зобов'язаннями, що у свою чергу спричиняє фінансові проблеми у підприємств кредиторів. Криза неплатежів негативно впливає на економіку країни загалом, що ще раз підкреслює актуальність теми обліку, аналізу і аудиту дебіторської і кредиторської заборгованості підприємств [7].

Метою дослідження є розкрити сутність поняття дебіторської і кредиторської заборгованості та їх класифікації, дослідити діючу систему обліку, аналізу та методичку аудиту і розробити практичні рекомендації щодо удосконалення обліку, аналізу та аудиту дебіторської і кредиторської заборгованості підприємства.

Завдання дослідження:

- розкрити поняття та класифікацію дебіторської і кредиторської заборгованості;
- проаналізувати нормативно-правове забезпечення обліку та аудиту дебіторської і кредиторської заборгованості;
- дослідити особливості первинного обліку, організацію бухгалтерського обліку дебіторської і кредиторської заборгованості, в тому числі на прикладі СТОВ ім. Б. Хмельницького;
- провести аналіз структури та динаміки дебіторської і кредиторської заборгованості на СТОВ ім. Б. Хмельницького;
- дослідити методи аналізу дебіторської і кредиторської заборгованості та виявити зв'язок з фінансовим станом підприємства;
- розглянути методичку аудиту розрахунків з контрагентами;
- запропонувати напрями вдосконалення обліку, аналізу та аудиту дебіторської і кредиторської заборгованості на підприємстві.

Об'єктом дослідження є процес організації обліку, аналізу та аудиту дебіторської і кредиторської заборгованості підприємства.

Предмет дослідження — теоретичні, методичні, організаційні аспекти обліку, аналізу та аудиту дебіторської і кредиторської заборгованості підприємства.

Під час проведення дослідження та написання кваліфікаційної роботи було використано такі *методи дослідження* як аналіз, індукція, дедукція, порівняння, групування, економіко-математичні методи, графічне моделювання, узагальнення.

Інформаційною базою для проведення дослідження є чинні законодавчі та нормативні акти, національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, праці науковців, облікова документація та фінансова звітність досліджуваного підприємства.

Практичне значення роботи полягає у можливості використання запропонованих рекомендацій для покращення організації облікового процесу, оптимізації розрахунків з контрагентами, зниження фінансових ризиків, підвищення фінансової стабільності підприємства.

Апробація результатів дослідження та публікації. Окремі з положень роботи були представлені на всеукраїнській науково-практичній конференції «Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін» (Полтава, 2025) [7].

Кваліфікаційна робота включає вступ, три розділи з підрозділами, висновки, список використаних джерел (61 джерело) і 16 додатків. Основний текст має обсяг 78 сторінок друкованого тексту, 4 таблиці та 5 рисунків.

РОЗДІЛ 1

ДЕБІТОРСЬКА І КРЕДИТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОБ'ЄКТ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ

1.1. Економічна сутність дебіторської і кредиторської заборгованості та їх класифікація за видами діяльності

«Дебіторська заборгованість – сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату» [38], або «дебіторська заборгованість, не призначена для перепродажу – дебіторська заборгованість, що виникає внаслідок надання коштів, продажу інших активів, робіт, послуг безпосередньо боржникові та не є фінансовим активом, призначеним для перепродажу» [42].

Дебіторська заборгованість належить до оборотних активів підприємства та визнається таким, якщо можна достовірно визначити її суму та існує ймовірність отримання економічних вигод від неї в майбутньому.

Згідно з НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» та НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» дебіторську заборгованість класифікують за такими ознаками:

- за терміном погашення;
- за об'єктами, щодо яких виникла заборгованість;
- за ймовірністю погашення боржниками.

За терміном погашення дебіторська заборгованість поділяється на довгострокову та поточну.

Довгострокова дебіторська заборгованість повинна бути погашена після 12 місяців з дати балансу та не виникає в ході нормального операційного циклу.

Поточна дебіторська заборгованість виникає в ході нормального операційного циклу та повинна бути погашена протягом 12 місяців з дати балансу [38].

Для більш детального розуміння термінів погашення заборгованості доцільно навести визначення поняття «операційний цикл». «Операційний цикл – проміжок часу між придбанням запасів для провадження діяльності і отриманням грошей та їх еквівалентів від реалізації виробленої з них продукції або товарів і послуг» [37]. Тобто, якщо операційний цикл підприємства більше 12 місяців, то поточна дебіторська заборгованість може бути погашена і після 12 місяців, але в межах операційного циклу.

Поточна дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги визнається, якщо відповідає критеріям визнання доходу. По перше, «покупцеві передані всі ризики і вигоди, пов'язані з правом власності». По друге, «підприємство не здійснює контроль і управління реалізованими активами» [42].

За об'єктами, щодо яких виникла поточна заборгованість розрізняють:

1. Заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги: дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги; векселі, одержані за продукцію, товари, роботи, послуги;

2. Заборгованість, яка не пов'язана з реалізацією продукції, товарів, робіт, послуг: за виданими авансами, за розрахунками з підзвітними особами, за розрахунками з бюджетом, з нарахованих доходів, за претензіями, за відшкодуванням завданих збитків, з внутрішніх розрахунків, за позиками членам кредитних спілок, за розрахунками з державними цільовими фондами, за операціями з деривативами, інша (заборгованість, яка не може бути віднесена до попередніх статей дебіторської заборгованості) [21].

Розглянемо більш детально кожен вид поточної дебіторської заборгованості.

Заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги виникає в результаті продажу цих активів контрагентам з відстрочкою платежу, іншими словами, на умовах безвідсоткового кредиту. Іноді така заборгованість забезпечується векселем, яким дебітор гарантує сплату грошових коштів через встановлений період часу. Вексель – це цінний папір, який містить зобов'язання однієї сторони сплатити визначену суму грошових коштів іншій в установлений термін.

Дебіторська заборгованість за виданими авансами виникає, коли підприємство здійснює покупку продукції, товарів, робіт, послуг в іншого суб'єкта господарювання на умовах повної попередньої оплати або часткової (авансу). Тоді в обліку у підприємства закупівельника виникає заборгованість іншого за сплачені попередньо продукцію, товари, роботи, послуги.

Працівникам підприємства можуть видавати грошові кошти під звіт на господарські потреби, оплату послуг, службові відрядження тощо. Особа, якій були надані грошові кошти на такі потреби, називається підзвітною особою. Дебіторська заборгованість за розрахунками з підзвітними особами виникає в момент видачі грошових коштів підзвітній особі або перерахування з поточного рахунку підприємства на рахунок такої особи.

Заборгованість за розрахунками з бюджетом – це заборгованість податкових і фінансових органів перед підприємством. Також така заборгованість виникає при переплаті податків, зборів, та інших платежів до бюджету.

Дебіторська заборгованість з нарахованих доходів це суми дивідендів, процентів, роялті тощо які підлягають отриманню підприємством.

Заборгованість за претензіями виникає перед контрагентами стосовно штрафів, неустойок, пені, відшкодування збитків, усунення недоліків поставленої продукції, наданих послуг або виконаної роботи.

Заборгованість за відшкодуванням завданих збитків – це заборгованість винних осіб перед підприємством за нестачі, перевитрати, крадіжки, псування товарно-матеріальних цінностей.

Дебіторська заборгованість з внутрішніх розрахунків – це заборгованість пов'язаних сторін, наприклад, материнського підприємства з дочірнім, а також з внутрішньовідомчих розрахунків.

Кредитні спілки – це добровільне об'єднання громадян, які здійснюють членські внески для взаємного кредитування. Заборгованість за позиками членам кредитних спілок виникає при наданні фінансового кредиту одному або декільком членам такої спілки.

Заборгованість за розрахунками з державними цільовими фондами виникає, коли підприємством підлягають отриманню грошові кошти для відшкодування витрат за виплати з тимчасової непрацездатності, декретні, нещасні випадки тощо за рахунок таких фондів. Також, якщо підприємство перерахувало внесків до таких фондів понад міру.

За операціями з деривативами заборгованість виникає, якщо підприємством підлягають отриманню доходи як учасником (торговцем) деривативом.

До інших дебіторів належать підприємства, що ведуть спільну діяльність без створення юридичної особи, є покупцями основних засобів, не задіяних у господарській діяльності, або беруть основні засоби в операційну оренду, є покупцями неліквідних запасів. Також до інших дебіторів належать працівники, які вступають в розрахункові відносини з підприємством, окрім розрахунків з оплати праці та з підзвітними особами.

До складу довгострокової дебіторської заборгованості відносять:

- заборгованість за майно, передане у фінансову оренду;
- заборгованість, забезпечену довгостроковими векселями;
- інша довгострокова заборгованість [21; 58].

Фінансова оренда – оренда, що має на меті передачу орендарю усіх ризиків і вигод, які пов'язані з користуванням і володінням активом.

Оренда вважається фінансовою, якщо наявна хоча б одна з ознак:

- орендований актив переходить у власність орендаря по закінченню строку оренди;
- термін оренди становить більшу частину терміну корисного використання об'єкта оренди;
- орендований актив дає можливість лише орендареві використовувати його без витрат на його поліпшення, модернізацію, дообладнання;
- орендар має намір придбати об'єкт оренди за ціною, яка нижча за його справедливую вартість на дату придбання;
- теперішня вартість мінімальних орендних платежів з початку строку оренди дорівнює або перевищує справедливую вартість об'єкта оренди [41].

За своєчасністю погашення дебіторська заборгованість класифікується на нормальну, сумнівну та безнадійну.

Нормальною є заборгованість, за якою не наступив термін погашення.

Сумнівною вважається заборгованість, якщо є невпевненість, що вона буде погашена боржником.

Безнадійною стає заборгованість, коли є впевненість, що вона не буде погашена боржником або щодо якої минув термін позовної давності [38].

Можна виділити ще два особливі види дебіторської заборгованості:

- «відстрочені податкові активи – сума податку на прибуток, що підлягає відшкодуванню у наступних періодах» [44];

- витрати майбутніх періодів – витрати, здійснені у звітному періоді, але які будуть визнані витратами в майбутніх звітних періодах згідно з принципом відповідності доходів та витрат [51].

Згідно Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» «зобов'язання – заборгованість підприємства, що виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, приведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди» [33; 37].

Згідно Цивільного кодексу України «зобов'язанням є правовідношення, в якому одна сторона (боржник) зобов'язана вчинити на користь другої сторони (кредитора) певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші тощо) або утриматися від вчинення певної дії (негативне зобов'язання), а кредитор має право вимагати від боржника виконання його обов'язку» [59].

Зобов'язання визнається, якщо його оцінку можна достовірно визначити та існує ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок його погашення.

Зобов'язання поділяють на довгострокові, поточні, забезпечення, непередбачені зобов'язання та доходи майбутніх періодів.

Довгострокові зобов'язання повинні бути погашені після 12 місяців з дати балансу. До них відносять довгострокові кредити банків, відстрочені податкові зобов'язання, довгострокові забезпечення, інші довгострокові зобов'язання [39].

«Відстрочене податкове зобов'язання – сума податку на прибуток, який сплачуватиметься в наступних періодах з тимчасових податкових різниць, що підлягають оподаткуванню» [44].

Довгостроковими забезпеченнями вважаються ті, що будуть використані для відшкодування майбутніх витрат після 12 місяців з дати балансу.

До інших довгострокових зобов'язань відносяться довгострокові векселі видані, довгострокові зобов'язання за облігаціями, довгострокові зобов'язання з оренди, інші довгострокові зобов'язання за позикові кошти, окрім кредитів банків [19].

«Поточні зобов'язання - зобов'язання, які повинні бути погашені протягом операційного циклу підприємства або повинні бути погашені протягом дванадцяти місяців, починаючи з дати балансу» [39].

Поточними зобов'язаннями є:

- короткострокові кредити банків;
- поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями; товари, роботи, послуги; розрахунками з бюджетом; розрахунками зі страхування; розрахунками з оплати праці; розрахунками з учасниками; розрахунками із внутрішніх розрахунків; короткостроковими векселями виданими;
- поточні забезпечення;
- інші поточні зобов'язання.

Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями це та сума грошових коштів в частині довгострокового зобов'язання, яка повинна бути сплачена в поточному звітному періоді.

Зобов'язання за розрахунками зі страхування включають зобов'язання підприємства за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням (єдиний соціальний внесок), а також за іншими видами страхувань (індивідуальне страхування, страхування майна тощо).

Поточні зобов'язання за розрахунками з учасниками це суми нарахованих дивідендів, які підлягають сплаті акціонерам товариства [58].

Забезпеченнями називають зобов'язання з невизначеними сумою і часом погашення на дату балансу. Забезпечення створюються для оплати майбутніх відпусток працівникам, здійснення гарантійного ремонту випущеної продукції, додаткового пенсійного забезпечення, виконання зобов'язань щодо обтяжливих контрактів, реструктуризації. Сума забезпечення визначається за обліковою оцінкою ресурсів, необхідних для погашення зобов'язання на дату балансу. Забезпечення дозволяється використовувати тільки для тих витрат, для яких воно було створено [39].

Доходи майбутніх періодів – кошти, отримані у звітному періоді, але які відповідно до принципу нарахування і відповідності відносяться до майбутніх звітних періодів [51].

До доходів майбутніх періодів відносять такі види доходів:

- авансові платежі за передані в оренду основні засоби та інші необоротні активи;
- авансові платежі за ще не виконані вантажні перевезення;
- передоплата на газети, журнали, періодичні та довідкові видання, виручка від продажу квитків транспортних і театральних-видовищних підприємств, абонентна плата за користування засобами зв'язку тощо;
- інші доходи майбутніх періодів [21].

Непередбачене зобов'язання – це:

1. «Зобов'язання, що може виникнути внаслідок минулих подій та існування якого буде підтверджено лише тоді, коли відбудеться або не відбудеться одна чи більше невизначених майбутніх подій, над якими підприємство не має повного контролю» [39]; або

2. «Теперішнє зобов'язання, що виникає внаслідок минулих подій, але не визнається, оскільки малоймовірно, що для врегулювання зобов'язання потрібно буде використати ресурси, які втілюють у собі економічні вигоди, або оскільки суму зобов'язання не можна достовірно визначити» [39].

1.2. Принципи управління дебіторською та кредиторською заборгованістю, нормативно-правова база та завдання обліку і аудиту

Обсяг дебіторської і кредиторської заборгованості здійснює вагомий вплив на фінансове становище підприємства. Для забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності суб'єктів господарювання необхідно здійснювати постійний контроль за обсягом заборгованостей та станом розрахунків з контрагентами.

Поточна дебіторська заборгованість належить до оборотних активів, але в той же час не може бути використана в поточній діяльності, оскільки це лише очікувана сума грошових коштів або інших активів, які підприємство отримає. З метою управління фінансовим становищем підприємства важливо регулювати допустимий рівень дебіторської заборгованості, адже значні її розміри можуть негативно впливати на рівень платоспроможності та ліквідності. Якщо великий відсоток оборотних активів заморожено у боргах контрагентів, це може спричинити потребу в додатковому зовнішньому фінансуванні [7].

Грамотна кредитна політика та контроль за складанням договорів із зазначенням чітких термінів сплати, відповідальності, штрафних санкцій можуть суттєво знизити ризик виникнення простроченої дебіторської заборгованості.

Для ефективного управління дебіторською заборгованістю важливо аналізувати потенційних покупців за рівнем платоспроможності, розраховувати граничний розмір можливої суми кредиту з урахуванням реального фінансового становища клієнта, вчасно визначати прострочену заборгованість на рахунках дебіторів та вживати необхідні заходи для її стягнення.

Процес контролю дебіторської заборгованості на підприємстві включає визначення її оптимального розміру, розрахунок максимально допустимої величини, аналіз стану та структури, застосування методів і засобів для стягнення та постійний контроль за їх реалізацією [55].

Здійснення підприємницької діяльності неможливе без виникнення зобов'язань: підприємства використовують засоби праці, залучають ресурси,

позикові кошти. Використання кредитів на вигідних умовах дозволяє вкладати в розвиток підприємства кошти банків для зростання прибутку в майбутньому.

За грамотного використання кредиторської заборгованості та управління нею можна оптимізувати витрати, але значні її розміри можуть призвести до втрати платоспроможності, ліквідності і погіршення репутації підприємства.

Ефективне управління зобов'язаннями передбачає постійний контроль за станом розрахунків з кредиторами для своєчасного здійснення платежів і уникнення штрафних санкцій; планування обсягу залучених коштів, контроль за правильністю складання договорів [29].

Основним законодавчим актом, який регулює організацію і порядок ведення бухгалтерського обліку в Україні, є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [33]. «Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій» [51] встановлює призначення рахунків і порядок їх ведення на підприємствах.

Нормативно-правовим актом, який визначає методологію ведення обліку дебіторської заборгованості, а саме визнання та оцінку, класифікацію, методологію визначення резерву сумнівних боргів, порядок розкриття результатів обліку у фінансовій звітності та розкриття інформації у примітках, є Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» [38].

Так як дебіторська заборгованість пов'язана з отриманням доходу і є фінансовим активом, методологію її обліку також визначає НП(С)БО 15 «Дохід» [42] та НП(С)БО 13 «Фінансові інструменти» [40].

Нормативно-правовим актом, який визначає методологію ведення обліку зобов'язань є НП(С)БО 11 «Зобов'язання» [39]. Це положення визначає класифікацію зобов'язань, визнання та оцінку, порядок створення та використання забезпечень, розкриття результатів обліку у фінансовій звітності та інформації про зобов'язання у примітках.

НП(С)БО 16 «Витрати» [43] регламентує, коли заборгованість визнається витратами, наприклад, списання безнадійної дебіторської заборгованості, а також

визнання витратами створення резерву сумнівних боргів. Стосовно зобов'язань це положення визнає фінансовими витратами витрати на проценти за користування отриманими кредитами, за випущеними облігаціями, за фінансовою орендою та інші витрати підприємства, пов'язані із запозиченнями.

НП(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів» [45] регулює порядок оцінення і відображення операцій з обліку дебіторської та кредиторської заборгованості в іноземній валюті. Також це положення регламентує методику визначення курсових різниць та їх відображення у фінансовій звітності.

Обіг векселів регулюється Законом України «Про обіг векселів в Україні» [35], а порядок складання, передачі, платежів за векселем, права і обов'язки сторін встановлює Положення «Про переказний і простий вексель» [49].

Умови і порядок видачі авансів підзвітним особам на службові відрядження і порядок звітування перед підприємством за витрачені кошти встановлює Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Інструкції про службові відрядження в межах України та за кордон» № 59 [36]. Розрахунки з підзвітними особами також регулює Податковий кодекс України [31] у частині відображення витрат на відрядження та їх оподаткування, Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні № 148 [46].

Порядок визначення розміру збитків, виявлених під час інвентаризації, встановлений Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей» № 116 [50].

Цивільний кодекс України у сфері господарської діяльності регулює підстави виникнення зобов'язань між контрагентами, захист прав та обов'язків сторін кредитора та боржника, виконання та припинення зобов'язань. Також Цивільний кодекс України визначає строки позовної давності для стягнення заборгованості в судовому порядку [59]. Сам порядок стягнення кредиторської заборгованості в судовому порядку регламентує Цивільний процесуальний кодекс України та Господарський процесуальний кодекс України [60; 9].

Так як постачання продукції, товарів, виконання робіт, надання послуг оподатковується податком на додану вартість, доцільно зауважити, що вагому участь у нормативно-правовому регулюванні господарських операцій, пов'язаних з дебіторською та кредиторською заборгованістю приймає Податковий кодекс України [31]. Цей кодекс встановлює перелік операцій, які є об'єктом оподаткування, ставки податку, порядок формування податкового кредиту.

Податковий кодекс України встановлює порядок зменшення фінансового результату до оподаткування на суми: використання створених забезпечень витрат; коригування (зменшення) забезпечень для відшкодування майбутніх витрат, на яку збільшився фінансовий результат до оподаткування; коригування (зменшення) резерву сумнівних боргів або резерв очікуваних кредитних збитків (зменшення корисності активів), на яку збільшився фінансовий результат до оподаткування; списаної дебіторської заборгованості.

Податковий кодекс України встановлює збільшення фінансового результату до оподаткування на суми: витрат на створення забезпечень для відшкодування майбутніх витрат; витрат на формування резерву сумнівних боргів або резерв очікуваних кредитних збитків; витрат від списання дебіторської заборгованості понад суму резерву сумнівних боргів або понад резерв очікуваних кредитних збитків.

При здійсненні своєї професійної діяльності аудитори і аудиторські компанії зобов'язані дотримуватися державних, галузевих, та інших законодавчих актів стосовно бухгалтерського обліку, фінансової звітності, господарської діяльності, оподаткування тощо. Такими законодавчими актами є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»; Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку; План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій; Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій; Податковий кодекс України; Цивільний кодекс України.

Основним законодавчим актом, який визначає правові засади здійснення аудиторської діяльності в Україні та регулює відносини, які виникають при здійсненні цієї діяльності, є Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [32]. Цей закон регулює діяльність аудиторів та аудиторських фірм, їх права, обов'язки, відповідальність, систему нагляду за аудиторською діяльністю, професійне самоврядування аудиторів. Також цей закон встановлює професійні стандарти аудиторської діяльності, контроль якості аудиторських послуг, порядок атестації, реєстрації аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» встановлює особливості проведення обов'язкового аудиту та аудиту підприємств, що становлять суспільний інтерес.

При здійсненні професійної діяльності аудитори зобов'язані дотримуватися «Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту (МСА), огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг» [25]; Кодексу етики професійних бухгалтерів [15]; офіційних роз'яснень Аудиторської палати України щодо окремих питань із застосування стандартів аудиту; інших нормативних актів, прийнятих Аудиторською палатою України.

Основним завданням обліку дебіторської заборгованості на підприємстві є забезпечення повного й достовірного відображення в облікових регістрах сум, які підприємство має отримати від покупців, замовників та інших дебіторів. Такий облік дає змогу здійснювати постійний контроль за станом і динамікою розрахунків, своєчасно виявляти прострочену заборгованість, формувати резерв сумнівних боргів, а також проводити аналіз обсягів, структури та ефективності управління дебіторською заборгованістю.

Завдання обліку кредиторської заборгованості полягають у забезпеченні контролю за своєчасним виконанням зобов'язань підприємства перед постачальниками, підрядниками, державними органами, працівниками та іншими кредиторами з метою недопущення нарахування пені й штрафних санкцій. Достовірне відображення у бухгалтерському обліку сум кредиторської

заборгованості дає можливість здійснювати повний і об'єктивний аналіз стану розрахунків та ефективності використання коштів підприємства.

Основними завданнями аудиту дебіторської заборгованості підприємства є підтвердження правильності, достовірності, законності, повноти відображення в обліку розрахунків з дебіторами, перевірка своєчасності розрахунків, а також перевірка дотримання підприємством вимог НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість».

Основними завданнями аудиту зобов'язань є:

- підтвердження правильності, повноти, своєчасності відображення в обліку зобов'язань підприємства перед постачальниками та іншими кредиторами;
- підтвердження достовірності залишків за розрахунками з бюджетом, правильності нарахування та сплати податків, правильності ведення обліку за цими розрахунками, заповнення звітності та відповідності даних облікових регістрів даним податкової звітності;
- дотримання законодавства та порядку розрахунків з оплати праці;
- оцінити загальну діючу систему формування інформації щодо оплати праці, її відповідність законодавчим та нормативним актам;
- установити дотримання підприємством вимог НП(С)БО 11 «Зобов'язання» [2].

1.3. Макроекономічний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості підприємств в галузі вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур за даними статистики

У таблиці 1.1 наведені дані дебіторської заборгованості та оборотних активів загалом, частку дебіторської заборгованості в оборотних активах підприємств в галузі вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур протягом 2015 – 2023 рр.

Таблиця 1.1 – Показники динаміки та структури дебіторської заборгованості у складі оборотних активів підприємств в галузі вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур України за 2015–2023 рр.

Показник	Роки								
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Оборотні активи, млн. грн.	413,9	1159,7	509,3	539	522,5	590,7	749,8	831,8	868,2
Темпи зростання оборотних активів, %	-	180,1%	-56,1%	5,8%	-3,1%	13,0%	26,9%	10,9%	4,4%
Дебіторська заборгованість, млн. грн.	277,6	976,6	286,9	263,8	233,2	267,9	317,7	356,3	360
Темпи зростання дебіторської заборгованості, млн. грн.	-	251,8%	-70,6%	-8,1%	-11,6%	14,9%	18,6%	12,1%	1,0%
Частка дебіторської заборгованості в оборотних активах, %	67,1%	84,2%	56,3%	49,0%	44,6%	45,3%	42,4%	42,8%	41,5%

Джерело: Розраховано автором за даними [57]

У 2016 році відбулося різке збільшення оборотних активів підприємств за рахунок збільшення дебіторської заборгованості. Її частка в оборотних активах у 2015 році становила 67,1 %, а у 2016 збільшилася ще на 17,1 %, 84,2 % активів підприємств становлять борги контрагентів. У 2017 році відбувається різке зменшення суми дебіторської заборгованості, що свідчить про оптимізацію розрахунків з дебіторами або скорочення реалізації. У 2018 – 2020 роках показники більш-менш стабільні, але заборгованість дебіторів постійно становить майже половину оборотних активів підприємств, що може свідчити про неплатоспроможність контрагентів, або незадовільне управління дебіторською заборгованістю у підприємств кредиторів. Протягом 2020 – 2023 років заборгованість зростає, що може бути пов'язане зі зниженням платоспроможності

дебіторів через пандемію та війну. Графічно динаміку дебіторської заборгованості протягом досліджуваного періоду представлено на рис. 1.1.

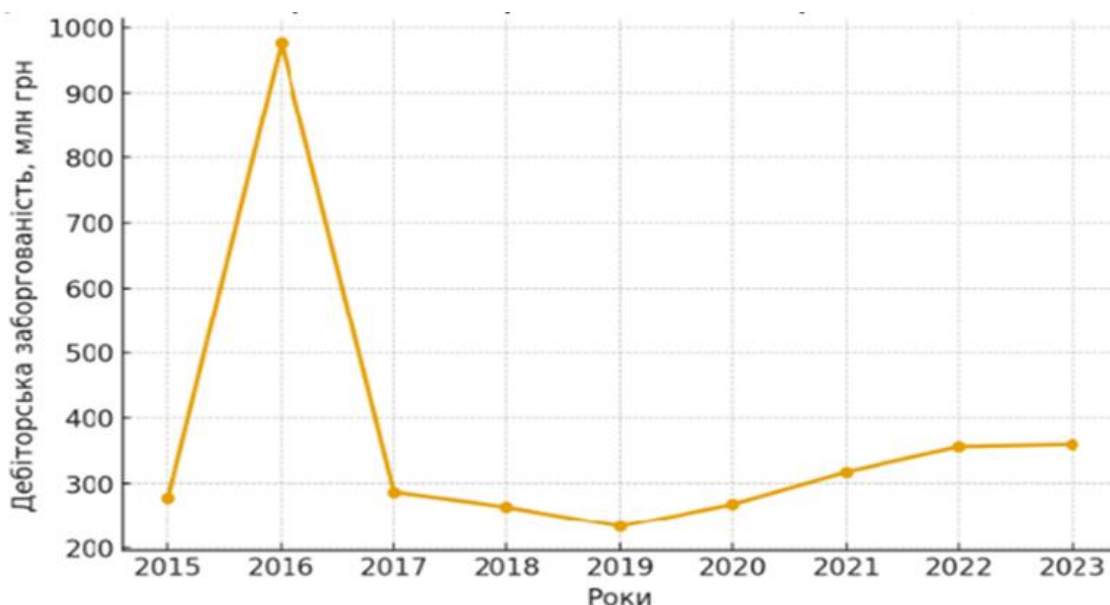

Рисунок 1.1 - Динаміка дебіторської заборгованості підприємств в галузі вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур протягом 2015 – 2023 рр.

Джерело: побудовано автором за даними таблиці 1.1.

Порівняно з показниками дебіторської заборгованості, показники кредиторської (табл. 1.2) не мають різких стрибків. Найбільше зростання спостерігається протягом 2021 – 2023 років через необхідність залучення позикових коштів у складні для економіки країни періоди. Загалом, суми зобов'язань значно менші порівняно із сумами наданих позик, в майбутній перспективі це може призвести до необхідності використання кредитів банків для забезпечення виробничої діяльності підприємств, адже значні суми оборотних коштів заморожені у боргах дебіторів. Загалом, незважаючи на короточасні періоди стабілізації або невеликого зниження (2017, 2018, 2020 роки), у галузі вирощування зернових і олійних культур України протягом 2015–2023 рр. спостерігається стійке збільшення обсягу кредиторської заборгованості.

Таблиця 1.2 - Показники динаміки кредиторської заборгованості підприємств в галузі вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур України за 2015–2023 рр.

Показник	Роки								
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Кредиторська заборгованість, млн. грн.	104,6	132	125	124,7	128,3	127,9	145,1	150,9	166,6
Темпи зростання кредиторської заборгованості, %	-	26,2%	-5,3%	-0,2%	2,9%	-0,3%	13,4%	4,0%	10,4%

Джерело: складено автором за даними [57]

Графічно динаміку кредиторської заборгованості підприємств представлено на рис. 1.2.

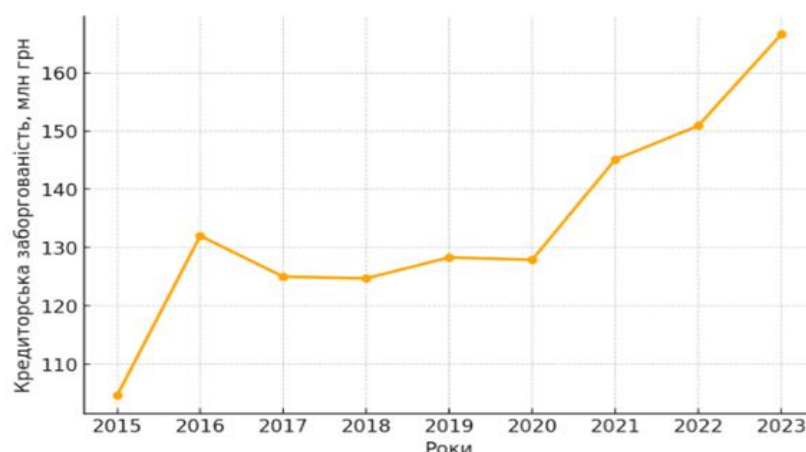

Рисунок 1.2 – Динаміка кредиторської заборгованості підприємств в галузі вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур протягом 2015 – 2023 рр.

Джерело: побудовано автором за даними таблиці 1.2.

Зростання обсягу кредиторської заборгованості може свідчити як про зростання обсягів діяльності підприємств у галузі (які більше купують у постачальників), так і про потенційні проблеми з ліквідністю та управлінням фінансовими потоками.

1.4. Загальна характеристика та аналіз основних економічних показників Сільськогосподарського ТОВ ім. Б. Хмельницького

Підприємство «Сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю ім. Б. Хмельницького» засноване 28.02.2000 року зі статутним капіталом 130 000 грн. Юридична адреса підприємства: 13043, Україна, село Романівка, Житомирський р-н, Житомирська обл., Романівська територіальна громада, вулиця Транзитна, будинок 3В. Організаційно-правова форма підприємства - товариство з обмеженою відповідальністю. Управління підприємством здійснюється директором, який організовує виробничо-господарську діяльність і представляє інтереси товариства в органах влади, установах і перед контрагентами. Структура підприємства включає виробничі, бухгалтерські, адміністративні та допоміжні підрозділи.

Сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю ім. Богдана Хмельницького є сучасним багатoproфільним аграрним підприємством, яке здійснює свою діяльність відповідно до статуту та чинного законодавства України. Основний вид діяльності СТОВ ім. Б. Хмельницького - 01.11 Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур. Іншими зареєстрованими видами діяльності підприємства є: 01.13 Вирощування овочів і баштанних культур, коренеплодів і бульбоплодів; 01.19 Вирощування інших однорічних і дворічних культур; 01.24 Вирощування зерняткових і кісточкових фруктів; 01.30 Відтворення рослин; 01.41 Розведення великої рогатої худоби молочних порід; 01.42 Розведення іншої великої рогатої худоби та буйволів; 01.43 Розведення коней та інших тварин родини конячих; 01.46 Розведення свиней; 01.61 Допоміжна діяльність у рослинництві; 01.62 Допоміжна діяльність у тваринництві; 01.63 Післяурожайна діяльність; 03.12 Прісноводне рибальство; 10.81 Виробництво цукру; 45.20 Технічне обслуговування та ремонт автотранспортних засобів; 46.21 Оптова торгівля зерном, необробленим тютюном, насінням і кормами для тварин; 46.75 Оптова торгівля хімічними продуктами; 49.41 Вантажний автомобільний

транспорт; 52.10 Складське господарство; 52.29 Інша допоміжна діяльність у сфері транспорту; 68.20 Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна; 77.11 Надання в оренду автомобілів і легкових автотранспортних засобів; 77.12 Надання в оренду вантажних автомобілів; 77.31 Надання в оренду сільськогосподарських машин і устаткування; 77.39 Надання в оренду інших машин, устаткування та товарів, н.в.і.у.; 33.12 Ремонт і технічне обслуговування машин і устаткування промислового призначення.

Бухгалтерський облік на підприємстві здійснюється бухгалтерською службою, яку очолює головний бухгалтер.

Наказом про облікову політику (Додаток А) визначено принципи і методи відображення в бухгалтерському обліку зобов'язань і забезпечень:

- довгострокові зобов'язання, на які нараховуються відсотки, відображаються за їх теперішньою вартістю з урахуванням умов та виду зобов'язання;
- поточні зобов'язання відображаються за сумою погашення;
- зобов'язання (обов'язок чи відповідальність діяти певним чином) визнавати, коли актив отриманий, або коли підприємство має безвідмовну угоду придбати актив;
- зобов'язання визнається, якщо задовольняються умови визнання, визначені НП(С)БО 11 "Зобов'язання" ;
- якщо на дату балансу раніше визнане зобов'язання не підлягає погашенню, то його сума включається до складу доходу звітного періоду;
- створюється забезпечення для відшкодування витрат на виплату відпусток працівникам, нараховується щомісячно у вигляді добутку фактично нарахованої робітникам заробітної плати та коефіцієнту, розрахованого як відношення річної планової суми на оплату відпусток до загального річного планового фонду оплати праці. В розрахунок при створенні цього забезпечення припадають суми нарахувань ЕСВ;
- на кінець кожного року проводиться перерахунок залишку резерву на оплату майбутніх відпусток (з урахуванням ЄСВ). Перерахунок проводиться наступним чином: визначається фактичний залишок резерву відпусток на кінець кожного

кварталу та року як добуток кількості днів, невикористаних працівниками підприємства щорічних і (дитячих) соціальних відпусток на дату перерахунку та суми середньоденної оплати працівника, отримана сума фактично нарахованого резерву відпусток порівнюється з плановим нарахуванням, резерв на оплату відпусток донараховується (або зменшується) на отриману різницю;

- не створювати забезпечення (резерви) на додаткове пенсійне забезпечення, на виконання гарантійних зобов'язань, на реструктуризацію.

У таблиці 1.3 представлені основні економічні показники діяльності СТОВ ім. Богдана Хмельницького. З таблиці 1.3 спостерігається, що найбільшу питому вагу в активах підприємства займають оборотні активи (82,7%). В оборотних активах найбільша питома вага (43,9%) належить виробничим запасам. Хорошим показником є те, що дебіторська заборгованість становить всього 26,2% оборотних активів, значить у підприємства оптимізовані розрахунки з дебіторами. В структурі пасивів підприємства переважає нерозподілений прибуток (89,4%), це є показником того, що основне фінансування підприємства здійснюється за рахунок прибутків. Лише 10,5% пасивів становлять зобов'язання, що свідчить про незалежність підприємства від зовнішнього фінансування. Протягом досліджуваного періоду активи підприємства зросли на 14,3%, з них оборотні на - 2,3%. Грошові кошти та їх еквіваленти збільшилися на 464%, що свідчить про високу ліквідність підприємства. Зрушення відбулися також стосовно дебіторської заборгованості, особливо за продукцію, товари, роботи послуги. Результатом діяльності СТОВ є збільшення нерозподіленого прибутку на 13,4% порівняно з попереднім періодом. Поточні зобов'язання зменшилися на 70,9% , а довгострокові, цільове фінансування та забезпечення збільшилися аж на 2 159,9%. Збільшення довгострокових зобов'язань одночасно зі збільшенням капітальних інвестицій і довгострокових фінансових інвестицій може бути показником залучення довгострокових позик для розвитку підприємства. Економічний потенціал СТОВ ім. Богдана Хмельницького має тенденцію до зростання, адже чисті активи підприємства за досліджуваний період збільшилися з 143 691,3 тис.грн. до 162 952,2 тис.грн. (або на 19 260,9 тис.грн.).

Таблиця 1.3 - Основні економічні показники діяльності СТОВ ім. Богдана Хмельницького за даними балансу.

Показники	На 31.12.23р.		На 31.12.24р.		Відхилення	
	тис.грн.	у % до підсумку балансу	тис.грн.	у % до підсумку балансу	тис.грн.	у %
1	2	3	4	5	6	7
Всього активів	159 365,3	100	182 114,7	100	+22 749,4	+14,3
Нематеріальні активи:						
- первісна вартість	5 183,8	-	5 183,8	-	-	-
- накопичений знос	407,3	-	484,1	-	-	-
- залишкова вартість	4 776,5	3	4 699,7	2,6	- 76,8	- 1,6
Основні засоби:						
- первісна вартість	53 605,2	-	70 920,4	-	-	-
- накопичений знос	48 155,1	-	49 953,5	-	-	-
- залишкова вартість	5 450,1	3,4	20 966,9	11,5	+ 15 516,8	+ 284,7
Незавершені капітальні інвестиції	3,1	0,002	1 162,6	0,6	+ 1 159,5	+ 37 403,2
Довгострокові фінансові інвестиції	1 878,7	1,2	4 629,7	2,5	+ 2 751	+ 146,4
Оборотні активи всього, зокрема:	147 256,9	92,4	150 655,8	82,7	+ 3 398,9	+ 2,3
- виробничі запаси	105 206,1	66	66 095,7	36,3	- 39 110,4	- 37,2
- у т.ч. готова продукція	88 495,0	55,5	55 780,5	30,6	- 32 714,5	- 37
дебіторська заборгованість всього, зокрема:	34 066,3	21,4	39 398,7	21,6	+ 5 332,4	+ 15,7
- за продукцію, товари, роботи, послуги	6 417,6	4	7 940,3	4,4	+ 1 522,7	+ 23,7
- за розрахунками з бюджетом	15 267,3	9,6	17 009,7	9,3	+ 1 742,4	+ 11,4
- інша поточна дебіторська заборгованість	12 381,4	7,8	14 448,7	7,9	+ 2 067,3	+ 16,7
- грошові кошти і їх еквіваленти	7 939,3	5	44 781,4	24,6	+ 36 842,1	+ 464
- інші оборотні активи	45,2	0,02	380,0	0,2	+ 334,8	+ 740,7
Зареєстрований капітал	130,0	0,1	130,0	0,1	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	143 561,3	90,1	162 822,2	89,4	+ 19 260,9	+ 13,4

Продовження таблиці 1.3

1	2	3	4	5	6	7
Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	654,4	0,4	14 788,6	8,1	+ 14 134,2	+ 2 159,9
Поточні зобов'язання всього, зокрема:	15 019,6	9,4	4 373,9	2,4	- 10 645,7	- 70,9
- короткострокові кредити банків	8 158,0	5,1	-	-	- 8 158	- 100
- за товари, роботи, послуги	6 126,7	3,8	194,0	0,1	- 5 932,7	- 96,8
- за розрахунками з бюджетом	132,9	0,08	165,6	0,09	+ 32,7	+ 24,6
- за розрахунками зі страхування	-	-	9,7	0,005	+ 9,7	-
- за розрахунками з оплати праці	-	-	177,7	0,1	+ 177,7	-
- інші поточні зобов'язання	602,0	0,4	3 826,9	2,1	+ 3 224,9	+ 535,7
Всього зобов'язань	15 674	9,8	19 162,5	10,5	+ 3 488,5	+ 22,3

Джерело: складено автором за даними балансу СТОВ ім. Б. Хмельницького за 2023 - 2024 р. (Додаток Б)

У таблиці 1.4 представлені показники фінансового стану СТОВ ім. Б. Хмельницького. Коефіцієнт абсолютної ліквідності підприємства у 2023 році дещо перевищує своє нормативне значення, а у 2024 році він різко зріс до 10.2. Це свідчить про можливість підприємства вільно розраховуватися за своїми терміновими зобов'язаннями. Коефіцієнт загальної ліквідності суттєво перевищує норму, це означає, що поточні активи значно перевищують поточні зобов'язання і підприємство є абсолютно платоспроможним. Коефіцієнт фінансової незалежності також перевищує нормативне значення. Це свідчить про фінансову стійкість і незалежність від зовнішнього фінансування, і що його діяльність фінансується за рахунок власного капіталу. Можна зробити висновок, що фінансовий стан підприємства є надзвичайно стійким, але з іншого боку наявний надлишок ліквідних коштів, які можна залучати в інвестування або модернізацію і розвиток підприємства.

Таблиця 1.4 - Показники фінансового стану СТОВ ім. Богдана Хмельницького

№ п/п	Показники	На 31.12.2023	На 31.12.2024	Орієнтоване нормативне значення
1	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,53	10,2	0,25 – 0,5
2	Коефіцієнт загальної ліквідності	9,8	34,4	1,0 – 2,0
3	Коефіцієнт фінансової незалежності	0,9	0,9	0,25 – 0,5

Джерело: складено автором за даними балансу СТОВ ім. Б. Хмельницького за 2023, 2024 р. (Додаток Б)

Хоча висока ліквідність і незалежність є ознаками стійкості, критично високі показники ліквідності можуть вказувати на неефективне розміщення грошових коштів або недостатнє фінансування діяльності за рахунок зовнішніх джерел (кредитів), що може гальмувати розвиток. Потрібне подальше дослідження структури активів (особливо поточних) та зобов'язань для підтвердження обґрунтованості таких високих показників ліквідності.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ І КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

2.1. Особливості первинного обліку дебіторської і кредиторської заборгованості на СТОВ ім. Б. Хмельницького

На досліджуваному підприємстві облік дебіторської і кредиторської заборгованості здійснює головний бухгалтер, система обліку автоматизована. Основними обов'язками бухгалтера, який відповідає за дебіторську і кредиторську заборгованість є:

- приймання, обробка первинних документів, внесення даних в програму;
- сплата рахунків за придбані матеріали та послуги з дозволу директора підприємства;
- надання директору інформації про стан розрахунків;
- складання актів звірок по контрагентам;
- складання фінансової звітності.

Інвентаризація дебіторської і кредиторської заборгованості проводиться згідно з положенням № 879 [48] шляхом звірки з контрагентами.

Підставою для відображення господарської операції у регістрах бухгалтерського обліку є первинні документи, в яких міститься інформація про цю господарську операцію. Порядок створення, прийняття первинних документів до обліку, відображення в облікових регістрах встановлює «Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку» затверджене наказом МФУ від 24.05.1995 № 88 [47]. Для того, щоб бухгалтерська служба прийняла первинний документ до обліку, він повинен відповідати певним критеріям:

- бути складеним українською мовою, а у випадку, якщо документ складено іноземною мовою, він повинен мати впорядкований аутентичний переклад на українську мову;

- господарська операція, на яку складено документ, не повинна суперечити чинному законодавству і нормативним актам, порушувати встановлений порядок обліку грошових коштів і матеріальних цінностей, завдавати шкоди власникам;

- господарська операція, зазначена в документі повинна бути доцільною, тобто мати ділову мету;

- документ повинен містити обов'язкові реквізити, передбачені Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність» [33] (назву підприємства, від імені якого складено документ; дата, зміст, обсяг, одиниці виміру господарської операції; посади і прізвища відповідальних осіб; особисті підписи);

- має бути складений на бланку типової або спеціалізованої форми;

- не повинен містити несанкціонованих виправлень або підчисток.

Підставою для виникнення у підприємства дебіторської заборгованості контрагентів за продукцію є договір (Додаток В) і видаткова накладна (Додаток Г). При продажі продукції за кордон аналогом договору є контракт.

Договір (контракт) визначає юридичні взаємини підприємства і покупця продукції. У договорі зазначається така інформація:

- назва підприємства, що здійснює продаж продукції і підприємства покупця;

- адреса підприємства продавця і підприємства покупця;

- платіжні реквізити й форма розрахунків;

- назва продукції, ціна та загальна вартість (може зазначатися в додатку до договору);

- термін й спосіб відвантаження товару;

- права та обов'язки сторін;

- відповідальність сторін за невиконання договірних зобов'язань.

При передачі продукції покупцеві підприємство виписує видаткову накладну, в якій зазначаються:

- назви підприємств (покупця і продавця);

- номер і дата накладної;
- найменування продукції, її кількість, ціна і загальна вартість із визначенням суми податку на додану вартість;
- платіжні реквізити;
- підписи сторін, що засвідчують факт відпуску продукції з підприємства.

При безпосередньому відвантаженні продукції зі складу виписується товарно-транспортна накладна (Додаток Д), в якій зазначається назва замовника, його адреса, вид транспортного засобу, яким перевозиться товар, найменування продукції, ціна, кількість, сума та прізвище особи, яка здійснює перевезення.

Також при відвантаженні товару покупцеві підприємство реєструє податкову накладну в реєстрі електронних накладних, виписує рахунок-фактуру (Додаток Е) до оплати покупцю, в якому вказується опис продукції, вартість, дата оплати.

Усі документи, окрім податкової накладної, виписуються у двох примірниках, один з яких надається покупцю, а інший залишається у підприємства продавця.

При перерахуванні попередньої повної або часткової передоплати постачальникам за товари, роботи, послуги підставою для відображення в обліку дебіторської заборгованості за виданими авансами є платіжне доручення, а також сам договір постачання, в якому зазначаються умови попередньої оплати.

Підставою для виникнення в обліку дебіторської заборгованості за розрахунками з підзвітними особами є видатковий касовий ордер (Додаток Ж), якщо кошти на господарські потреби або відрядження видаються готівкою, і платіжне доручення, якщо кошти перераховуються з поточного рахунку підприємства на рахунок працівника.

СТОВ ім. Б. Хмельницького також здійснює послуги надання в оренду різного виду машин і устаткування. Первинний облік оренди ведеться на підставі договорів оренди (Додаток К), актів приймання-передачі (Додаток Л), актів наданих послуг (Додаток М). Передача об'єкта оренди орендарю оформлюється договором з додатком, в якому прописуються додаткові умови, не зазначені безпосередньо в договорі. Також при передачі об'єкта в оренду оформлюється акт приймання-передачі майна. Кожного місяця підприємство надсилає орендарю акт надання

послуг, на підставі якого здійснюється нарахування орендної плати і виникнення дебіторської заборгованості. Також реєструється податкова накладна в електронному кабінеті платника ПДВ.

Первинний облік зобов'язань перед постачальниками та підрядниками ведеться на підставі укладених договорів або контрактів із зарубіжними партнерами. Підставою для виникнення зобов'язання перед банками та іншими позичальниками є кредитний договір (Додаток Н) та договір позики (Додаток П).

СТОВ ім. Б. Хмельницького орендує сільськогосподарські машини і устаткування, тому має зобов'язання за орендною платою. Первинний облік зобов'язань з орендної плати виникає на підставі договорів оренди, актів приймання-передачі об'єкта оренди, а також на підставі отриманих актів наданих послуг.

Первинні документи обробляються в бухгалтерії в тому періоді, в якому була здійснена господарська операція, підшиваються кожного місяця в окрему справу (банківські виписки, прихідні накладні, акти виконаних робіт, реалізація) та передаються на зберігання в архів. Первинні документи на матеріали та виконані послуги надходять в бухгалтерію від матеріально відповідальних осіб, які відповідають за вчасну передачу їх до бухгалтерії, їх реєстрацію, правильність оформлення та наявність сертифікатів, товарно-транспортних накладних тощо.

2.2. Організація аналітичного та синтетичного обліку розрахунків з дебіторами

Облік довгострокової дебіторської заборгованості ведеться на рахунку 18 «Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи». Цей рахунок активний, за дебетом відображається виникнення заборгованості, а за кредитом її погашення або списання.

Облік дебіторської заборгованості за майно, що передано у фінансову оренду ведеться на субрахунку 181 «Заборгованість за майно, передане у фінансову оренду». Аналітичний облік заборгованості за майно, що передане у фінансову оренду ведеться за кожним укладеним договором окремо.

На субрахунку 182 «Довгострокові векселі одержані» ведеться облік отриманих довгострокових векселів у забезпечення довгострокової дебіторської заборгованості. Аналітичний облік ведеться за кожним одержаним векселем.

Субрахунок 183 «Інша дебіторська заборгованість» призначений для обліку довгострокової дебіторської заборгованості, що не відображається на інших субрахунках 18 рахунку. Наприклад, видані довгострокові позики працівникам підприємства. Аналітичний облік іншої довгострокової дебіторської заборгованості ведеться за кожним дебітором окремо, видами заборгованості, термінами виникнення та погашення [21].

Довгострокова дебіторська заборгованість відображається в балансі у складі необоротних активів за її теперішньою вартістю, визначення якої залежить від виду заборгованості та умов її погашення.

На досліджуваному підприємстві рахунки довгострокової дебіторської заборгованості не ведуться.

Облік поточної дебіторської заборгованості ведеться на рахунках: 34 «Короткострокові векселі одержані», 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками», 37 «Розрахунки з різними дебіторами».

Рахунки поточної дебіторської заборгованості активні, за дебетом відображається виникнення заборгованості, за кредитом погашення або списання.

Для обліку розрахунків з покупцями та замовниками призначений рахунок 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками». На субрахунку 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями» ведеться облік дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги вітчизняних покупців та замовників, на субрахунку 362 «Розрахунки з іноземними покупцями» - іноземних. Виникнення дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги відбувається у момент відвантаження продукції покупцям, надання послуг, здійснення робіт замовникам. Така дебіторська

заборгованість визнається активом одночасно з визнанням доходу від реалізації та оцінюється за первісною вартістю. На субрахунку 361 і 362 за дебетом відображається продажна вартість відвантаженої продукції, товарів, наданих послуг, включаючи податок на додану вартість, акцизний податок, інші обов'язкові платежі до бюджетів та позабюджетних фондів. За кредитом – надходження оплати за продукцію, товари, послуги на поточний рахунок або в касу підприємства. Сальдо рахунку відображає наявність дебіторської заборгованості за товари, роботи послуги.

Якщо реалізація відбувається з відтермінуванням сплати і утворюється різниця між справедливою вартістю і сумою, яка підлягає отриманню, то таку дебіторську заборгованість визнають як заборгованість за нарахованими доходами (відсотками). Дисконтування не здійснюється, якщо різниця менша 5%.

На субрахунку 363 «Розрахунки з учасниками ПФГ» ведеться облік розрахунків з учасниками промислово-фінансових груп. На субрахунку 364 «Розрахунки за гарантійним забезпеченням» відображаються розрахунки за гарантійним забезпеченням, пов'язаним зі здійсненням операцій з деривативами.

Аналітичний облік розрахунків з покупцями і замовниками здійснюється за кожним покупцем і замовником окремо та за кожним пред'явленим до оплати рахунком.

У балансі дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги відображається за чистою реалізаційною вартістю у складі оборотних активів, яка обчислюється вирахуванням з первісної вартості такої заборгованості суми резерву сумнівних боргів. Для достовірної оцінки дебіторської заборгованості на дату балансу необхідно також вирахувати з суми поточної дебіторської заборгованості суму безнадійної за рахунок резерву сумнівних боргів. Якщо суми резерву сумнівних боргів недостатньо для списання безнадійної дебіторської заборгованості, різниця відноситься на витрати звітного періоду [58].

НП(С)БО 10 передбачено два способи розрахунку величини резерву сумнівних боргів: застосування абсолютної суми сумнівної заборгованості або застосування коефіцієнта сумнівності, який може бути розрахований кількома

способами. Абсолютна сума сумнівної заборгованості визначається шляхом аналізу платоспроможності кожного дебітора окремо. При застосуванні способу розрахунку із застосуванням коефіцієнта сумнівності сума дебіторської заборгованості на початок періоду множиться на цей коефіцієнт.

Для обліку резерву сумнівних боргів призначений рахунок 38 «Резерв сумнівних боргів», рахунок балансовий, регулюючий, контрарний. Створення резерву сумнівних боргів відображається за кредитом рахунку, списання сумнівної дебіторської заборгованості або зменшення нарахованих резервів – за дебетом.

Аналітичний облік за рахунком 38 ведеться за кожним боржником окремо або за термінами непогашення дебіторської заборгованості [21].

На СТОВ ім. Б. Хмельницького створення резерву сумнівних боргів не передбачено, оскільки воно відноситься до малих підприємств. Заборгованість, яка визнана безнадійною, списується з балансу і відображається у складі інших операційних витрат.

На СТОВ ім. Б. Хмельницького ведеться субрахунок 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями» і 362 «Розрахунки з іноземними покупцями».

На рахунку 34 «Короткострокові векселі одержані» відображають поточну дебіторську заборгованість, забезпечену вексями. На субрахунку 341 «Короткострокові векселі, одержані в національній валюті» обліковуються векселі, одержані в національній валюті, на субрахунку 342 «Короткострокові векселі, одержані в іноземній валюті» - векселі, одержані в іноземній валюті. За дебетом рахунку відображається отримання векселя за відвантажені товари, виконані роботи, надані послуги та за іншими операціями, за кредитом отримання коштів у погашення векселів, погашення векселем кредиторської заборгованості, продаж векселів третій стороні тощо.

В поточному обліку векселі одержані відображаються за номінальною вартістю. В балансі векселі одержані відображаються як і дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги за чистою реалізаційною вартістю.

Аналітичний облік ведеться за кожним векселем одержаним.

Одержані векселі зберігають у касі підприємства, або передають на зберігання у банк. При зберіганні векселів на підприємстві складається опис, в якому вказується назва платника, сума, термін погашення заборгованості. При погашенні заборгованості в описі роблять відповідну помітку і вказують дату документа, який це підтверджує. Якщо векселі передають на зберігання у банк, в регістрах аналітичного обліку зазначається відповідний документ, одержаний від банку [21].

На СТОВ ім. Б. Хмельницького рахунок 34 не ведеться.

В окремих випадках договорами купівлі – продажу передбачена поставка продукції, виконання робіт, надання послуг на умовах здійснення повної або часткової передоплати. На субрахунку 371 «Розрахунки за виданими авансами» ведеться облік розрахунків за авансами, виданими під майбутню поставку продукції, виконання робіт, надання послуг. За дебетом рахунку відображається сума перерахованого авансу, за кредитом залік заборгованості з постачальником після отримання товарно-матеріальних цінностей, послуг, здійснення робіт. Сальдо рахунку відображає заборгованість перед підприємством за попередньо оплачені, але ще не отримані товари, роботи, послуги; в балансі відображається у складі оборотних активів у статті «дебіторська заборгованість за розрахунками».

Аналітичний облік ведеться за кожним постачальником та кожним авансом окремо [19].

Субрахунок 372 «Розрахунки з підзвітними особами» призначений для обліку підзвітних сум, виданих працівникам підприємства на службові відрядження або господарські потреби.

Службове відрядження оформлюється наказом, у якому зазначаються дані працівника, пункт призначення, підприємство, мета та строк відрядження. Порядок направлення у відрядження регулюється внутрішніми документами підприємства (колективним договором або Положенням про службові відрядження).

Підприємство забезпечує відрядженого працівника авансом, розмір якого визначається кошторисом витрат. Аванс може бути виданий готівкою або перерахований на платіжну картку працівника. До витрат на відрядження належать: добові, витрати на проїзд, проживання, побутові послуги, оформлення документів,

страхування, службові телефонні розмови та інші документально підтверджені витрати. Добові не потребують спеціального підтвердження, але визначаються відповідно до вимог чинного законодавства.

Працівник зобов'язаний подати звіт про використані кошти до 5-го банківського дня після повернення з відрядження або виконання господарського доручення. Невикористані суми авансу підлягають поверненню в касу підприємства, а кошти, не повернуті у встановлені строки, вважаються надміру витраченими та оподатковуються відповідно до Податкового кодексу України.

Субрахунок 372 активно – пасивний. За дебетом рахунку відображаються суми, видані (перераховані) підзвіт, або понесені надміру витрати під час відрядження, за кредитом - витрати, понесені під час відрядження. Сальдо рахунку може бути як дебетовим, так і кредитовим. Дебетове сальдо відображає заборгованість підзвітних осіб підприємству, кредитове – суму перевитрат підзвітних осіб за звітами про використання коштів. У балансі дебетове сальдо відображається у складі оборотних активів, кредитове – у складі зобов'язань.

Аналітичний облік за субрахунком 372 ведеться за кожною підзвітною особою і окремо сумою, виданою під звіт [14].

Субрахунок 373 «Розрахунки за нарахованими доходами» призначений для обліку нарахованих доходів, таких як дивіденди, відсотки, роялті, які підлягають отриманню підприємством. На цьому субрахунку відображають дебіторську заборгованість:

- що виникла в результаті фінансової діяльності підприємства (придбання акцій, інших боргових зобов'язань, часток в зареєстрованому капіталі інших підприємств);
- суму процентів за облігаціями, казначейськими зобов'язаннями або ощадними (депозитними) сертифікатами, суму процентів за продаж товарів, робіт, послуг в кредит, за надання майна в оренду (лізинг, рента);
- платежі за використання нематеріальних активів підприємства (патентів, торговельних марок, авторського права, програмних продуктів тощо), нарахована підприємству винагорода за користування або надання права на користування

авторськими правами на літературні, мистецькі та наукові твори, комп'ютерні програми, аудіо- та відеозаписи, фільми, радіо- і телепрограми, а також за придбання патентів, торгових марок, моделей, креслень, формул, технологій та іншої комерційної або наукової інформації (ноу-хау).

Дебіторська заборгованість за нарахованими дивідендами визнається активом у період їх нарахування. Дебіторська заборгованість за процентами визнається в тому звітному періоді, до якого вони відносяться, виходячи з бази їх нарахування та терміну користування відповідними активами. Дебіторську заборгованість за роялті визнають за принципом нарахування відповідно до економічного змісту угоди. У балансі дебіторська заборгованість за нарахованими доходами відображається у складі оборотних активів у статті «інша дебіторська заборгованість».

Аналітичний облік нарахованих доходів ведеться за їх видами [21].

Субрахунок 374 «Розрахунки за претензіями» призначений для обліку розрахунків за пред'явлені претензії іншим суб'єктам господарювання.

Претензія – це вимога добровільно усунути порушення законодавства шляхом сплати боргу, штрафу, усунення недоліків поставленої продукції, виконаних робіт, наданих послуг, відшкодування завданих збитків.

Претензії до постачальників та підрядників можуть бути пред'явлені за неправильні ціни чи тарифи в рахунках, арифметичні помилки, невідповідність якості товарів умовам договору, нестачу вантажів, брак або простій з їхньої вини, помилкове списання коштів, а також через нарахування пені, штрафів і неустойок за порушення договірних зобов'язань.

За дебетом субрахунку відображається сума пред'явленої і підтвердженої претензії, за кредитом її погашення сплатою грошових коштів в касу або на рахунок підприємства, або відшкодування претензії поставкою товарно-матеріальних цінностей, виконаними роботами, наданими послугами. У балансі дебіторська заборгованість за пред'явленими претензіями відображається у складі оборотних активів у статті «інша дебіторська заборгованість».

На субрахунку 375 «Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків» ведеться облік розрахунків з винними особами з відшкодування збитків, нанесених

підприємству в результаті нестач, псування товарно-матеріальних цінностей, крадіжок грошових коштів або товарно-матеріальних цінностей, перевитрат. Виявлення фактів завданих підприємству збитків в обов'язковому порядку супроводжується проведенням інвентаризації, в результаті якої виявляють відхилення між даними обліку і фактичною наявністю грошових коштів або товарно-матеріальних цінностей. За дебетом рахунку відображається сума заборгованості винної особи перед підприємством, за кредитом відшкодування заборгованості винною особою матеріальними цінностями або грошовими коштами. Аналітичний облік розрахунків за відшкодуванням завданих збитків ведеться за кожною винною особою. В балансі сальдо субрахунку відображається у складі оборотних активів в статті «інша дебіторська заборгованість» [21].

Облік розрахунків за позиками членам кредитних спілок ведеться на субрахунку 376 «Розрахунки за позиками членам кредитних спілок». За дебетом відображається сума наданої позики, за кредитом її повернення позичальником. Аналітичний облік ведеться за кожним членом кредитної спілки та за кожною наданою позикою. В балансі сальдо рахунку відображається у складі оборотних активів у статті «інша дебіторська заборгованість».

Субрахунок 377 «Розрахунки з іншими дебіторами» призначений для обліку операцій, які не обліковуються на інших рахунках поточної дебіторської заборгованості. До них належать розрахунки з іншими організаціями за роботи, послуги, вартість яких відноситься на загальновиробничі, адміністративні, збутові витрати; розрахунки з працівниками з видачі та погашення ними кредитів; виплати на утримання дитячих дошкільних закладів, які є на балансі підприємства; оплата телефонних переговорів працівників, витрати на оплату їх навчання тощо. Аналітичний облік на цьому субрахунку ведеться за кожним дебітором окремо. У балансі сальдо субрахунку відображається в складі оборотних активів у статті «інша дебіторська заборгованість».

На субрахунку 378 «Розрахунки з державними цільовими фондами» ведеться облік розрахунків з державними цільовими фондами, такими як Пенсійний фонд, або Фонд соціального страхування, зокрема розрахунків з тимчасової

непрацездатності тощо. Аналітичний облік на цьому субрахунку ведуть за кожним дебітором. Сальдо субрахунку відображає наявність заборгованості державних цільових фондів перед підприємством, у балансі відображається у складі оборотних активів у статті «інша дебіторська заборгованість» [21].

Для обліку розрахунків за операціями з деривативами використовують субрахунок 379 «Розрахунки за операціями з деривативами».

«Дериватив - документ, що засвідчує право та/або зобов'язання придбати чи продати у майбутньому цінні папери, матеріальні або нематеріальні активи, а також кошти на визначених ним умовах» [31].

Дериватив оцінюється і відображається в балансі за справедливою вартістю. Зміна вартості дериватива може бути позитивною, якщо від операції з таким інструментом в поточний період очікується дохід, тоді він збільшує дохід підприємства. Або зміна вартості дериватива може бути від'ємною, якщо від операцій з ним в поточний період очікуються збитки, тоді активи підприємства зменшуються, або збільшуються зобов'язання. У балансі сальдо субрахунку 379 відображається у складі оборотних активів у статті «інша дебіторська заборгованість» [21].

Окремим видом дебіторської заборгованості є дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом та податковий кредит. Це дебетове сальдо субрахунків 641 «Розрахунки за податками» і 642 «Розрахунки за обов'язковими платежами». Це сума коштів, яку підприємство може отримати від бюджету, наприклад, у разі переоплати податків. Податковий кредит – це сума ПДВ, на яку платник має право зменшити власне податкове зобов'язання з ПДВ. Це сума ПДВ, сплачена підприємством при оплаті за товари, роботи, послуги інших суб'єктів господарювання. У балансі така дебіторська заборгованість відображається у складі оборотних активів у статті «дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом».

Для обліку поточної дебіторської заборгованості на СТОВ ім. Б. Хмельницького ведуться субрахунки 3711 «Розрахунки за виданими авансами в національній валюті», 3721 «Розрахунки з підзвітними особами в національній

валюті», 373 «Розрахунки за нарахованими доходами», 3771 «Розрахунки з іншими дебіторами в національній валюті», 378 «Розрахунки з державними цільовими фондами».

Типові кореспонденції рахунків довгострокової і поточної дебіторської заборгованості, а також кореспонденції рахунків поточної дебіторської заборгованості на СТОВ ім. Б. Хмельницького наведені в Додатку Р.

У примітках до фінансової звітності стосовно дебіторської заборгованості розкривається така інформація:

- перелік дебіторів і суми довгострокової дебіторської заборгованості;
- перелік дебіторів і суми дебіторської заборгованості пов'язаних сторін, з виділенням внутрішньогрупового сальдо дебіторської заборгованості;
- склад і суми статті балансу «Інша дебіторська заборгованість»;
- метод визначення величини резерву сумнівних боргів;
- сума поточної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги в розрізі її класифікації за строками непогашення;
- залишок резерву сумнівних боргів за кожною статтею поточної дебіторської заборгованості, його утворення та використання у звітному році [38].

2.3. Організація аналітичного та синтетичного обліку розрахунків з кредиторами

Для обліку зобов'язань призначені рахунки 5 і 6 класу Плану рахунків бухгалтерського обліку.

Для обліку довгострокових зобов'язань призначені рахунки 5 класу: 50 «Довгострокові позики», 51 «Довгострокові векселі видані», 52 «Довгострокові зобов'язання за облігаціями», 53 «Довгострокові зобов'язання з оренди», 54 «Відстрочені податкові зобов'язання», 55 «Інші довгострокові зобов'язання».

Рахунки 5 класу пасивні, за кредитом відображається виникнення заборгованості, за дебетом її погашення або списання, окрім 52 рахунку, який є активно-пасивним.

На рахунку 50 «Довгострокові позики» ведеться облік операцій за розрахунками з довгострокових кредитів банків або інших довгострокових позик. За кредитом рахунку відображається сума одержаного довгострокового кредиту або позики, а також переведення до їх складу короткострокових (відстрочених) кредитів та позик. За дебетом рахунку відображається погашення заборгованості та переведення до поточної заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями. На субрахунках 501 «Довгострокові кредити банків у національній валюті» і 502 «Довгострокові кредити банків в іноземній валюті» відображаються операції з довгостроковими кредитами банків в національній та іноземній валюті відповідно. Субрахунки 503 «Відстрочені довгострокові кредити банків у національній валюті» і 504 «Відстрочені довгострокові кредити банків в іноземній валюті» призначені для обліку відстрочених довгострокових кредитів банків відповідно в національній та іноземній валюті. У балансі сальдо субрахунків 501, 502, 503 і 504 відображається за їх теперішньою вартістю у статті «довгострокові кредити банків». На субрахунках 505 «Інші довгострокові позики в національній валюті» і 506 «Інші довгострокові позики в іноземній валюті» відображаються суми довгострокових позик (окрім кредитів банків) в національній та іноземній валюті відповідно. Сальдо субрахунків 505 і 506 у балансі відображається за їх теперішньою вартістю у статті «інші довгострокові зобов'язання». Аналітичний облік кредитів і позик ведеться за позикодавцями в розрізі кожного кредиту або позики і за строками погашення.

Рахунок 51 «Довгострокові векселі видані» призначений для обліку операцій з видачі довгострокових векселів у забезпечення заборгованості за товари, роботи, послуги. За кредитом рахунку відображається видача векселів, за дебетом – погашення заборгованості за векселем. На субрахунках 511 «Довгострокові векселі, видані в національній валюті» і 512 «Довгострокові векселі, видані в іноземній валюті» ведеться облік довгострокових векселів, виданих у національній та іноземній валюті відповідно. У балансі сальдо рахунку відображається за його

теперішньою вартістю у статті «інші довгострокові зобов'язання». Аналітичний облік на цьому рахунку ведеться за кожним векселем і строками його погашення.

На рахунку 52 «Довгострокові зобов'язання за облігаціями» ведеться облік зобов'язань за випущеними облігаціями, строк погашення яких більше за 12 місяців з дати балансу. Зобов'язання, що виникає внаслідок випуску облігацій, оцінюється за фактичною собівартістю. На кожну наступну дату балансу такі зобов'язання оцінюються за амортизованою собівартістю.

На субрахунку 521 «Зобов'язання за облігаціями» ведеться облік зобов'язань за номінальною вартістю облігацій. За кредитом субрахунку відображається виникнення (наявність) заборгованості, за дебетом – погашення заборгованості перед власником облігацій. На субрахунку 522 «Премія за випущеними облігаціями» ведеться облік одержаних премій (перевищення вартості продажу облігації над її номінальною вартістю) за випущеними облігаціями. За кредитом субрахунку відображається премія, одержана при продажі облігацій, за дебетом – амортизація премії з визнанням фінансових доходів. За дебетом субрахунку 523 «Дисконт за випущеними облігаціями» відображається сума наданого дисконту, тобто перевищення номінальної вартості облігації над ціною її реалізації, за кредитом - амортизація цього дисконту з одночасним визнанням фінансових витрат. У балансі сальдо рахунку 52 відображається за теперішньою вартістю у статті «інші довгострокові зобов'язання». Аналітичний облік зобов'язань за облігаціями ведеться за їх видами та термінами погашення [58].

На рахунку 53 «Довгострокові зобов'язання з оренди» ведеться облік фінансової оренди. На субрахунку 531 «Зобов'язання з фінансової оренди» обліковуються зобов'язання з фінансової оренди. Різниця між сумою мінімальних орендних платежів та вартістю об'єкта фінансової оренди, за якою його відображено в обліку орендаря на початку оренди, належить до фінансових витрат орендаря. У бухгалтерському обліку і звітності вона визнається поступово — у тій частині, що стосується відповідного звітного періоду. Розподіл фінансових витрат протягом усього строку оренди здійснюється із застосуванням орендної ставки відсотка, розрахованої на залишок зобов'язань на початок кожного звітного періоду.

«Мінімальні орендні платежі - платежі, що підлягають сплаті орендарем протягом строку оренди (за вирахуванням вартості послуг та податків, що підлягають сплаті орендодавцю, і непередбаченої орендної плати), збільшені:

- для орендаря - на суми, що гарантовані орендарем або пов'язаною з ним стороною;
- для орендодавця - на гарантовану ліквідаційну вартість з боку орендаря або пов'язаної з орендарем сторони чи третьої сторони, не пов'язаної з орендарем, що фінансово здатна виконувати зобов'язання за гарантією» [41].

«Орендна ставка відсотка - ставка відсотка, за якою теперішня вартість суми мінімальних орендних платежів та негарантованої ліквідаційної вартості дорівнює сумі справедливої вартості об'єкта фінансової оренди на початок строку оренди та будь-яких первісних прямих витрат орендодавця» [41].

«Гарантована ліквідаційна вартість - частина ліквідаційної вартості, яка гарантується до сплати орендодавцеві» [41].

«Негарантована ліквідаційна вартість - частина ліквідаційної вартості об'єкта оренди, отримання якої орендодавцем не гарантовано або гарантовано лише пов'язаною з ним стороною» [41].

Якщо в договорі фінансової оренди не зазначено орендну ставку, для визначення теперішньої вартості мінімальних орендних платежів та розподілу фінансових витрат орендаря використовується ставка відсотка за можливими позиками орендаря.

Згідно з НП(С)БО 14, орендар одночасно визнає об'єкт фінансового лізингу як актив та зобов'язання на дату початку оренди, оцінюючи їх за справедливою вартістю об'єкта або за теперішньою вартістю мінімальних орендних платежів [41].

На субрахунку 532 «Зобов'язання з оренди цілісних майнових комплексів» обліковуються зобов'язання з оренди цілісних майнових комплексів. Особливість оренди цілісного майнового комплексу полягає в тому, що між сторонами виникають права та зобов'язання не лише щодо основних засобів, а й щодо інших необоротних і оборотних активів, які входять до складу комплексу: основних засобів, коштів, цінних паперів, дебіторської та кредиторської заборгованості, матеріальних оборотних активів. Основні засоби та інші необоротні активи

передаються в оренду, кошти й цінні папери — на умовах кредиту під відсотки за ставкою НБУ, а оборотні матеріальні активи викуповуються орендарем.

За кредитом рахунку 53 відображається збільшення заборгованості перед орендодавцем за отримані об'єкти фінансової оренди, за дебетом — погашення заборгованості, списання тощо. У балансі сальдо рахунку 53 відображається за теперішньою вартістю у статті «інші довгострокові зобов'язання». Аналітичний облік ведеться в розрізі орендодавців та за об'єктами оренди [21].

Для обліку нарахованих відстрочених податкових зобов'язань підприємство використовує рахунок 54 «Відстрочені податкові зобов'язання». На цьому рахунку відображається сума податку на прибуток, яку підприємство має сплатити у майбутніх періодах у зв'язку з виникненням тимчасової різниці між балансовою вартістю активів або зобов'язань та їх оцінкою для цілей оподаткування. За кредитом рахунку відображається сума податку на прибуток, що підлягає сплаті в майбутніх періодах відповідно до оподатковуваних тимчасових різниць, за дебетом — зменшення відстрочених податкових зобов'язань за рахунок нарахування поточних податкових зобов'язань. У балансі сальдо рахунку 54 відображається у розділі довгострокових зобов'язань в окремій статті «відстрочені податкові зобов'язання». Періодичність відображення у балансі відстрочених податкових зобов'язань встановлюється підприємством і фіксується в Наказі про облікову політику. Аналітичний облік відстрочених податкових зобов'язань на рахунку 54 ведеться за категоріями зобов'язань, між балансовою вартістю яких та їх оцінкою для оподаткування виникла тимчасова різниця [19].

Рахунок 55 «Інші довгострокові зобов'язання» використовується для обліку зобов'язань підприємства, термін погашення яких перевищує 12 місяців або один операційний цикл, і які не відображаються на інших спеціалізованих рахунках 5 класу. За кредитом рахунку 55 відображається збільшення довгострокових зобов'язань, за дебетом — їх погашення, переведення у короткострокові зобов'язання або списання. Аналітичний облік на цьому рахунку ведеться за окремими кредиторами та видами залучених коштів.

На СТОВ ім. Б. Хмельницького ведеться тільки 531 рахунок «Зобов'язання з фінансової оренди».

Для обліку поточних зобов'язань призначені рахунки 6 класу: 60 «Короткострокові позики», 61 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями», 62 «Короткострокові векселі видані», 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками», 64 «Розрахунки за податками і платежами», 65 «Розрахунки за страхуванням», 66 «Розрахунки за виплатами працівникам», 67 «Розрахунки з учасниками», 68 «Розрахунки за іншими операціями», 69 «Доходи майбутніх періодів».

Рахунки 6 класу пасивні, за кредитом відображається виникнення зобов'язання, за дебетом його погашення або списання, окрім 64 та 68 рахунків, які є активно-пасивними.

На рахунку 60 «Короткострокові позики» обліковуються витрати за кредитами в національній та іноземній валюті, строк погашення яких не перевищує дванадцяти місяців від дати балансу або один операційний цикл. Сальдо цього рахунку є кредитовим і відображає залишок непогашеної позики на звітну дату. За дебетом рахунку відображають суми, спрямовані на погашення кредиту або переведені до складу довгострокових зобов'язань, а за кредитом — кошти, отримані за кредитними зобов'язаннями. Сальдо рахунку 60 у балансі відображається у складі поточних зобов'язань у статті «короткострокові кредити банків».

Для обліку розрахунків за поточними зобов'язаннями, які були переведені з довгострокових у зв'язку з наближенням строку їх погашення протягом дванадцяти місяців з дати балансу, використовується рахунок 61 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями». За кредитом рахунку відображається частина довгострокової заборгованості, яка повинна бути погашена протягом 12 місяців з дати балансу, за дебетом – погашення поточної заборгованості або списання тощо. Сальдо рахунку 61 у балансі відображається у складі поточних зобов'язань у статті «поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями». Аналітичний облік поточної заборгованості ведеться за кредиторами та видами заборгованості.

Рахунок 62 «Короткострокові векселі видані» використовується для обліку розрахунків за заборгованістю перед постачальниками та підрядниками за отримані товари, роботи чи послуги, у забезпечення якої підприємство видало векселі. За кредитом рахунку фіксується видача векселів як забезпечення виконання зобов'язань за поставлені товарно-матеріальні цінності або надані послуги, за дебетом відображають погашення заборгованості за виданими векселями, їх списання та інші відповідні операції. Аналітичний облік за виданими векселями ведеться в розрізі кожного окремого векселя.

На рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» ведеться облік розрахунків з постачальниками та підрядниками за одержані товарно-матеріальні цінності, виконані роботи і надані послуги. За кредитом рахунку відображають суми заборгованості перед постачальниками та підрядниками за отримані товари, роботи, надані послуги, за дебетом – погашення заборгованості або списання. На субрахунку 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками» ведеться облік розрахунків з вітчизняними постачальниками, на субрахунку 632 «Розрахунки з іноземними постачальниками» - з іноземними.

При здійсненні розрахунків з іноземними контрагентами в обліку виникають курсові різниці. «Курсова різниця - різниця між оцінками однакової кількості одиниць іноземної валюти при різних валютних курсах» [45]. Для відображення курсових різниць використовують субрахунки 714 «Дохід від операційної курсової різниці» і 945 «Втрати від операційної курсової різниці». Схема відображення в обліку операцій з розрахунків в іноземній валюті і курсових різниць залежить від форми оплати (попередня чи наступна).

На субрахунку 633 «Розрахунки з учасниками промислово-фінансових груп» учасник промислово-фінансової групи веде облік розрахунків за одержані від учасників ПФГ товарно-матеріальні цінності (роботи, послуги).

Сальдо рахунків 62 і 63 у балансі відображаються у складі поточних зобов'язань у статті «поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги».

Аналітичний облік ведеться окремо за кожним постачальником та підрядником у розрізі кожного документа (рахунка) до сплати.

На рахунку 64 «Розрахунки за податками і платежами» ведеться облік розрахунків підприємства за усіма видами платежів до бюджету, включно за податками з працівників підприємства та за фінансовими санкціями, що справляються у дохід бюджету. Субрахунок 641 «Розрахунки за податками» призначений для обліку податків, які нараховуються та сплачуються відповідно до чинного законодавства (податок на прибуток, ПДВ тощо). На субрахунку 642 «Розрахунки за обов'язковими платежами» ведеться облік операцій за зборами (обов'язковими платежами) до бюджету, які сплачуються відповідно до чинного законодавства. На субрахунку 643 «Податкові зобов'язання» обліковують суму ПДВ, визначену, виходячи з суми одержаних авансів (попередньої оплати) за продукцію, товари, роботи, послуги. На субрахунку 644 «Податковий кредит» ведуть облік суми ПДВ, на яку підприємство має право зменшити податкове зобов'язання. Кредитове сальдо 64 рахунку у балансі відображають у складі поточних зобов'язань у статті «поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом» (з окремим виділенням податку на прибуток) [21].

Рахунок 65 «Розрахунки за страхуванням» призначений для обліку зобов'язань підприємства зі страхових платежів. За кредитом рахунку відображається нарахування по усіх страхових внесках, за дебетом – сплата. На субрахунку 651 «За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування» ведеться облік зобов'язань зі сплати ЄСВ. На субрахунку 652 «За соціальним страхуванням» - облік розрахунків за іншими видами соціального страхування. На субрахунку 654 «За індивідуальним страхуванням» обліковують розрахунки за договорами індивідуального страхування працівників. Субрахунок 655 «За страхуванням майна» призначений для обліку зобов'язань підприємства за договорами страхування власного майна. У балансі сальдо рахунку 65 відображається у складі поточних зобов'язань у статті «поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування».

Синтетичний облік розрахунків із працівниками ведеться на рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам», який призначений для узагальнення даних щодо всіх виплат працівникам. На субрахунку 661 «Розрахунки за заробітною платою» ведеться облік заробітної плати всіх видів, премії, допомоги тощо. На субрахунку 662 «Розрахунки з депонентами» обліковуються суми, що не були видані працівникам у встановлений термін. На субрахунку 663 «Розрахунки за іншими виплатами» ведеться облік інших нарахувань і виплат працівникам, що не входять до заробітної плати. За кредитом рахунку 66 відображається нарахована працівникам підприємства заробітна плата (основна та додаткова), премії, допомога у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю та інші належні до нарахування виплати. За дебетом відображаються: виплати основної та додаткової заробітної плати, премій, допомоги у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю; вартість отриманих матеріалів, продукції та товарів у рахунок заробітної плати (погашення заборгованості за іншими виплатами); утримання податку на доходи фізичних осіб, відрахування на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, платежі за виконавчими документами та інші утримання з виплат працівникам. Аналітичний облік розрахунків за виплатами працівникам ведеться за кожним працівником окремо. У балансі сальдо рахунку 66 відображається у складі поточних зобов'язань у статті «поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці» [19].

Для обліку операцій з розрахунків з учасниками та засновниками підприємства, що пов'язані з розподілом власного капіталу (дивіденди, повернення часток тощо) призначений рахунок 67 «Розрахунки з учасниками». На субрахунку 671 «Розрахунки за нарахованими дивідендами» ведеться облік дивідендів, нарахованих власникам простих і привілейованих акцій (часток у статутному капіталі). На субрахунку 672 «Розрахунки за іншими виплатами» підприємство обліковує інші виплати засновникам і учасникам за користування майном (зокрема земельним і майновим паєм), а також виплати, що здійснюються у зв'язку з отриманням належної частини активів підприємства певним учасником або засновником. За кредитом рахунку 67 відображається збільшення заборгованості підприємства перед учасниками та засновниками, за дебетом – погашення

заборгованості, реінвестування доходів (внески до статутного капіталу за рахунок доходів від операційної та інвестиційної діяльності) тощо.

Якщо підприємство приймає рішення щодо виплати дивідендів, воно зобов'язане нарахувати та перерахувати до бюджету авансовий внесок з податку на прибуток у розмірі, установленому чинним законодавством. Сума такого авансового внеску, сплачена емітентом у зв'язку з нарахуванням дивідендів, зменшує величину податку на прибуток, визначену за підсумками звітного періоду. У випадку, коли за результатами звітного періоду податкові зобов'язання платника податку мають від'ємне значення, сума сплаченого протягом цього періоду авансового внеску збільшує таке від'ємне значення. Якщо ж величина авансового внеску перевищує суму податкових зобов'язань емітента за відповідний період, різниця переноситься на зменшення податкових зобов'язань наступного податкового періоду; за умови наявності від'ємного значення – зменшує майбутні податкові зобов'язання платника. Авансовий внесок з податку на прибуток підлягає сплаті до моменту виплати дивідендів або одночасно з їх виплатою. У разі, коли підприємство приймає рішення про виплату дивідендів у формі акцій (часток, паїв), за умови що така виплата не змінює пропорції участі всіх акціонерів (власників) у статутному капіталі, авансовий внесок з податку на прибуток не нараховується. Фактично така операція прирівнюється до збільшення статутного капіталу за рахунок реінвестованого прибутку. Авансовий внесок з податку на прибуток не справляється у разі виплати дивідендів за привілейованими акціями, оскільки з метою оподаткування така виплата прирівнюється до заробітної плати. У випадку виплати дивідендів фізичним особам емітент корпоративних прав, окрім обов'язку сплатити авансовий внесок із податку на прибуток, повинен також нарахувати та утримати податок із доходів фізичних осіб. Утримання цього податку здійснюється із суми дивідендів, тому отримувач одержує виплату в розмірі дивідендів за мінусом податку з доходів. У балансі сальдо рахунку відображається у складі поточних зобов'язань у статті «інші поточні зобов'язання». Аналітичний облік на рахунку 67 ведеться за кожним учасником (засновником).

Рахунок 68 «Розрахунки за іншими операціями» призначений для обліку зобов'язань, які не обліковуються на інших рахунках 6 класу. На субрахунку 680 «Розрахунки, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу» узагальнюється інформація про зобов'язання, що стосуються операцій з необоротними активами та групами вибуття, які підприємство планує реалізувати. Субрахунок 681 «Розрахунки за авансами одержаними» призначений для обліку сум авансових платежів, отриманих підприємством за поставку матеріальних цінностей, виконання робіт або надання послуг, а також передоплат за продукцію. На субрахунку 682 «Внутрішні розрахунки» обліковуються всі види поточних розрахунків з дочірніми підприємствами, а також з іншими пов'язаними сторонами, включно з операціями з фінансовими інвестиціями, обміном матеріальних цінностей, реалізацією продукції, виконанням робіт чи наданням послуг. Сальдо субрахунку може бути як дебетовим, так і кредитовим, однак у консолідованій фінансовій звітності воно не відображається, оскільки взаємно погашається. Субрахунок 683 «Внутрішньогосподарські розрахунки» використовується для обліку розрахунків між виробничими підрозділами та господарствами підприємства, які не є окремими юридичними особами. Тут фіксуються операції щодо взаємного відпуску матеріальних цінностей, реалізації продукції, виконання робіт, надання послуг, передачі готової продукції, оплати праці працівникам структурних підрозділів та інші внутрішньогосподарські операції. На субрахунку 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками» обліковуються нараховані відсотки за користування грошовими коштами або отриманими товарами (роботами, послугами) в кредит, орендними операціями тощо. На субрахунку 685 «Розрахунки з іншими кредиторами» ведеться облік операцій, які не належать до інших субрахунків рахунку 68, наприклад: за послуги, отримані від інших організацій у процесі діяльності підприємства; з різними установами за операціями некомерційного характеру; з наймачами квартир та особами, що проживають у гуртожитках підприємства; з орендарями нежитлових приміщень; з батьками дітей щодо утримання дитячих установ тощо.

Одним із видів зобов'язань є доходи майбутніх періодів. Коли підприємство отримує гроші авансом за товари, роботи чи послуги, які будуть надані в майбутньому, у нього виникає зобов'язання перед покупцем. Важливо розрізняти аванси і доходи майбутніх періодів. Доходи майбутніх періодів з'являються в момент отримання авансу за продукцію чи послуги, які будуть виконуватися поступово протягом певного часу. Наприклад, це може бути передплата за журнали чи газети, отримана наперед орендна плата та інші подібні платежі [21].

На СТОВ ім. Б. Хмельницького для обліку поточних зобов'язань ведуться рахунки: 601 «Короткострокові кредити банків у національній валюті», 611 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в національній валюті», 621 «Короткострокові векселі, видані в національній валюті», 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками», 6411 «Розрахунки за ПДФО», 6412 «Розрахунки за ПДВ», 6415 «Розрахунки за іншими податками», 642 «Розрахунки за обов'язковими платежами», 6431 «Податкові зобов'язання», 6432 «Податкові зобов'язання непідтверджені», 6435 «Умовний продаж», 6441 «Податковий кредит», 6442 «Податковий кредит непідтверджений», 651 «За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування», 661 «Розрахунки за заробітною платою», 671 «Розрахунки за нарахованими дивідендами», 6812 «Розрахунки за авансами одержаними в іноземній валюті», 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками», 6851 «Розрахунки з іншими кредиторами в національній валюті», 6853 «Розрахунки за виконавчими документами», 6856 «Розрахунки оренди землі та майна». Типові бухгалтерські проводки та кореспонденції рахунків довгострокових і поточних зобов'язань, а також кореспонденції на СТОВ ім. Б. Хмельницького наведені в Додатку С.

У балансі поточні зобов'язання відображаються за сумою погашення. У примітках до фінансової звітності стосовно зобов'язань і кожного виду забезпечень наводиться така інформація:

- про перелік і суми зобов'язань, що включені до статей балансу «Інші зобов'язання»;

- цільове призначення забезпечень, причини невизначеності, очікуваний строк погашення;
- залишок забезпечення на початок і кінець звітного періоду;
- збільшення забезпечення протягом звітного періоду внаслідок створення забезпечення або додаткових відрахувань;
- сума забезпечення, що використана протягом звітного періоду;
- невикористана сума забезпечення, що сторнована у звітному періоді;
- сума очікуваного відшкодування витрат іншою стороною, що врахована при оцінці забезпечення.

За кожним видом непередбачених зобов'язань наводиться стислий опис та сума, невизначеність щодо суми та строку погашення, сума очікуваного погашення зобов'язання іншою стороною [39].

СТОВ ім. Б. Хмельницького відноситься до малих підприємств, тому воно може подавати скорочену фінансову звітність і не розкривати інформацію в примітках.

2.4. Використання автоматизованих бухгалтерських програм на СТОВ ім. Б. Хмельницького

З метою ведення автоматизованого бухгалтерського обліку на підприємстві використовується технологічна платформа BAF (Business Automation Framework). Ця платформа призначена для розробки конфігурацій з ведення фінансового, управлінського, податкового обліку на підприємстві та управління всіма аспектами його діяльності. BAF складається з двох компонентів: середовища розробки і прикладних рішень (конфігурацій).

Призначенням конфігуратора (середовища розробки) є розробка фінансово-економічних програм, він містить ряд прикладних об'єктів і об'єктів конфігурації:

- прикладний об'єкт «Довідники» містить однотипні набори даних, наприклад список постачальників;
- об'єкт конфігурації «Регістри відомостей» використовується для зберігання даних, які змінюються або оновлюються, наприклад ціни на товари, норми запасів;
- прикладний об'єкт «Регістри накопичення» використовується для накопичення інформації по операціях, які відбувалися на підприємстві, наприклад залишки і обороти товарно-матеріальних цінностей, розрахунки з контрагентами;
- об'єкти конфігурації «План рахунків», «Регістри бухгалтерії» призначені для налаштування плану рахунків підприємства, обліку бухгалтерських проводок;
- компоненти конфігурації «Плани видів розрахунків», «Регістри розрахунків» призначені для обробки даних, які періодично розраховуються, наприклад заробітна плата, амортизація;
- прикладні об'єкти «Бізнес-процеси», «Завдання» використовуються для упорядкування робочих процесів і постановки завдань.

Завдяки механізму конфігурації «схема компонування даних» при розробці звітів можна задавати лише первинний вигляд і загальні відомості, а при безпосередній роботі з ними самостійно змінювати склад і форму даних, групування, сортування, виділяти необхідні рядки.

Технологічна платформа BAF має ряд прикладних рішень (програм) Business Automation Software для українського ринку:

- програма BAS «Бухгалтерія» призначена для ведення повного бухгалтерського обліку на підприємстві з отриманням звітності: оборотно-сальдових відомостей, балансу (форми 1) і звіту про фінансові результати (форми 2);
- програма BAS «Управління торгівлею» призначена для обліку складу, продажів, взаєморозрахунків, ціноутворення, акцій, знижок, дає можливість накопичувати інформацію про клієнтів, управляти клієнтською базою;
- програма BAS «Комплексне управління підприємством» містить можливості програми BAS «Бухгалтерія» і BAS «Управління торгівлею» і додатково можливості розрахунку заробітної плати будь-якої складності, кадрового обліку співробітників, навчання та атестації, побудови мотиваційних програм;

- програма BAS «Малий бізнес» містить можливості програми BAS «Управління торгівлею», а також дозволяє управляти виробничими операціями, оцінювати завантаження виробничого обладнання, розраховувати собівартість продукції;

- програма BAS «ERP» містить можливості всіх попередніх програм і додатково управляти фінансовим станом підприємства шляхом складання бюджетів і контролю їх виконання.

Основними перевагами платформи BAF є здатність працювати на різних операційних системах і пристроях, підтримка різних систем управління базами даних, гнучкість і простота налаштування, масштабованість і продуктивність системи, можливість роботи через інтернет, безпека системи. Платформа має зручний інтуїтивно зрозумілий інтерфейс, легко інтегрується із зовнішніми програмами і обладнанням, підтримує зовнішні джерела даних. За допомогою вбудованих інструментів можлива швидка розробка додатків [56].

З метою електронного документообігу, подання звітності, роботи з податковими накладними на підприємстві використовується програма М.Е.Дос. Вона дозволяє працювати з усіма видами документів, що існують на підприємстві – звітами, рахунками, податковими накладними, актами та підписувати ці документи електронним цифровим підписом. Документ, створений у даній програмі і підписаний електронним цифровим підписом є оригіналом паперового документу в електронному вигляді.

Програма М.Е.Дос складається з різних модулів. Основними, які використовуються на підприємстві, є модуль «Звітність», модуль «Електронний документообіг» та модуль «Облік ПДВ».

Модуль «Звітність» призначений для подання звітності в електронному вигляді в контролюючі органи, такі як Державна податкова служба, Державна служба статистики, Пенсійний фонд, Державний центр зайнятості. Даний модуль дозволяє здійснювати повний цикл роботи з документами звітності: створення, заповнення, перевірку, імпорт з системи бухгалтерського обліку, підписання електронним цифровим підписом, відправка у зашифрованому вигляді, отримання

квитанцій про доставку і прийняття, створення власних шаблонів і бланків первинних документів, запит листів з контролюючих органів. Схему роботи модуля «Звітність» представлено на рис. 2.1.

Рисунок 2.1 – Схема роботи модуля «Звітність» програми М.Е.Дос.

Джерело: побудовано автором за даними [53].

Модуль «Електронний документообіг» призначений для електронного обміну документами, такими як акти, рахунки, договори з контрагентами. Функціонал модуля дозволяє створювати власні шаблони документів, підписувати та відправляти документи з кваліфікованим електронним підписом та захищеними носіями інформації. Також даний модуль включає автоматичну обробку документів, експрес-сповіщення про отримання документів, архівування та резервне копіювання електронних документів, інтеграцію з будь-якими обліковими системами. Схему роботи модуля «Електронний документообіг» представлено на рис. 2.2.

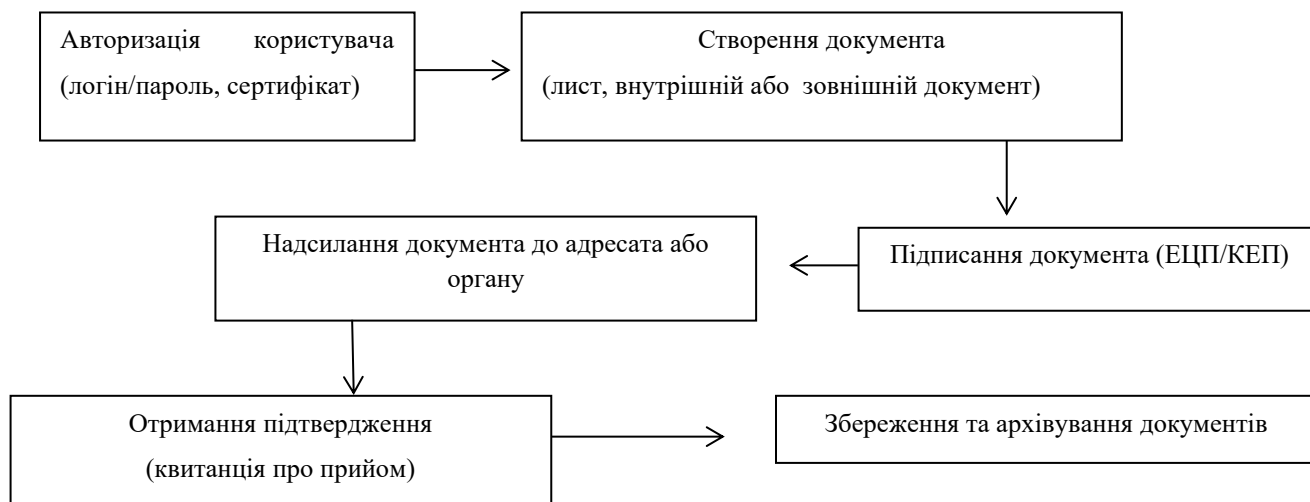

Рисунок 2.2 – Схема роботи модуля «Електронний документообіг» програми М.Е.Дос.

Джерело: побудовано автором за даними [53].

Модуль «Облік ПДВ» призначений для роботи з податковими накладними та розрахунками коригування в електронному вигляді. Даний модуль дозволяє здійснювати повний цикл роботи з податковими накладними та розрахунками коригування: створення, заповнення, перевірку, імпорт з облікових систем, підписання електронним цифровим підписом, реєстрацію податкових накладних в єдиному реєстрі податкових накладних, реєстрацію розрахунків коригувань, обмін податковими накладними та розрахунками коригувань з квитанціями з контрагентами, формування запитів в єдиний реєстр податкових накладних, створення зведених податкових накладних, а також створення виданих податкових накладних на підставі отриманих з урахуванням частки (%) суми ПДВ, яка не призначена для включення в податковий кредит [53]. Схему роботи модуля «Облік ПДВ» представлено на рис. 2.3.

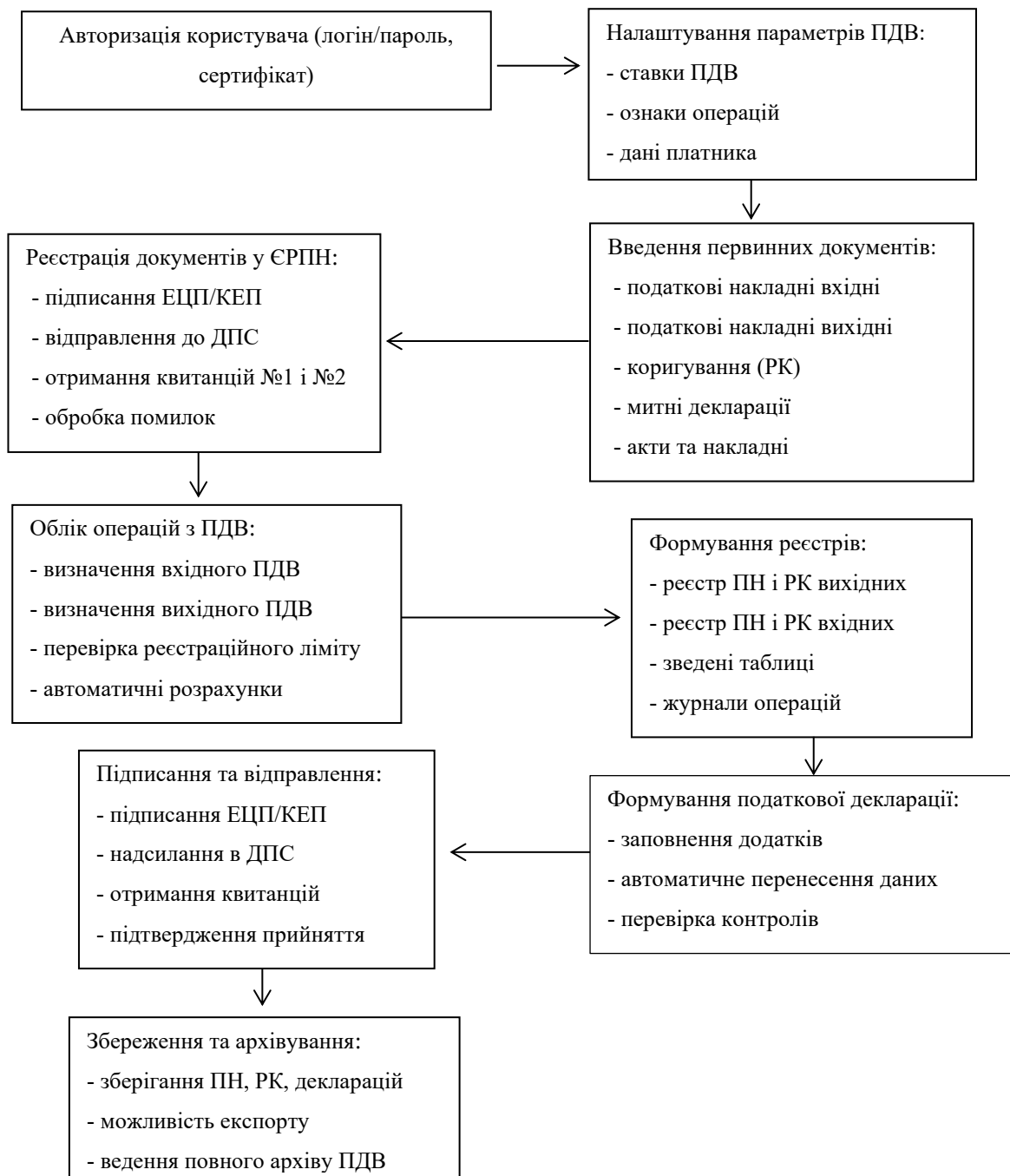

Рисунок 2.3 - Схема роботи модуля «Облік ПДВ» програми М.Е.Дос.

Джерело: побудовано автором за даними [53].

Програма М.Е.Дос є комплексною системою, що забезпечує електронний документообіг і подання звітності, дозволяючи підприємству працювати з усіма фінансовими документами, включаючи податкові накладні. Використання електронного цифрового підпису (ЕЦП) надає електронним документам, створеним у модулях програми М.Е.Дос, статус юридичного оригіналу.

РОЗДІЛ 3

ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ З ДЕБІТОРАМИ І КРЕДИТОРАМИ

3.1. Організація та методика проведення аналізу дебіторської і кредиторської заборгованості підприємства

Аналіз дебіторської і кредиторської заборгованості є важливим елементом фінансового управління. За його результатами можна визначити, наскільки підприємство ліквідне, платоспроможне та активне на ринку. Метою аналізу дебіторської і кредиторської заборгованості є комплексна оцінка стану всіх розрахунків з контрагентами. Це необхідно для того, щоб виявити загрози платоспроможності і своєчасно розробити заходи для підтримки найкращого співвідношення між заборгованостями. На основі отриманих результатів аналізу керівництво може оцінити реальні фінансові потреби підприємства, ухвалити рішення щодо розподілу грошових коштів, розробити ефективну кредитну політику.

Основними завданнями аналізу дебіторської заборгованості є:

- виявлення та аналіз динаміки загального обсягу дебіторської заборгованості;
- оцінка складу, динаміки та структури дебіторської заборгованості у розрізі статей (за товари, роботи та послуги, за виданими авансами, з бюджетом тощо);
- дослідження якісного складу дебіторської заборгованості, що включає оцінку частки простроченої, сумнівної та безнадійної заборгованості;
- вимірювання оборотності дебіторської заборгованості;
- оцінка ефективності кредитної політики підприємства;
- виявлення факторів, які впливають на обсяг та тривалість погашення дебіторської заборгованості;

- розробка ефективних управлінських рішень щодо прискорення інкасації дебіторської заборгованості.

Інформаційна база для проведення аналізу дебіторської заборгованості включає баланс, звіт про фінансові результати та дані внутрішньогосподарського обліку. Баланс містить дані про суми дебіторської заборгованості на початок та кінець періоду, звіт про фінансові результати - суми виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та їх собівартість. Регістри синтетичного і аналітичного обліку містять необхідну інформацію для деталізації дебіторської заборгованості за термінами погашення, видами та контрагентами.

Проведення аналізу дебіторської заборгованості розпочинається з комплексного вивчення її обсягу та структури. Це необхідно, щоб отримати загальну картину динаміки боргів підприємства. На першому етапі проводиться оцінка загальної динаміки обсягу дебіторської заборгованості, а саме дослідження, як сума дебіторської заборгованості змінюється у часі. Потім досліджується динаміка окремих статей дебіторської заборгованості (заборгованість за товари, роботи та послуги; заборгованість по розрахункам: з бюджетом, за виданим авансам, по нарахованим доходам, за внутрішніми розрахунками тощо). Після вивчення загальних тенденцій, наступним кроком є оцінка якісного стану дебіторської заборгованості та швидкості її погашення.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості показує, у скільки разів виручка від реалізації перевищує наявну дебіторську заборгованість. Він дорівнює відношенню чистої виручки від реалізації до середньорічної дебіторської заборгованості.

Період погашення дебіторської заборгованості – це показник, який показує середню кількість днів, необхідну компанії для збору грошових коштів після продажу товару чи послуги в кредит. Цей показник розраховується діленням кількості днів у періоді на коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості. Зменшення періоду погашення дебіторської заборгованості є позитивним явищем, адже тоді компанія швидше отримує грошові кошти, і вони не знецінюються інфляцією. Збільшення періоду погашення дебіторської заборгованості вважається

допустимим лише тоді, коли додатковий прибуток від зростання обсягів реалізації, спричиненого м'якшими умовами кредиту, компенсує (або перевищує) додаткову вартість утримання цієї заборгованості (ризик неплатежу, інфляційні втрати, вартість залучення капіталу).

Для прискорення інкасації дебіторської заборгованості слід вживати наступних заходів:

- запровадження системи знижок для покупців, які здійснюють оплату рахунків достроково або протягом встановленого пільгового періоду;
- чітке визначення та застосування фінансових стягнень (пені, штрафів) за прострочення встановлених термінів платежу;
- переведення дебіторської заборгованості у форму комерційного векселя, це не лише юридично оформлює борг, але й дозволяє отримувати певний процентний дохід за відстрочку платежу;
- застосування режиму попередньої оплати (авансу) або часткової передоплати для нових покупців, або покупців з високим ризиком;
- використання механізму факторингу (передача права вимоги (дебіторської заборгованості) фінансовій установі (фактору) до настання терміну її оплати).

Для якісної оцінки дебіторської заборгованості розраховується також частка резерву за сумнівними боргами в загальній сумі дебіторської заборгованості. Вона дорівнює відношенню суми резерву сумнівних боргів до загальної суми дебіторської заборгованості. Зростання цього показника свідчить про зниження якості дебіторської заборгованості.

Якість дебіторської заборгованості також можна оцінити часткою вексельної форми розрахунків в загальній її сумі. Збільшення цієї частки свідчить про підвищення її надійності і ліквідності, адже вексель є високоліквідним активом.

Для оцінки якості та структури оборотних активів застосовується коефіцієнт питомої ваги дебіторської заборгованості. Цей показник визначається як відношення загальної суми дебіторської заборгованості до загального обсягу оборотних активів підприємства. Аналіз цього коефіцієнта в динаміці дає змогу виявити тенденцію до замороження коштів у боргах контрагентів.

При проведенні аналізу дебіторської заборгованості доцільно також порівняти наявний її рівень з оптимальним. Оптимальний розмір дебіторської заборгованості (Одз) визначають за формулою:

$$\text{Одз} = (\text{ОР} \times \text{Кс/ц} \cdot (\text{Сподз} + \text{СПП})) : 360, \quad (3.1)$$

де ОР - плановий обсяг реалізації продукції з наданням комерційного кредиту;

Кс/ц - коефіцієнт співвідношення собівартості та ціни продукції;

Сподз - середній період обороту дебіторської заборгованості в минулому періоді;

СПП - середній період протермінування платежів.

Комплексний аналіз дебіторської заборгованості вимагає обов'язкового порівняння її обсягу з обсягом кредиторської заборгованості. Фінансові служби підприємства повинні постійно стежити за дотриманням оптимального балансу між дебіторською і кредиторською заборгованістю. Перевищення дебіторської заборгованості над кредиторською може спричинити потребу в додатковому зовнішньому фінансуванні через нестачу оборотних коштів для здійснення операційної діяльності. Перевищення кредиторської заборгованості над дебіторською несе загрозу для платоспроможності підприємства [12; 24].

Значний вплив на фінансове становище підприємства здійснює стан і структура кредиторської заборгованості. Залучення позикових коштів є нормальним явищем для суб'єктів підприємницької діяльності. Це може покращити фінансовий стан підприємства за умови, якщо позикові кошти довго не затримуються в обороті і вчасно повертаються. В протилежному випадку може виникати прострочена заборгованість перед кредиторами, що призводить до нарахування штрафів та погіршує фінансовий стан і ділову репутацію підприємства.

Основними завданнями аналізу кредиторської заборгованості є:

- проаналізувати обсяг та динаміку загальної суми кредиторської заборгованості;
- проаналізувати склад і структуру кредиторської заборгованості за термінами погашення та за контрагентами;

- виявити наявність та частку простроченої заборгованості та з'ясувати причини її виникнення;
- оцінити вплив кредиторської заборгованості на фінансову стабільність і платоспроможність підприємства;
- порівняти обсяг кредиторської заборгованості з дебіторською для оцінки фінансової рівноваги;
- розробити ефективні управлінські рішення для оптимізації структури кредиторської заборгованості та недопущення прострочення.

Інформаційною базою для проведення аналізу кредиторської заборгованості є баланс, звіт про рух грошових коштів, примітки до річної фінансової звітності, реєстри аналітичного та синтетичного обліку, договори та угоди. Баланс містить дані про обсяг довгострокових та поточних зобов'язань. У примітках до фінансової звітності є детальна інформація про склад та структуру зобов'язань. Звіт про рух грошових коштів містить інформацію про фінансову діяльність підприємства. Регістри аналітичного та синтетичного обліку включають дані для більш глибокого аналізу. Договори та угоди містять інформацію про умови надання кредитів та штрафні санкції при простроченні платежів.

Аналіз стану кредиторської заборгованості супроводжується розрахунком наступних показників. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості показує у скільки разів виручка від реалізації перевищує наявні зобов'язання. Він дорівнює відношенню чистої виручки від реалізації до середньорічної кредиторської заборгованості. Позитивною тенденцією вважається збільшення цього показника, це свідчить про швидкий оборот позикових коштів.

Показник періоду погашення кредиторської заборгованості показує середній період сплати підприємством короткострокової заборгованості. Він дорівнює відношенню кількості днів у періоді до коефіцієнту оборотності кредиторської заборгованості. Позитивною тенденцією вважається зменшення цього показника, що свідчить про можливість підприємства швидко розраховуватися за своїми зобов'язаннями.

Якісний аналіз кредиторської заборгованості також супроводжується визначенням частки вексельних розрахунків з кредиторами. Вона розраховується діленням суми кредиторської заборгованості, забезпеченої виданими векселями, до загального обсягу кредиторської заборгованості підприємства. Частка вексельних розрахунків з кредиторами показує, яка частина зобов'язань при невчасному погашенні призводить до опротестування векселів, і як наслідок до додаткових фінансових витрат і погіршення ділової репутації підприємства.

Аналізуючи кредиторську заборгованість, необхідно порівняти її суму із сумою дебіторської заборгованості. Якщо дебіторська заборгованість перевищує кредиторську, це свідчить про вилучення власного капіталу в борги контрагентів.

Аналіз структури власних і позикових коштів важливий для оцінки раціональності використання джерел фінансування діяльності підприємства, це важливо як для зовнішніх користувачів інформації, так і для самого підприємства [24; 11].

Протягом досліджуваного періоду (2023 – 2024 рік) структура дебіторської заборгованості СТОВ ім. Б. Хмельницького відносно стабільна. Найбільшу питому вагу в структурі становить заборгованість за розрахунками з бюджетом (44,8 % у 2023 році і 43,2 % у 2024). Велику частку також займає інша поточна дебіторська заборгованість, 36,4 % у 2023 році і 36,7 % у 2024. Заборгованість за товари, роботи, послуги в загальному обсязі займає 18,8 % у 2023 році, 20,2 % у 2024. Загальна сума заборгованості зросла на 5 332,4 тис.грн., або на 15,7 %; сума заборгованості за товари, роботи послуги зросла на 1 522,7 тис.грн., або на 23,7 %; заборгованість за розрахунками з бюджетом на 1 742,4 тис.грн., або на 11,4 %; інша поточна заборгованість збільшилася на 2 067,3 тис.грн., або на 16,7%. Загальна питома вага дебіторської заборгованості в оборотних активах підприємства також відносно стабільна, 23,1 % у 2023 році та 26,2 % у 2024.

Було проведено якісний аналіз дебіторської заборгованості за даними звітності СТОВ ім. Б. Хмельницького за 2024 рік. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги становить 21,8, а період погашення

заборгованості - 16,5. Такі показники є досить високими і свідчать про швидке повернення грошових коштів в обіг підприємства.

За досліджуваний період поточні зобов'язання підприємства зменшилися на 10 645,7 тис.грн., або на 70,9 %. У 2024 році підприємство повністю погасило короткострокові кредити банків, значно знизивши вартість обслуговування боргу. Значно зменшилася також заборгованість за товари, роботи, послуги на 5 932,7 тис.грн., або на 96,8%. Це може свідчити як про покращення платоспроможності (більш швидка оплата постачальникам), так і про потенційне різке зниження обсягів закупівель. Уваги вимагає збільшення зобов'язань за розрахунками з бюджетом на 24,6 %, а також поява заборгованості зі страхування та з оплати праці. Значне збільшення обсягу інших поточних зобов'язань на 3 224,9 тис.грн., або на 535,7 % вимагає особливої уваги, а також деталізації цієї статті для більш глибокого аналізу.

Найбільшу питому вагу в структурі поточних зобов'язань у 2023 році становлять короткострокові кредити банків (54,3 %). Також значна питома вага належить заборгованості за товари, роботи, послуги (40,8 %). У 2024 році заборгованість за короткостроковими кредитами банків відсутня, а питома вага заборгованості за товари, роботи, послуги значно зменшилася до 4,4 %. Натомість найбільша питома вага у структурі зобов'язань у 2024 році належить іншим поточним зобов'язанням (87,5 %).

Було проведено якісний аналіз кредиторської заборгованості за даними фінансової звітності за 2024 рік. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості становить 16,11. Показник періоду погашення кредиторської заборгованості - 22,3. Це є досить високими показниками і вказує на те, що підприємство швидко розраховується за своїми зобов'язаннями. Але надшвидке погашення зобов'язань може також вказувати на те, що підприємство не повністю використовує комерційний кредит як джерело фінансування.

В обох звітних періодах дебіторська заборгованість перевищує кредиторську. У 2023 році у 2,27 раз, а у 2024 – у 9 разів, це свідчить про іммобілізацію власного капіталу в дебіторську заборгованість.

3.2. Організація проведення аудиту розрахунків з контрагентами

Предметом аудиту дебіторської заборгованості є перевірка господарських процесів і операцій, пов'язаних із взаєморозрахунками підприємства з дебіторами. Перевірка включає розрахунки, які виникають на підприємстві і за його межами. Об'єктами аудиту є елементи облікової політики стосовно дебіторської заборгованості, операції з обліку розрахунків з дебіторами та резерву сумнівних боргів, первинні документи, реєстри обліку та звітність, інформація про виявлені та документально підтверджені порушення, нестачі та зловживання в обліку, зафіксовані в актах ревізій, перевірок, висновках аудиторів, або постановках правоохоронних органів.

Аудит дебіторської заборгованості починається з ознайомлення та оцінки організаційних та методичних аспектів обліку дебіторської заборгованості, зазначених в обліковій політиці підприємства. У наказі «Про облікову політику» оцінюються такі моменти:

- оцінка дебіторської заборгованості;
- методика розрахунку резерву сумнівних боргів;
- які рахунки та субрахунки підприємство використовує для обліку дебіторської заборгованості;
- питання стосовно посадових інструкцій бухгалтерів, які здійснюють облік розрахунків з дебіторами;
- чи використовується іноземна валюта при розрахунках з іноземними контрагентами тощо.

Доцільно розпочати перевірку стану розрахунків з контрагентами з аналізу матеріалів інвентаризації розрахунків. Акт інвентаризації має містити назви перевірених рахунків, суми непогодженої, простроченої та безнадійної дебіторської заборгованості. Додатково подається довідка із зазначенням суми, підстави виникнення та терміну, з якого числиться кожен борг. Аналіз цих документів

дозволяє аудитору зосередити увагу на розрахунках, де виявлено найбільші розбіжності та ризики.

На початку аудиту з'ясовуються суми дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги та резерву сумнівних боргів, відображені у балансі. Потім ці суми порівнюються з оборотною відомістю за синтетичними рахунками. Аудитор повинен зосередити увагу на тому, що б не було згорнутих залишків (дебетове та кредитове сальдо взаємно перекриваються), перекриття дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги зобов'язаннями за розрахунками з постачальниками та іншими кредиторами. Дані оборотної відомості за синтетичним рахунком 36 порівнюються з даними регістрів синтетичного та аналітичного обліку. Увага зосереджується на наявності не закритих залишків протягом одного року, перевіряється їхнє виникнення та спосіб погашення.

Також аудитор повинен перевірити, чи немає перекриття за окремими рахунками, чи субрахунками дебіторської заборгованості (рахунок 36, 37) кредиторською (рахунки 63, 68), та відображення залишків на інших рахунках, їх відповідність фінансовій звітності.

Під час перевірки розрахунків із покупцями та замовниками аудитор встановлює наявність договорів поставки та правильність виставлених сум до оплати. З метою перевірки повноти й своєчасності розрахунків покупців з підприємством проводиться інвентаризація розрахунків.

Аудитор має приділяти особливу увагу розрахункам з разовими покупцями. Необхідно ретельно перевірити документальне оформлення цих операцій та способи розрахунків, оскільки вони часто несуть підвищений ризик.

У випадку виявлення простроченої заборгованості, особливо від разових клієнтів, аудитору слід рекомендувати керівництву направити контрагентам акти звірки взаємних розрахунків. Це потрібно для підтвердження достовірності залишків аналітичного обліку, а копії цих підтверджених актів обов'язково додаються до робочої документації аудитора.

При наявності простроченої та списаної дебіторської заборгованості аудитор з'ясовує:

- причини виникнення простроченої заборгованості та яких заходів було вжито для її стягнення;
- чи було встановлено особу, яка допустила виникнення простроченої заборгованості;
- яка на підприємстві встановлена політика щодо відшкодування простроченої заборгованості;
- правомірність списання дебіторської заборгованості, зокрема, за якою минув строк позовної давності та наявність службового розслідування перед списанням;
- наявність зловживань, таких як закриття дебіторської заборгованості кредиторською, навіть між різними підприємствами.

У процесі перевірки простроченої дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги необхідно перевірити термін її виникнення, наявність та правильність заповнення первинних документів, заходи, яких було вжито для відшкодування, наявність та правильність списання заборгованості. Порушенням може бути неоприбуткування грошей у касу, якщо покупець розраховується готівкою, та списання дебіторської заборгованості як простроченої або безнадійної.

Після перевірки розрахунків з дебіторами за товари, роботи, послуги здійснюється перевірка методики нарахування резерву сумнівних боргів. Вона повинна відповідати методиці, яка вказана в наказі «Про облікову політику». Здійснюється перевірка правильності нарахування сум резерву та його залишку. Також перевіряються всі суми дебіторської заборгованості, які списані за рахунок резерву сумнівних боргів.

Аудит розрахунків з іншими дебіторами розпочинається з порівняння залишків за цими рахунками у балансі з оборотною відомістю за синтетичними рахунками. В ході перевірки необхідно також виявити наявність залишків за цими рахунками протягом року і як закривалась ця дебіторська заборгованість.

Аудит розрахунків із підзвітними особами здійснюється суцільним методом, тому що ці операції мають високий ризик неправильного їх відображення в обліку та визначення сум, які підлягають відшкодуванню. Спочатку перевіряються внутрішні стандарти організації розрахунків з підзвітними особами. Потім суми,

відображені у фінансовій звітності порівнюються з оборотною відомістю та даними аналітичного та синтетичного обліку на рахунку 372 «Розрахунки з підзвітними особами».

Під час перевірки розрахунків з підзвітними особами аудитор повинен зосередити увагу на таких аспектах:

- облік розрахунків з підзвітними особами повинен вестися в єдиному реєстрі за національною та іноземною валютою для ефективного контролю за використанням підзвітних сум (одній особі можуть видаватися кошти в різних валютах);

- наявності оригіналів первинних документів, які підтверджують цільове використання коштів;

- правильності нарахування добових відповідно до Наказу керівника на відрядження та відміток про відрядження, а також дотримання встановлених норм;

- правильності визначення добових витрат на відрядження за кордон і правильності виплати у національній та іноземній валюті;

- правильності та своєчасності повернення невикористаних коштів у касу підприємства;

- наявності та правильності відображення в обліку курсових різниць за валютними операціями.

При проведенні аудиту розрахунків за претензіями, окрім звірки залишків у балансі з оборотною відомістю та даними синтетичного і аналітичного обліку, необхідно перевірити обґрунтованість кожної претензії і правильність оформлення документів. При наявності відхилення претензій постачальниками або транспортними організаціями необхідно вивчити причини відмови, протоколи судових розглядів. Недотримання строків пред'явлення претензій може використовуватися для приховування фактів крадіжок товарно-матеріальних цінностей.

Аудит розрахунків за відшкодуванням завданих збитків має на меті перевірити повноту та своєчасність відшкодування. Перевіряються залишки за аналітичними рахунками, починаючи з регістрів обліку, з переходом до первинної документації

(акти інвентаризації, протоколи, накази). Здійснюється аналіз дотримання строків і порядку розгляду випадків нестач та крадіжок, а також наявності та належного оформлення юридичних чи судових документів (претензій, виконавчих листів). Перевіряється правильність розрахунку суми збитків, яка розраховується за ринковими цінами даної місцевості, правильність визначення кратної суми відшкодування з урахуванням ПДВ. При виявленні фактів списання нестач і втрат на витрати виробництва, необхідно ретельно дослідити ці факти на обґрунтованість і правомірність. Також перевіряється наявність контролю і фактичного відшкодування збитків винними особами. Важливо з'ясувати причини виникнення нестач і псування для надання рекомендацій з покращення внутрішнього контролю.

Для фіксації даних щодо відхилень, виявлених у ході перевірки і визначення загальної їх суми аудитор доцільно використовувати таблиці. Аудитор реєструє всі виявлені помилки та зловживання у своїх робочих документах. При цьому він надає детальний опис ситуацій та обов'язково документально підтверджує встановлені факти первинними документами, записами у реєстрах та іншими відповідними доказами [2; 3]. Програма й робочі документи для забезпечення проведення аудиту дебіторської заборгованості представлені в Додатку Т.

Аудит кредиторської заборгованості здійснюється в основному з метою підтвердження повноти відображення зобов'язань підприємства у фінансовій звітності, адже основний ризик становить заниження зобов'язань.

Об'єктами аудиторської перевірки зобов'язань підприємства є:

- елементи облікової політики: правила ведення обліку зобов'язань, робочий план рахунків, порядок інвентаризації розрахунків, а також політика оплати праці та податкова база;
- операції: розрахунки з постачальниками, банками (кредити), бюджетом (податки та збори), соціальним страхуванням (ЄСВ), а також оплата праці;
- документація: первинні документи, реєстри обліку, фінансова і податкова звітність;
- виявлені порушення: акти ревізій, зловживання, що мають документальне підтвердження.

Аудит розрахунків підприємства з кредиторами доцільно здійснювати за такими напрямками: аудит позикових коштів (кредити та позики), аудит довгострокових фінансових зобов'язань, аудит розрахунків за одержаними авансами, аудит розрахунків з постачальниками, аудит розрахунків з бюджетом, аудит розрахунків з оплати праці та страхування, аудит розрахунків з учасниками, аудит розрахунків з іншими кредиторами.

Аудит розрахунків з постачальниками та підрядниками розпочинається з дослідження системи первинного обліку та оцінки якості первинної облікової документації. Перевірка зобов'язань за товари, роботи та послуги здійснюється в контексті законності та правомірності операцій, документального забезпечення, правильності відображення в обліку та коректності оподаткування. На етапі перевірки законності та правомірності здійснюється аналіз умов укладених договорів з постачальниками та підрядниками, перевірка відповідності первинних документів за формою і змістом. Особливу увагу аудитор повинен зосередити на договорах з разовими контрагентами, оскільки ці операції мають підвищений ризик. Наступним кроком звіряються дані залишків балансу з записами в регістрах синтетичного і аналітичного обліку за рахунком 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками». Аудитор повинен зосередити увагу на наявності будь-яких розбіжностей та згорнутих залишків. Також здійснюється перевірка термінів виникнення заборгованості, виявляється прострочена заборгованість та заборгованість, за якою минув термін позовної давності. У випадку виявлення останньої, аудитор повинен перевірити її списання з віднесенням на доходи звітного періоду. Крім того, перевіряється облік виданих авансів та своєчасність надходження активів під ці аванси. Серед особливих процедур аудитор обов'язково перевіряє реальність боргу, щоб виключити шахрайство і фіктивні операції. Також він контролює, чи правильно відображені в обліку неоформлені поставки та розрахунки за векселями. Якщо компанія працює з іноземними постачальниками, важливо перевірити правильність нарахування і відображення в обліку курсових різниць. Ще одним етапом перевірки є аналіз претензійної роботи - чи були

виставлені штрафи постачальникам за порушення договірних зобов'язань і як це відображено в обліку.

Аудит розрахунків за довгостроковими та короткостроковими позиками спрямований на підтвердження повноти та законності відображення в обліку цих операцій. Аудиторська перевірка розпочинається з оцінки системи внутрішнього контролю, яка повинна охоплювати весь цикл операцій з позиковими коштами від залучення, нарахування та сплати відсотків до повернення.

Аудитор аналізує такі процедури внутрішнього контролю:

- перевірку санкціонування (аудитор встановлює коло осіб, відповідальних за залучення позик, шляхом опитування персоналу та вивчення внутрішньої документації підприємства);
- перевірку наявності плану залучення і погашення кредитів і позик;
- перевірку наявності контролю умов кредитування, таких як строки, ставки, забезпечення (при здійсненні цієї перевірки доцільно скласти реєстр кредитів, одержаних підприємством за період, діючих кредитів, умови яких змінилися; при виявленні підозрілих кредитів із завищеними ставками тощо переконатися у належному контролі за санкціонуванням цих кредитів);
- звірка руху інформації про кредити і позики між фінансовим відділом і бухгалтерією;
- перевірка наявності актів звірки розрахунків з кредиторами, банківських звітів про стан розрахунків за кредитами.

Наступним кроком є вивчення і аналіз кредитних договорів та договорів позик на предмет терміну, умов отримання, цільового призначення, відсотків за користування. Здійснюється порівняння суми заборгованості, яка відображена у балансі з даними оборотної відомості та реєстрів аналітичного і синтетичного обліку. При перевірці аналітичного обліку аудитор виявляє, чи ведеться облік за кожним кредитом, чи вчасно сплачуються відсотки, чи наявні прострочені кредити з непогашеними відсотками, наявність майна в заставі тощо. Програма і документація для забезпечення аудиту довгострокових та короткострокових зобов'язань представлена в Додатку Ф.

Аудит інших довгострокових фінансових зобов'язань охоплює перевірку обліку довгострокових векселів виданих, зобов'язань за облігаціями та зобов'язань за фінансовою орендою (лізингом).

При аудиті вексельних зобов'язань аудитор перевіряє правильність його первісної оцінки та подальше відображення процентних (дисконтних) витрат.

Аудит зобов'язань за фінансовою орендою передбачає перевірку правильності оформлення договорів, правильності розподілу орендних платежів на компенсацію вартості об'єкта та фінансові витрати звітного періоду, правильності визначення залишку зобов'язань з оренди на звітну дату.

Аудит розрахунків з оплати праці важливий для контролю за дотриманням трудового та податкового законодавства. На початковому етапі аудиту розрахунків за заробітною платою здійснюється ознайомлення з кадровою політикою підприємства. Аудитор перевіряє наявність та правильність оформлення наказів про прийняття, звільнення, переміщення працівників, а також наявність особових справ. Далі здійснюється звірка залишків у балансі за статтею «Поточні зобов'язання за розрахунками з оплати праці» з даними оборотної відомості та регістрів аналітичного і синтетичного обліку. Також здійснюється перевірка наявності та коректності залишків на рахунках 662 «Розрахунки з депонентами» та 663 «Розрахунки за іншими виплатами». Важливим етапом є перевірка правильності нарахування заробітної плати та утримань із неї (податки, внески). Аудитор також повинен перевірити правильність віднесення витрат на заробітну плату за видами витрат, наприклад, на собівартість продукції, адміністративні чи збутові витрати. Перевірці підлягають також документальне оформлення та нарахування виплат за листками непрацездатності, розрахунок виплат за відпустки, правильність обчислення утримань із заробітної плати, таких як ПДФО, військовий збір, за виконавчими листами тощо.

Аудит розрахунків зі страхування проводиться шляхом звірки залишків у балансі за статтею «поточні зобов'язання за розрахунками зі страхування» з даними оборотної відомості та регістрів синтетичного і аналітичного обліку у розрізі окремих фондів страхування та ЄСВ. Перевіряється правильність нарахування і

сплати страхових внесків, зокрема правильність нарахування і виплат за листками непрацездатності.

Аудит розрахунків з бюджетом є складним етапом перевірки зобов'язань і охоплює декілька напрямків:

- повнота нарахування: правильність визначення бази оподаткування, застосування ставки податку та правомірність використання податкових пільг;
- своєчасність та повнота сплати: перевірка фактичного перерахування коштів до бюджету;
- контроль за відображенням в обліку: перевірка правильності відображення розрахунків за податками в обліку;
- контроль звітності: перевірка своєчасності, правильності складання та відповідності податкової звітності даним бухгалтерського обліку.

Стандартними процедурами аудиту є звірка даних балансу та оборотної відомості, реєстрів обліку та порівняння облікових даних з даними податкової звітності. Своєчасність сплати встановлюється шляхом зіставлення дат платіжних документів (виписки банку) з обсягами нарахувань у бухгалтерському обліку. Також застосовується перевірка кореспонденції рахунків для виявлення випадків необґрунтованого включення податків або штрафів до складу витрат підприємства.

Аудит розрахунків з бюджетом також здійснюється за видами податків і включає такі види перевірок:

- податок на прибуток: перевіряється правильність визначення періоду отримання доходів, коректність включення витрат до складу витрат при визначенні оподатковуваного прибутку, правильність визначення сум амортизаційних відрахувань, коректність обліку податкових різниць;
- податок на додану вартість: звіряються дані декларації з ПДВ за оборотами і залишками з даними аналітичного обліку за субрахунками 641, 642, 643;
- податок на доходи фізичних осіб: перевіряється відповідність облікових і звітних даних, правильність утримання податку з працівників, коректне застосування пільг до певних категорій працівників та наявність всіх необхідних підтверджуючих документів.

Аудит розрахунків з учасниками та засновниками націлений на перевірку правильності нарахування, виплати та оподаткування цих зобов'язань. Аудитор перевіряє правомірність нарахування дивідендів (наявність протоколу зборів, рішення власників), перевіряється правильність нарахування та утримання податку на дивіденди за рахунок виплат незалежно від того, чи є емітент платником податку на прибуток. Аудитор контролює, чи була сума сплаченого податку на дивіденди коректно використана для зменшення податкових зобов'язань підприємства з податку на прибуток. Якщо сума сплаченого податку на дивіденди перевищує поточні зобов'язання з податку на прибуток, ця різниця має бути перенесена на зменшення зобов'язань майбутніх періодів.

Типовими порушеннями в обліку зобов'язань можуть бути:

- незадовільне оформлення первинних документів;
- знищення оригіналів первинних документів;
- заміна виписок банку іншими або виправлення сум, що підтверджують погашення боргу;
- формальне проведення інвентаризації розрахунків, відсутність документів, що оформлюють кредитні відносини з банком;
- невідповідність даних аналітичного та синтетичного обліку;
- невірна класифікація кредиторської заборгованості на довгострокову та короткострокову;
- приховування кредиторської заборгованості шляхом відображення згорнутого залишку у балансі;
- безпідставне визнання витрат або, навпаки, неоприбуткування ТМЦ, отриманих від постачальників, а також безпідставне відвантаження продукції, що призводить до виникнення фіктивної кредиторської заборгованості;
- відображення заборгованості на фіктивних рахунках неіснуючих клієнтів або за фіктивними нетоварними операціями;
- неправильне невзаємозакриття авансів, сплачених або отриманих, відповідними сумами заборгованості;
- неправильне відображення бартерних операцій;

- відображення у балансі простроченої заборгованості після закінчення терміну позовної давності;
- неправильне визначення оцінки сум заборгованості в іноземній валюті у зв'язку з коливанням курсу або ведення обліку в іноземній валюті лише у гривнях;
- відсутність документів, що оформлюють кредитні відносини, неправильний розрахунок відсотків або їх необґрунтоване включення до собівартості продукції (якщо це заборонено законодавством);
- неправильне визначення податкового кредиту з ПДВ;
- неправильне оформлення або несвоєчасне пред'явлення претензій за договорами постачання;
- порушення, пов'язані з укладанням колективного договору або відсутність документів, що підтверджують законність нарахування виплат працівникам;
- завищення обсягів робіт у документах на оплату праці, використання підставних осіб або заниження фактичних витрат на оплату праці для зменшення відрахувань;
- невідповідність сум ЄСВ даним облікових регістрів, завищення чи заниження внесків через неправильне застосування ставок або невірний розрахунок бази оподаткування;
- неправильне застосування ставки та пільг при нарахуванні ПДФО, невключення всіх передбачених виплат до складу сукупного доходу;
- порушення встановленого порядку розрахунку середньої заробітної плати (неправильний вибір періоду, необґрунтоване включення виплат);
- несвоєчасність сплати відрахувань до фондів та несвоєчасність розрахунків з працівниками, а також порушення обліку депонованої заробітної плати [2; 30; 3] .

3.3. Рекомендації з удосконалення обліку, аналізу та аудиту дебіторської і кредиторської заборгованості на підприємстві СТОВ ім. Б. Хмельницького

Враховуючи той факт, що підприємство не формує резерв сумнівних боргів, не має затвердженого графіку документообігу та не проводить аналізу й аудиту розрахунків, необхідна реалізація комплексу заходів, спрямованих на підвищення прозорості, контролю та управлінської ефективності.

Першочерговим завданням є систематизація облікових процесів, оскільки відсутність внутрішніх регламентів створює ризик помилок і затримки інформації. Рекомендується розробити та затвердити графік документообігу, який стане обов'язковим внутрішнім стандартом. У ньому необхідно чітко визначити перелік первинних документів для операцій із розрахунками, встановити відповідальних осіб та визначити конкретні терміни для кожного етапу обробки, від створення до архівування. Це забезпечить своєчасне і повне відображення всіх господарських операцій в обліку.

Паралельно необхідно розширити аналітичний облік дебіторської та кредиторської заборгованості, який наразі ведеться лише в розрізі договорів і контрагентів. Для підвищення управлінської цінності даних рекомендується додати аналітичні розрізи: термін виникнення (для формування матриці старіння), вид операції (реалізація, аванс на товарно-матеріальні цінності, послуги) та об'єкт або культура, під яку надано аванс (для дебіторської заборгованості). Щодо кредиторської заборгованості, критично важливим є облік за терміном оплати та видом товарно-матеріальних цінностей або послуг, що дозволить ефективно управляти платіжним календарем.

Незважаючи на право малого підприємства не створювати резерв сумнівних боргів, рекомендується добровільно запровадити його формування в обліковій політиці. Це дозволить дотриматися принципу обачності та відображати дебіторську заборгованість за її чистою реалізаційною вартістю у фінансовій звітності, що підвищить її достовірність та об'єктивність.

Повна відсутність аналізу розрахунків знижує можливість прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Тому рекомендується запровадити щомісячний моніторинг і аналіз, орієнтований на управління ризиками, характерними для аграрного сектору. Ключовим аналітичним інструментом має стати матриця старіння дебіторської заборгованості, яка групує борги за термінами від дати виникнення (наприклад, 1-30, 31-60, 61-90 днів). Хоча простроченої заборгованості на підприємстві немає, цей звіт покаже швидкість інкасації коштів та допоможе ідентифікувати потенційно ризикованих дебіторів на ранніх стадіях. Також необхідно регулярно розраховувати та порівнювати показники оборотності дебіторської заборгованості та оборотності кредиторської заборгованості. Це дозволить оцінити ефективність управління та впровадити аналіз контрагентів. Визначення ключових дебіторів та кредиторів дозволить зосередити зусилля на встановленні для них оптимальних умов: максимальні відстрочки платежів від кредиторів для фінансування посівної та, навпаки, мінімальні терміни відстрочки або стимулювання дострокової оплати для дебіторів. Метою цих заходів є оптимізація грошового циклу. В аграрному бізнесі з його довгим виробничим циклом критично важливо скорочувати оборотність дебіторської заборгованості та максимально використовувати оборотність кредиторської заборгованості.

Оскільки зовнішній аудит не проводився, необхідно посилити внутрішній контроль. Рекомендується запровадити регламент обов'язкової щомісячної або щоквартальної звірки сальдо розрахунків з усіма ключовими контрагентами. Звірки мають бути не лише формальними, а й перевіряти відповідність узгоджених сум фактичному обсягу отриманих товарно-матеріальних цінностей чи послуг.

Крім того, необхідно впровадити принцип розподілу обов'язків у сфері розрахунків, щоб уникнути конфлікту інтересів: особа, яка підтверджує факт отримання товару або послуги, не повинна мати право ініціювати оплату.

Нарешті, слід встановити регулярну інвентаризацію розрахунків з обов'язковим документальним підтвердженням всіх залишків.

Комплексне впровадження цих рекомендацій дозволить аграрному підприємству, що працює за НП(С)БО, перейти від пасивного обліку до активного

управління розрахунками. Це забезпечить своєчасну інформацію для запобігання касовим розривам, підвищить достовірність фінансової звітності та створить надійний фундамент для фінансового планування.

ВИСНОВКИ

Кваліфікаційна робота присвячена комплексному розкриттю теоретичних засад, дослідженню методики та удосконаленню організації обліку, аналізу і аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства. На основі проведеного дослідження розкрито економічну сутність заборгованостей, досліджено діючу систему обліку, аналізу та методику аудиту і розроблено практичні рекомендації щодо їх удосконалення на СТОВ ім. Б. Хмельницького.

Узагальнено, що дебіторська заборгованість є сумою заборгованості дебіторів підприємству на певну дату, тоді як зобов'язання (кредиторська заборгованість) є заборгованістю підприємства, погашення якої в майбутньому призведе до зменшення ресурсів, що втілюють економічні вигоди. Проведена класифікація дебіторської заборгованості за терміном погашення (довгострокова та поточна) та за ймовірністю погашення (нормальна, сумнівна, безнадійна) є основою для її достовірної оцінки та відображення у фінансовій звітності.

Встановлено, що облік і аудит дебіторської та кредиторської заборгованості в Україні регулюється великою кількістю нормативних актів: від Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» до спеціалізованих НП(С)БО та Міжнародних стандартів аудиту. Це підкреслює високу регуляторну складність, необхідність постійного контролю за дотриманням усіх вимог і підтверджує актуальність теми дослідження.

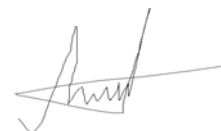
Аналіз динаміки дебіторської та кредиторської заборгованості підприємств аграрного сектору за 2015-2023 роки виявив, що частка дебіторської заборгованості в оборотних активах є стабільно високою, що свідчить про проблему значного вилучення оборотного капіталу в борги контрагентів та загальну кризу неплатежів в економіці. У той же час, кредиторська заборгованість є значно меншою і не має різких стрибків, але її зростання у 2021-2023 роках вказує на необхідність залучення позикових коштів у складні для економіки періоди.

Досліджено особливості організації обліку на СТОВ ім. Б. Хмельницького. Встановлено, що підприємство є високоорганізованим у плані автоматизації обліку, використовуючи платформу ВАР для фінансового обліку та програму М.Е.Дос для електронного документообігу та роботи з податковими накладними. Облік дебіторської заборгованості на підприємстві СТОВ ім. Б. Хмельницького здійснюється без ведення рахунків довгострокової дебіторської заборгованості та без формування резерву сумнівних боргів, що дозволено для малих підприємств, але знижує достовірність відображення чистої реалізаційної вартості заборгованості.

Облік кредиторської заборгованості охоплює широкий спектр рахунків 5-го та 6-го класів, але також ведеться без детально затвердженого графіка документообігу, що створює ризики несвоєчасного відображення операцій.

За результатами аналізу балансу та показників ліквідності встановлено, що СТОВ ім. Б. Хмельницького має надзвичайно високу фінансову стійкість і платоспроможність. Зокрема, коефіцієнт абсолютної ліквідності перевищив нормативне значення у 2024 р., а коефіцієнт фінансової незалежності також свідчить про переважне фінансування діяльності за рахунок власного капіталу. З іншого боку, наявний надлишок високоліквідних коштів та надто високі показники ліквідності можуть свідчити про нераціональне використання ресурсів та потенціал для інвестування в розвиток.

Враховуючи високу фінансову стійкість, але недостатній рівень аналітичного забезпечення та формальний підхід до деяких облікових процедур, розроблено конкретні пропозиції щодо покращення роботи аналізованого підприємства. Комплексне впровадження запропонованих заходів дозволить СТОВ ім. Б. Хмельницького, незважаючи на його високу фінансову стабільність, перейти до активного та ризик-орієнтованого управління оборотним капіталом, що забезпечить підвищення ефективності використання надлишкових ліквідних коштів і створить надійну основу для фінансового планування у довгостроковій перспективі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аудит / В.В. Рядська, Я.В. Петраков. К: Центр навчальної літератури. 2019 – 416 с.
2. Аудит: навчальний посібник / Л. І. Жидєєва, О. П. Колісник, К. Д. Салямон-Міхєєва. – Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. – 312 с. – (Серія «На допомогу студенту УДФСУ», т. 36)
3. Аудит: методика і організація: навч. посібник / Н. І. Гордієнко, О. В. Харламова, Ю. І. Мізік, О. О. Конопліна ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 319 с.
4. Верига Ю.А., Плаксієнко В.Я. Облік, оподаткування та аудит: навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2021. 509 с.
5. Верхоглядова Н., Шило В., Ільїна С., Кисла В. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практик. Київ: Центр навчальної літератури, 2021. 536 с.
6. Головбух. Портал для бухгалтерів // Buhplatforma.com.ua. – URL : <https://buhplatforma.com.ua>.
7. Гончаренко А. В., Глушач Ю. С. Проблемні аспекти аналізу дебіторської та кредиторської заборгованості, управління та її вплив на фінансове становище підприємства // *Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін: Збірник наукових праць VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції Т. 2* Полтава: ПДАУ, 2025. – С. 174 - 175
8. Гончарук, С. М. Лекції з навчальної дисципліни «Аудит»: [конспект лекцій] / С. М. Гончарук. – Львів, 2020. – 65 с.
9. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 р. № 1798-ХІІ (Редакція станом на 19.10.2024) // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12> (дата звернення: 10.07.2025).

10. Гура Н. О. Теорія бухгалтерського обліку: навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2023. 146 с.
11. Гаватюк Л. С., Ковальчук Н. О. Фінансовий аналіз у схемах і таблицях: навчально-наочний посібник. Чернівці, 2019. 120 с.
12. Дропа Я. Б. Фінансовий аналіз: навч. посібник / Я. Б. Дропа. – Електрон. вид. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. – 238 с.
13. Електронна бухгалтерія / В. Я. Плаксієнко, І. М. Назаренко, К. С. Жадько та ін. К.: ЦУЛ, 2021. 344 с.
14. Іщенко Я.П., Подолянчук О.А., Коваль Н.І. Фінансовий облік 1: підручник / Я.П. Іщенко, О.А. Подолянчук, Н.І. Коваль. Вінниця: Видавництво ФОП Кушнір Ю. В. 2020. – 496 с.
15. Кодекс етики професійних бухгалтерів / Рада з Міжнародних стандартів етики для бухгалтерів (PMСЕБ) ; Міжнародна федерація бухгалтерів (IFAC). – Електронний ресурс. – URL: https://lexinform.com.ua/wp-content/uploads/2018/09/Code-of-Ethics_ukr.pdf
16. Колісник О. П., Семенюк Ю. Р., Судак В. О. Економічна сутність та класифікація дебіторської заборгованості // *Ефективна економіка* . – 2023. – № 10. – URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/2328>.
17. Косяк А. П., Зубенко А. В. Бухгалтерський облік II: навч. посібник / ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. – 326 с.
18. Краєвський В. М., Колісник О. П., Гуріна Н. В. та ін. Бухгалтерський облік: навчальний посібник / . Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. 388 с.
19. Краєвський В. М., Колісник О. П., Гуріна Н. В. та ін. Фінансовий облік: навчальний посібник / . Ірпінь : Державний податковий університет, 2022. – 616 с.
20. Крисоватий А. І., Панасюк В. М., І. В. Мельничук Основи обліку і оподаткування: підручник (е-видання). Тернопіль: ЗУНУ, 2023. 565 с.
21. Крупка Я. Д., Задорожний З. В., Денчук П. Н. та ін. Фінансовий облік: підручник, 3-тє вид., доп. та перероб. / . Тернопіль: ЗУНУ, 2023. 488 с.

22. Кручак Л. В. Аналіз стану дебіторської та кредиторської заборгованості суб'єкта господарювання // *Економічний аналіз : зб. наук. праць*. – Тернопіль: Тернопільський національний економічний університет «Економічна думка», 2016. – Т. 25, № 2. – С. 93–98. – URL: <https://dspace.wunu.edu.ua/items/6f545751-df33-4dc9-bd4a-dad805634133>.

23. Ладжинська Н. Ефективне управління дебіторською заборгованістю: від аналізу до стягнення // Адвокатське об'єднання «Актум». – 28.08.2025. – URL: <https://www.actum.com.ua/blog-3-1/efektyvne-upravlinnja-debitorskoju-zaborgovanistju>.

24. Магопець О.А., Шалімова Н.С., Черновол О.М. Фінансовий аналіз: видання 2-ге виправлене і доповнене. – Кропивницький: ЦНТУ. 2022 р. 230 с.

25. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту (МСА), огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг / Міжнародна федерація бухгалтерів (IFAC). – Електрон. джерело. – URL: <https://www.ifac.org>

26. Мулик Т. О. Аналітичне забезпечення дебіторської заборгованості в системі управління підприємства // *Агросвіт*. 2022. № 9–10. С. 69–78.

27. Облік. Оподаткування. Аудит [Електронний ресурс] : наук.-допом. бібліогр. покажч. / [упоряд. О. В. Олабоді] ; Нац. ун-т харч.технол., Наук.-техн. б-ка. – Київ, 2021. 234 с.

28. Облікова політика підприємств: навчальний посібник / Н. Л. Правдюк, Л. В. Коваль, О. В. Коваль. Київ:, «Центр учбової літератури», 2020. 647 с.

29. Петричко М. М., Волкогон М. А. Управління дебіторською та кредиторською заборгованістю підприємства // *Економіка та суспільство* . – 2017. – № 13. – С. 662–666.

30. Плаксієнко В. Я., Верига Ю. А., Кулик В. А., Карпенко Є. А. Облік, оподаткування та аудит: навч. посіб. [для студ. вищих навч. закл.] / . – Київ : ЦУЛ, 2019. – 509 с.

31. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (Редакція станом на 07.11.2022 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 08.07.2025).

32. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII (Редакція станом на 20.06.2024) // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19> (дата звернення: 21.07.2025).

33. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV (Редакція станом на 03.09.2024) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 08.07.2025).

34. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 № 2464-VI (Редакція станом на 08.08.2022) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17> (дата звернення : 10.07.2025).

35. Про обіг векселів в Україні: Закон України від 5 квітня 2001 р. №2374-III (Редакція станом на 31.12.2023) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2374-14> (дата звернення: 19.07.2025).

36. Про затвердження Інструкції про службові відрядження в межах України та за кордон : Наказ від 13.03.98 № 59 (у редакції наказу МФ від 17.03.2011 р. № 362) (Редакція станом на 07.11.2023) // База даних «Законодавство України» / Міністерство Фінансів України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0218-98> (дата звернення: 23.07.2025).

37. Про затвердження Національного Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ від 07.02.2013 № 73 (Редакція станом на 06.03.2025) // База даних «Законодавство України» / Міністерство Фінансів України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 08.08.2025).

38. Про затвердження Національного Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: Наказ від 08.10.99 р. №237 (Редакція станом на 03.11.2020) // База даних «Законодавство України» / Міністерство

Фінансів України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99> (дата звернення: 08.08.2025).

39. Про затвердження Національного Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 11 "Зобов'язання" : Наказ від 31.01.2000 № 20 (Редакція станом на 03.11.2020) // База даних «Законодавство України» / Міністерство Фінансів України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00> (дата звернення: 08.08.2025).

40. Про затвердження Національного Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти»: Наказ від 30.11.2001 р. № 559 (Редакція станом на 03.01.2024) // База даних «Законодавство України» / Міністерство Фінансів України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01> (дата звернення: 08.08.2025).

41. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 14 «Оренда» : Наказ від 28.07.2000 № 181 (Редакція станом на 07.02.2023) // База даних «Законодавство України» / Міністерство Фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0487-00> (дата звернення: 08.08.2025).

42. Про затвердження Національного Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» : Наказ від 29.11.1999р №290 (Редакція станом на 03.11.2020) // База даних «Законодавство України» / Міністерство Фінансів України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99> (дата звернення: 08.08.2025).

43. Про затвердження Національного Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : Наказ від 31.12.1999 № 318 (Редакція станом на 03.11.2020) // База даних «Законодавство України» / Міністерство Фінансів України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00> (дата звернення: 08.08.2025).

44. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток» : Наказ від 28.12.2000 № 353 (Редакція станом на 17.02.2023) // База даних «Законодавство України» / Міністерство Фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01> (дата звернення: 08.08.2025).

45. Про затвердження Національного Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів» : Наказ від 10.08.2000 № 193 (Редакція станом на 05.11.2024) // База даних «Законодавство України» / Міністерство

Фінансів України. URL : <https://ips.ligazakon.net/document/REG4736> (дата звернення: 08.08.2025).

46. Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні : Постанова Правління НБУ від 29.12.2017 № 148 (Редакція станом на 29.08.2024) // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0148500-17> (дата звернення: 13.08.2025).

47. Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : Наказ від 24.05.1995 № 88 (Редакція станом на 09.03.2023) // База даних «Законодавство України» / Міністерство Фінансів України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text> (дата звернення: 20.07.2025).

48. Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань : Наказ від 02.09.2014 №879 (Редакція станом на 29.07.2022) // База даних «Законодавство України» / Міністерство Фінансів України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14> (дата звернення: 20.07.2025).

49. Про затвердження Положення про переказний і простий вексель : Постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.1992 № 528 (Редакція станом на 07.08.1937) // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/528-92-%D0%BF> (дата звернення: 22.07.2025).

50. Про затвердження Порядку визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей : Постанова КМУ від 22.01.1996 № 116 (Редакція станом 16.12.2011) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : https://ips.ligazakon.net/document/view/kp960116?an=1&ed=2011_12_07 (дата звернення 28.07.2025).

51. Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Інструкція від 30.11.1999 №291 (Редакція станом на 13.12.2024) // База даних "Законодавство України" / Міністерство Фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (дата звернення 10.07.2025).

52. Прокопович Л. Б., Руденко Д. Г., Баланенко О. Г. Економічна сутність дебіторської заборгованості // *Наукові праці. Економіка*. – 2017. – № (294) том 306. – С. 105-109. – URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/362159>.
53. СОФТКОМ. Модуль «М.Е.Дос» // [Softcom.ua](https://www.softcom.ua/ua/medoc/). – URL: <https://www.softcom.ua/ua/medoc/>
54. Степаненко О. І., Дубовик М. Ф. Аналіз дебіторської заборгованості, її вплив на фінансовий стан та ділову активність підприємства // *Проблеми системного підходу в економіці*. – 2022. – № 2(88). – URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/18efad67-a88a-47bf-95a5-4724a32a9353/content>.
55. Ткачук Л., Венда Ч. Теоретикометодологічні аспекти управління дебіторською заборгованістю підприємства // *Innovation and Sustainability*. – 2023. – № 1. – С. 84 – 90. – URL: <https://ins.vntu.edu.ua/index.php/ins/article/view/138>.
56. ТОВ «НЕТ СОФТ» // Офіційний вебсайт. URL: <https://www.netsoft.com.ua/>
57. Українська база статистичної інформації // Державна служба статистики України. URL: <http://ukrstat.gov.ua> (дата звернення 10.08.2025).
58. Фінансовий облік: навч. посіб. / Н. І. Гордієнко ; Харків. нац. ун-т міськ. Госп-ва ім. О. М. Бекетова. – 3-тє вид., перероб. і допов.– Харків : ХНУМГ ім.О. М. Бекетова, 2023. – 288 с.
59. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435 (Редакція від 03.09.2024) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 10.07.2025).
60. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 № 1618-IV (Редакція станом на 07.11.2022) // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15> (дата звернення: 10.07.2025).
61. Шепель Т., Вінтоняк А. Організаційно-методичні аспекти обліку дебіторської заборгованості: вітчизняний та зарубіжний досвід // *Економіка та суспільство*. – 2023. – № 52. – URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2572>.

ДОДАТКИ

Наказ про облікову політику

Сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю
ім. Б.Хмельницького

НАКАЗ № 46

с. Романівка

23 травня 2020 року

«Про внесення змін до наказу про облікову політику»

НАКАЗУЮ:

1.Внести зміни з 25.05.2020 року до п. 4.1.наказу про облікову політику затвердженого наказом № 47 від 29.12.2017 року,та викласти наказ про облікову політику у новій редакції:

« Про облікову політику на підприємстві»

Відповідно до вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 року №996-ХІУ наказую встановити такі принципи, методи і процедури, що будуть використовуватись підприємством для складання та подання фінансової звітності і формувати облікову політику підприємства.

І. Організація бухгалтерського обліку

1. Для забезпечення ведення бухгалтерського обліку на підприємстві і на виконання пункту 4 статті 8 Закону «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» (далі – Закон про бухгалтерський облік), встановити з 25 травня 2020 року у

СТОВ ім.Б.Хмельницького такі засади організації бухгалтерського обліку:

- Бухгалтерський облік здійснюється бухгалтерією підприємства, яку очолює головний бухгалтер.
- Кількісний та якісний склад бухгалтерії визначається штатним розписом і затверджується окремим наказом керівника підприємства.
- Права й обов'язки головного бухгалтера та всіх посадових осіб бухгалтерії визначаються Законом про бухгалтерський облік, цим наказом та затвердженими посадовими

інструкціями.

2. Відповідно до пункту 7 статті 8 Закону про бухгалтерський облік головний бухгалтер підприємства:

2.1. Забезпечує дотримання на підприємстві встановлених єдиних методологічних засад бухгалтерського обліку, складання й подання у встановлені строки фінансової звітності;

2.2. Організовує контроль за відображенням на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій;

2.3. Бере участь в оформленні матеріалів, пов'язаних із недостачами та відшкодуванням втрат від недостач, крадіжок і псування цінностей підприємства.

2.4. Розпорядження головного бухгалтера, які стосуються становлення та ведення бухгалтерського обліку на підприємстві, є обов'язковими для виконання усіма структурними підрозділами й усіма працівниками підприємства.

2.5. Цим наказом головний бухгалтер наділяється правом другого підпису, який він ставить на первинних бухгалтерських документах, реєстрах бухгалтерського обліку та відповідних звітах згідно цього наказу.

2.6. Головний бухгалтер несе особисту відповідальність перед керівником підприємства, призначеним на відповідну посаду його власником(ми), згідно з переліком питань, цьому наказу.

2.7. За відсутності головного бухгалтера вищезазначені обов'язки цього наказу та відповідальність покладаються на головного бухгалтера.

2.8. Відповідальність інших працівників бухгалтерії регулюється посадовими інструкціями, які затверджуються директором підприємства.

2.9. Затверджено перелік посадових осіб, які наділяються правом дозволу на проведення господарських операцій (додаток до наказу) та затверджено зразки підписів відповідних осіб за переліком.

2.10. Перелічені особи наділяються правами та несуть повну відповідальність за відповідність проведених операцій чинному законодавству та статуту підприємства згідно з посадовими інструкціями.

2.11. Затверджено перелік посадових осіб, яким дозволено отримувати та видавати товарно-матеріальні цінності (додаток до наказу) та зразки підписів відповідних посадових осіб за переліком.

2.12. Перелічені особи наділяються правами та несуть повну відповідальність за відповідність проведених операцій законодавчим актам та статуту підприємства згідно з посадовими інструкціями та чинними законодавчими актами України.

2.13. Обов'язок щодо складання фінансової звітності та іншої звітності на вимогу власників, органів статистики покласти на головного бухгалтера.

II. Ведення бухгалтерського обліку

2.1. Бухгалтерський облік на підприємстві здійснювати із застосуванням комп'ютерної бухгалтерської програми ІС:Бухгалтерія.

Відповідальність за відповідність реєстрів обліку, порядку й способу реєстрації та узагальнення інформації, передбачених цією комп'ютерною програмою, вимогам законодавства, покладатися на головного бухгалтера підприємства.

2.2. Затвердити перелік первинних документів, які застосовуються підприємством у практичній діяльності й офіційно затверджені відповідними державними органами, у додатку до цього наказу.

2.3. Затвердити форми первинних облікових документів (зведених первинних документів), які застосовуються підприємством у практичній діяльності, але не затверджені відповідними державними органами, у додатку до цього наказу.

3. До бланків суворої звітності відносити:

- виписки з єдиного державного реєстру юридичних осіб фізичних осіб підприємців.

свідцтво про реєстрацію юридичних осіб фізичних осіб підприємців.

- свідцтво про реєстрацію транспортних засобів

- чекова книжка.

- векселі

3.1. Затвердити перелік посадових осіб, які використовують бланки суворої звітності у своїй роботі.

3.2. Надати право підпису довіреностей на отримання товарно-матеріальних цінностей, укладання угод директору підприємства, в разі відсутності директора особу на яку покладено обов'язки директора.

3.3. Згідно з пунктом 1.3 Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському

обліку, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 24.05.95 р. №88, всі первинні документи, облікові реєстри, фінансова, статистична та інша звітність складаються українською мовою.

3.4. Установити місце зберігання (архів підприємства) первинних документів та реєстрів бухгалтерського обліку, виготовлених як на паперових, так і на магнітних носіях інформації (дискети, компакт-диски). Строки зберігання встановлюються відповідно до законодавства.

3.5. З метою забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку й звітності проводити інвентаризацію активів та зобов'язань відповідно до статті 10 Закону про бухгалтерський облік та інших нормативних документів:

3.6. Інвентаризація активів і зобов'язань, під час якої перевіряються їх наявність, документальне підтвердження і стан та дається оцінка, визначається ефективність застосування окремих принципів, методів і процедур бухгалтерського обліку і розробляються пропозиції щодо зміни окремих параметрів облікової політики на наступний звітний період (рік), проводиться перед складанням річної фінансової звітності підприємства у період з 15 листопада до 30 грудня та в період з 15 травня до 30 червня в обов'язковому порядку. Точний час і порядок її проведення, відповідальні особи визначаються керівником підприємства окремим письмовим розпорядженням (наказом);

3.7. У всіх інших випадках об'єкти й періодичність проведення інвентаризації визначаються керівником підприємства на підставі чинного законодавства у міру необхідності. (Згідно з Інструкцією з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, коштів і документів та розрахунків затвердженою наказом Міністерства фінансів України від 11.08.94 р. №69 (далі – Інструкція №69) наводиться повний перелік об'єктів та періодичність (або умови) інвентаризації).

3.8. Для проведення інвентаризаційної роботи (планових та позапланових інвентаризацій активів та зобов'язань, списання основних засобів, малоцінних, інших матеріальних цінностей тощо) затвердити постійно діючу інвентаризаційну комісію (додаток №3) у складі:

- інженера по охороні праці Строган Валерія Олексійовича
- бухгалтера Лугової Тамари Леонідівни
- завідуючого комунально - побутовим господарством Савчука Володимира Миколайовича.

3.9. Права й обов'язки та завдання, які покладаються на членів постійно діючої інвентаризаційної комісії, визначені Інструкцією №69.

3.10. Інвентаризація каси підприємства проводиться не рідше одного разу в квартал.

Принципи і методи відображення в бухгалтерському обліку окремих активів і господарських операцій

6. Резерви майбутніх витрат і платежів

Створюється забезпечення для відшкодування витрат на виплату відпусток працівникам нараховується щомісячно у вигляді добутка фактично нарахованої робітникам заробітної плати та коефіцієнту, розрахованого як відношення річної планової суми на плату відпусток до загального річного планового фонду оплати праці. В розрахунок при створенні цього забезпечення припадають суми нарахувань ЕСВ (згідно з листом Міністерства фінансів України від 24.05.2007 №31-34000-10-10\10654).

На кінець кожного року проводиться перерахунок залишку резерву на оплату майбутніх відпусток (з урахуванням ЕСВ).

Перерахунок проводиться наступним чином:

- визначається фактичний залишок резерву відпусток на кінець кожного кварталу та року як добуток кількості днів невикористаних працівниками підприємства щорічних і

(дитячих)соціальних відпусток на дату перерахунку та суми середньоденної оплати працівника;

- отримана сума фактично нарахованого резерву відпусток порівнюється з плановим нарахуванням, резерв на оплату відпусток донараховується (або зменшується) на отриману різницю.

Не створювати забезпечення (резерви), на додаткове пенсійне забезпечення, на виконання гарантійних зобов'язань, на реструктуризацію.

7. Зобов'язання

7.1. Довгострокові зобов'язання, на які нараховуються відсотки, відображаються за їх теперішньою вартістю з урахуванням умов та виду зобов'язання.

7.2. Поточні зобов'язання відображаються за сумою погашення.

7.3 Зобов'язання (обов'язок чи відповідальність діяти певним чином) визнавати, коли актив отриманий, або коли підприємство має безвідмовну угоду придбати актив.

Зобов'язання визнається, якщо його оцінка може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок його погашення. Якщо на дату балансу раніше визнане зобов'язання не підлягає погашенню, то його сума включається до складу доходу звітного періоду.

8. Дохід

8.1. Дохід визначається і оцінюється з вимоги Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 «Дохід».

8.2. До складу доходів майбутніх періодів включаються суми доходів, нарахованих протягом поточного періоду, які будуть визначені у наступних звітних періодах.

Фінансова звітність (Баланс) за 2023 – 2024 рр.

Додаток І
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу І)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	Дата(рік,місяць,число)	Коди		
		2024	01	01
Сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю ім.Б.Хмельницького	за СДРПОУ	03745901		
Територія ЖИТОМИРСЬКА	за КАТОТТГ	UA18040470340095755		
Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240		
Вид економічної діяльності Вирощування зернових та технічних культур	за КВЕД	01.11		
Середня кількість працівників, осіб 47				
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон вулиця Транзитна, буд. 3 В, с. РОМАНІВКА, ЖИТОМИРСЬКИЙ РАЙОН, ЖИТОМИРСЬКА обл., 13043, Україна		93133		

І.Баланс на 31 грудня 2023 р.

Актив	Код рядка	Форма № І-м Код за ДКУД 1801006	
		На початок звітного року	На кінець звітного періоду
І	2	3	4
І. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	4 999,5	4 776,5
Первісна вартість	1001	5 342,9	5 183,8
Накопичена амортизація	1002	(343,4)	(407,3)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	3,1	3,1
Основні засоби :	1010	10 171,2	5 450,1
первісна вартість	1011	55 001,1	53 605,2
знос	1012	(44 829,9)	(48 155,1)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	50,3	1 878,7
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом І	1095	15 224,1	12 108,4
ІІ. Оборотні активи			
Запаси :	1100	82 293,0	- 105 206,1
у тому числі готова продукція	1103	67 452,4	88 495,0
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	12 055,7	6 417,6
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	14 026,6	15 267,3
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	25 645,8	12 381,4
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	31 425,6	7 939,3
Витрати майбутніх періодів	1170	18,0	-
Інші оборотні активи	1190	1 107,8	45,2
Усього за розділом ІІ	1195	166 572,5	147 256,9
ІІІ. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	181 796,6	159 365,3

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	130,0	130,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	142 129,0	143 561,3
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	142 259,0	143 691,3
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	597,2	654,4
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	27 611,4	8 158,0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	9 493,5	6 126,7
розрахунками з бюджетом	1620	42,2	132,9
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	186,1	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	1 607,2	602,0
Усього за розділом III	1695	38 940,4	15 019,6
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	181 796,6	159 365,3

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу I)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	Сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю ім.Б.Хмельницького	Дата(рік,місяць,число)	2025	01	01
Територія	ЖИТОМИРСЬКА	за ЄДРПОУ	03745901		
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КАТОТТГ	UA18040470340095755		
Вид економічної діяльності	Вирощування зернових та технічних культур	за КОПФГ	240		
Середня кількість працівників, осіб	43	за КВЕД	01.11		
Одиниця виміру:	тис. грн. з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон	вулиця Транзитна, буд. 3 В, с. РОМАНІВКА, ЖИТОМИРСЬКИЙ РАЙОН, ЖИТОМИРСЬКА обл., 13043, Україна		93133		

1.Баланс на 31 грудня 2024 р.

Актив		Форма № 1-м	Код за ДКУД	1801006
	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду	
I	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	4 776,5	4 699,7	
Первісна вартість	1001	5 183,8	5 183,8	
Накопичена амортизація	1002	(407,3)	(484,1)	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	3,1	1 162,6	
Основні засоби :	1010	5 450,1	20 966,9	
первісна вартість	1011	53 605,2	70 920,4	
знос	1012	(48 155,1)	(49 953,5)	
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-	
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	1 878,7	4 629,7	
Інші необоротні активи	1090	-	-	
Усього за розділом I	1095	12 108,4	31 458,9	
II. Оборотні активи				
Запаси :	1100	105 206,1	66 095,7	
у тому числі готова продукція	1103	88 495,0	55 780,5	
Поточні біологічні активи	1110	-	-	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	6 417,6	7 940,3	
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	15 267,3	17 009,7	
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	12 381,4	14 448,7	
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-	
Гроші та їх еквіваленти	1165	7 939,3	44 781,4	
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-	
Інші оборотні активи	1190	45,2	380,0	
Усього за розділом II	1195	147 256,9	150 655,8	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-	
Баланс	1300	159 365,3	182 114,7	

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	130,0	130,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	143 561,3	162 822,2
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	143 691,3	162 952,2
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	654,4	14 788,6
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	8 158,0	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	6 126,7	194,0
розрахунками з бюджетом	1620	132,9	165,6
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	9,7
розрахунками з оплати праці	1630	-	177,7
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	602,0	3 826,9
Усього за розділом III	1695	15 019,6	4 373,9
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	159 365,3	182 114,7

Договір поставки

ДОГОВІР ПОСТАВКИ № 15/09-25

с. Романівка

«15» вересня 2025 року

ТОВАРИСТО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СФГ «ПН ПОДІЛЛЯ», що надалі іменується «Покупець», в особі директора ТООП Олександра Володимировича, що діє на підставі статуту, з однієї сторони та

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ ІМ.Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО, що надалі іменується «Постачальник», в особі директора Черкас Наталії Іванівни, що діє на підставі Статуту, з іншої сторони, які надалі спільно іменуються «Сторони», а кожен окремо – «Сторона» уклали цей договір поставки (надалі – «Договір») про наступне:

1. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

1.1. У встановлений цим Договором термін, Постачальник бере на себе зобов'язання передати у власність Покупця сільськогосподарську продукцію :

Найменування	Рік урожаю
Ячмінь	2025

Іменується надалі – «Товар», а Покупець бере на себе зобов'язання прийняти і оплатити Товар.

2. УМОВИ І ТЕРМІНИ ПОСТАЧАННЯ ТОВАРУ

2.1. Строк поставки Товару погоджується Сторонами у кожному окремому випадку шляхом обміну письмовим повідомленням в т.ч. електронною поштою, або в усному порядку:

2.2. Поставка здійснюється Постачальником власними силами на склад Покупця за адресу: с.Перемога, Хмельницький район, Вінницька обл.

2.3. Датою поставки Товару або його кожної окремої партії вважається дата підписання сторонами видаткової накладної.

2.4. Загальна кількість Товару, яка підлягає постачанню за цим Договором, визначається як кількість фактично поставленого Товару згідно умов Договору в заліковій кількості:

Найменування	Кількість(кг)
Ячмінь	12980

Одиниця виміру Товару -кг.

3. ПРИЙМАННЯ ПЕРЕДАЧА ТОВАРУ

3.1. Приймання Товару по якості та кількості здійснюється відповідно до супровідних документів на Товар за місцем поставки. Товар вважається переданим Постачальником і прийнятим Покупцем за кількістю – за видатковими накладними. Залікова і фактична вага Товару визначається згідно видаткової накладної. Якість Товару повинна відповідати умовам цього договору і нормативним документам, в яких встановленні вимоги до якості якого роду Товару.

3.2. Право власності на Товар та ризик його випадкового знищення переходить від Постачальника до Покупця з моменту підписання видаткової накладної.

3.3. Покупець має право при прийманні Товару :

- відмовитися від приймання і оплати Товару, у разі, якщо при його прийомі, Покупець виявив невідповідність Товару (його частину) вимогам цього Договору і/або чинного законодавства України, що стосується якості і кількості Товару;
- відмовитися від приймання і оплати Товару у разі, якщо при його прийомі, Покупець виявив невідповідність Товару (його частини) вимогам цього договору і/або чинного законодавства України, що стосується якості і кількості Товару;
- вимагати заміни Товару на якісний за рахунок Постачальника;
- вимагати пропорційного зменшення ціни за неякісний Товар.

4. ВАРТІМСТЬ ТОВАРУ І ПОРЯДОК РОЗРАХУНКІВ

4.1. Вартість кожної поставленої партії Товару розраховується, виходячи з ціни за одиницю Товару в заліковій вазі, визначеної на дату поставки та кількості одиниць Товару, поставленого в одній партії. Вартість даного Договору остаточно визначається шляхом підсумку вартості поставленого Товару за цим Договором відповідно до підписаних Сторонами видаткових, (товарних) накладних та не може перевищувати 125 776 грн. 20 коп. (Сто двадцять п'ять тисяч чотириста сорок шість грн. 20 коп.) (в т.ч. ПДВ 14% 15 446,20 грн.

4.2. Покупець зобов'язується здійснювати платежі по договору за отриманий Товар на підстав ч.2 ст.530 Цивільного кодексу України протягом 30 (тридцяти) банківських днів з моменту отримання вимог про оплату (у вигляді рахунку – фактури, листа, в т.ч. засобами електронного зв'язку, факсом тощо) від Постачальника.

5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ СТОРІН

5.1. Постачальник зобов'язується:

- своєчасно поставити Товар що відповідає умовам Договору і нормативним документам яких встановлено якості такого роду Товару;
- надати покупцю у момент передачі Товару документи, вказані в п.2.3 Договору;
- належним чином виконати інші свої зобов'язання, визначені цим Договором і чинним в Україні законодавством.

5.2. Покупець зобов'язаний:

- своєчасно прийняти і сплатити Товар, за умови його відповідності вимогам цього Договору і нормативними документами в яких встановлені вимоги до якості такого роду Товару.
- 5.3. При укладанні цього Договору Сторони зобов'язані надати документи, які ідентифікують їх та підписантів та містять достатньо відомостей для підтвердження правосуб'єктності та статусу. При зміні статусу чи правосуб'єктності Сторони зобов'язуються письмово не пізніше 3-х днів повідомити одна – одну про настання цих обставин.

6. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН ТА ПОРЯДОК ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

- 6.1. У разі невиконання або неналежного виконання обов'язків за Договором Винна сторона, зобов'язується відшкодувати іншій стороні заподіяні збитки відповідно до чинного законодавства України.
- 6.2. У разі невиконання Покупцем своїх зобов'язань щодо своєчасного здійснення оплати за поставлений Товар, Покупець сплачує Постачальнику штрафну санкцію у розмірі 0,1% від несвоечасно сплаченої суми за кожен день прострочення.
- 6.3. У разі несвоечасної поставки Товару, Постачальник за кожний день затримки поставки сплачує штрафну санкцію у розмірі 0,1% від загальної вартості несвоечасно поставленого Товару за кожен день затримки поставки.
- 6.4. У випадку виявлення недоліків, в т.ч. скритих дефектів у виконаних зобов'язаннях Постачальником. Покупець має право вимагати:
- заміну Товару на якісний за рахунок Постачальника;
 - пропорційне зменшення ціни за неякісний Товар;
 - відшкодування збитків за неякісне виконання зобов'язання.
- 6.5. У разі, якщо внаслідок порушення однією Стороною вимог до форми, порядку заповнення, надання та /або реєстрації податкової накладної або розрахунку коригування до податкової накладної, інша сторона втратила право на включення до податкового кредиту суму податку на додану вартість, зазнає інших втрат, в т.ч., але не виключно буде зменшено розмір її витрат у складі податку на прибуток, донараховано податки, збори, обов'язкові платежі, нараховано штрафні санкції за порушення податкового законодавства або судом буде прийнято рішення про стягнення в дохід держави отриманого за угодою, визначеною не дійсною, інша сторона зобов'язана відшкодувати їй всі вищевказані витрати.
- 6.6. Сплата пені та штрафів не звільняє Сторони від виконання обов'язків по цьому Договору та компенсації збитків, спричинених невиконанням або неналежним виконанням умов даного договору. Закінчення строку дії Договору не звільняє Сторони від відповідальності за його порушення, яке мало місце під час дії Договору.
- 6.7. Спори і розбіжності, які можуть виникнути при виконанні цього договору і /або пов'язані з таким, вирішуються шляхом переговорів уповноваженими представниками сторін.
- 6.8. У разі неможливості вирішення суперечок шляхом переговорів, трони передають таку суперечку на розгляд відповідного господарського суду.

інше
вару,
том

7. ФОРС-МАЖОР

7.1. Сторони звільняються від відповідальності за часткове або повне невиконання своїх зобов'язань за даним Договором у випадку, якщо невиконання було наслідком дії обставин непереборної сили, які одна або інша Сторона не могли передбачити на момент укладання даного Договору.

7.2. До обставин непереборної сили відносяться: стихійні лиха, пожежі, військові конфлікти, терористичні акти, цивільні безлади, страйки, а також рішення і розпорядження урядових і державних органів, будь-які інші події та факти, які перебувають поза волею та контролем Сторін, і якщо ці обставини безпосередньо вплинули на виконання цього Договору. У цьому випадку строк виконання зобов'язань за Договором відкладається на час, протягом якого діяли форс-мажорні обставини.

7.3. Сторона, для якої невиконання зобов'язань за даним Договором стало неможливим внаслідок настання обставин непереборної сили, зобов'язана негайно, але не пізніше 10 (десяти) календарних днів після початку їх дії, письмово повідомити другу Сторону про початок, можливий строк дії таких обставин. Зазначені обставини повинні бути належним чином підтверджені Торгово-промисловою палатою України. При несвоєчасному повідомленні Сторона втрачає право посилання на обставини непереборної сили.

7.4. Якщо обставини непереборної сили будуть продовжуватися більше ніж 30 (тридцять) календарних днів, кожна з Сторін буде мати право відмовитися від подальшого виконання зобов'язань за даним Договором.

8. СТРОК ДІЇ ДОГОВОРУ

8.1. Строк дії Договору встановлюється як строк повного виконання Сторонами взятих на себе зобов'язань від дати підписання його Сторонами.

8.2. Закінчення строку Договору не звільняє Сторони від відповідальності за його порушення, яке мало місце під час дії цього Договору.

8.3. Даний Договір може бути достроково розірваний за ініціативою однієї з Сторін. При цьому повідомлення про розірвання Договору повинно бути направлено іншій Стороні не менше ніж за 15 календарних днів до запропонованої дати розірвання.

9. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

9.1. Договір вступає в силу від дати його підписання Сторонами та діє до повного виконання Сторонами своїх зобов'язань, що випливають з даного Договору.

9.2. Всі зміни та/або доповнення до цього Договору дійсні лише в у випадку, якщо вони зроблені в письмовій формі та підписані уповноваженими представниками Сторін.

9.3. Копії даного Договору, що підписані за допомогою засобів факсимільного зв'язку мають юридичну силу оригіналу до моменту обов'язкового отримання оригіналів Договору та приймаються Сторонами до виконання.

9.4. Покупець є платником податку на прибуток на загальних підставах.

9.5. Постачальник є платником податку на прибуток.

9.6. Даний Договір укладено українською мовою в 2-х (двох) примірниках (по одному для кожної Сторони), що мають однакову юридичну силу та замінює будь-які попередні домовленості Сторін.

9.7. Укладанням цього Договору Сторони надають одна одній згоду та право на включення даних (персональних та/або ідентифікуючих) протилежної Сторони до баз даних (в тому числі електронних), що використовуються для обробки, зберігання, використання (реєстрації, накопичення і т.п.) даних, у зв'язку з діяльністю Сторони, що отримує такі дані, в тому числі, але не обмежуючись, до баз даних, що необхідні для складання бухгалтерської, статистичної, фінансової, податкової звітності, а також інших форм звітності, моніторингу чи контролю, що оформляються та ведуться згідно з стандартами, які використовуються Стороною, що отримала дані. Сторони підтверджують, погоджуються та гарантують, що дані (персональні та/або ідентифікуючі) Сторони, які стають відомі іншій Стороні в ході виконання цього Договору, можуть бути включені, зберігатись, оброблюватись (використовуватись і т.п.) в базах даних (в тому числі електронних) як в ході виконання цього Договору, так і після закінчення його дії. Дані Сторони цього Договору, що занесені іншою Стороною до власних баз даних, не можуть бути використані останньою з метою або за призначенням, що не відповідають умовам цього Договору або вимогам чинного законодавства.

10. МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ, РЕКВІЗИТИ ТА ПІДПИСИ СТОРІН

ПОСТАЧАЛЬНИК:

СТОВ «Ім.Б.Хмельницького»
 Юридична (поштова) адреса: 13043, с.Романівка,
 вул.Транзитна.буд.№ 3 В, Житомирський р-н,
 Житомирська обл.,
 ЄДРПОУ (код) 03745901
 Іпн. 037459006065
 № св. 200105410
 тел (факс) (04146) 9-31-33
 р/р UA29 3808 0500 0000 0026 0012 6323 1 в
 АТ «Райффайзен Банк Аваль» м. Київ, МФО
 380805
 Р/рахунок UA95 3209 8400 0002 6004 2103 7730
 1 в АТ «ПРОКРЕДИТ БАНК, м. Київ МФО
 320984

Господарство є платником Єдиного податку 4

E-mail: bh03745901@gmail.com

Директор

Н.І.ЧЕРКАС

ПОКУПЕЦЬ:

Місцезнаходження: Інд.22134 Вінницька область
 Хмельницький район, с.Перемога
 вул. Чорноуса Володимира, будинок 47
 Поштова адреса: 22134 Вінницька область
 Хмельницький район, с.Перемога
 вул. Чорноуса Володимира, будинок 47
 ЄДРПОУ 41951372
 ІВАН: UA85 3808 0500 0000 0026 0016 3315 1
 АТ «Райффайзен Банк» м. Київ
 МФО 380805
 Ін.ПОД.№419513702081
 Витяг з реєстру платників ПДВ 1802084500011.
 E-mail: Peremoga.sfg.podiiy@gmail.com

Директор

О.В.ТОРОП

Видаткова накладна

Видаткова накладна № 153 від 15 вересня 2025 р.

Постачальник: Сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю ім. Б. Хмельницького
п/р UA61300335000000260022211063 у банку АТ Райффайзен Банк Аваль,
13043, Житомирська обл., Житомирський р-н, с.Романівка, вул. Транзитна, 3В, тел.: +38 (04146) 93012,
код за ЄДРПОУ 03745901, ІПН 037459006065, № свід. 624947

Покупець: ТОВ "СФГ "ПН Поділля"

Договір: поставки №15/09-25 від 15.09.2025

№	Товар	Кіл-сть	Од.	Ціна без ПДВ	Сума без ПДВ
1	Ячмінь врожаю 2025 року	12980	кг	8,50	110 330,00

Всього: 110 330,00
Сума ПДВ: 15 446,20
Всього із ПДВ: 125 776,20

Всього найменувань 1, на суму 125 776,20 грн.

Двадцять п'ять тисяч сімсот сімдесят шість гривень 20 копійок
т.ч. ПДВ: П'ятнадцять тисяч чотириста сорок шість гривень 20 копійок

Від постачальника*

Отримав(ла)

Директор Черкас Наталія Іванівна

Головний агроном Сауков Іван Вікторович

* Відповідальний за здійснення господарської операції і правильність оформлення

За довіреністю

№ 58 від 15.09.2025

Ідентифікаційний код
41951372

[illegible]

Рахунок-фактура

Увага! Оплата цього рахунку означає погодження з умовами поставки товарів. Повідомлення про оплату є обов'язковим, в іншому випадку не гарантується наявність товарів на складі. Товар відпускається за фактом надходження коштів на п/р Постачальника, самовивозом, за наявності довіреності та паспорта.

Зразок заповнення платіжного доручення

Отримувач Сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю ім. Б. Хмельницького

Код 03745901

Банк отримувача

АТ Райффайзен Банк Аваль

КРЕДИТ рах. №

UA61300335000000260022211063

Рахунок на оплату № 29 від 15 вересня 2025 р.

Постачальник: Сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю ім. Б. Хмельницького

п/р UA61300335000000260022211063 у банку АТ Райффайзен Банк Аваль,
13043, Житомирська обл., Житомирський р-н, с.Романівка, вул. Транзитна, 3В,
тел.: +38 (04146) 93012,
код за ЄДРПОУ 03745901, ІПН 037459006065, № свід. 624947

Покупець: ТОВ СФГ "ПН Поділля"

Договір: поставки №15/09-25 від 15.09.2025

№	Товари (роботи, послуги)	Кіл-сть	Од.	Ціна без ПДВ	Сума без ПДВ
1	Ячмінь врожаю 2025 року	12980	кг	8,50	110 330,00

Всього: 110 330,00
Сума ПДВ: 15 446,20
Всього із ПДВ: 125 776,20

Всього найменувань 1, на суму 125 776,20 грн.

Сто двадцять п'ять тисяч сімсот сімдесят шість гривень 20 копійок
У т.ч. ПДВ: П'ятнадцять тисяч чотириста сорок шість гривень 20 копійок

Виписав(ла)

Видатковий касовий ордер

Додаток 3
до Положення про ведення касових операцій у
національній валюті в Україні
(пункт 26 розділу III)
Типова форма № КО-2

Сільськогосподарське товариство з
обмеженою відповідальністю ім. Б.
Хмельницького
(найменування підприємства/установи/організації)
Ідентифікаційний код в Єдиному державному реєстрі підприємств
та організацій України
03745901

Видатковий касовий ордер
від 27 лютого 2025 року

№ з/п	Номер документа	Дата складання	Кореспондуючий рахунок, субрахунок	Код аналітичного рахунку	Сума	Код цільового призначення
1	2	3	4	5	6	7
1	18	27.02.2025	6856		2 908,00 грн	

Видати Приходченко Надія Миколаївна
(прізвище, ім'я, по батькові)

Підстава Платіжна відомість № 6 від 27.02.2025

Сума Дві тисячі дев'ятсот вісім гривень 00 копійок
(словами)

Додаток: рівник Черкас Н.І. Головний бухгалтер Кусковська С.П.
(підпис, прізвище, ініціали) (підпис, прізвище, ініціали)

Одержав Дві тисячі дев'ятсот вісім грн 00 коп.
(словами)

- 27 лютого 2025 року Підпис одержувача Приходченко Н.М.

За паспорт РН 064811 вид. Держзаксвідч. Рів. Миколаївська обл., 01.03.2004 р.
(найменування/номер, дата та місце видачі документа, який засвідчує особу одержувача)

Видав касир Мельник О.М.
(підпис, прізвище, ініціали)

Договір оренди

оренди сільськогосподарської техніки та транспортних засобів

с. Нова Осота

01 липня 2022 року

Цей договір укладено між СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ ім. Богдана Хмельницького в особі директора Савеленка Станіслава Васильовича, що діє на підставі Статуту, надалі «Орендар» з однієї сторони, та Товариство з обмеженою відповідальністю «ХПП «Промагро», в особі директора Дедової Олени Валеріївни, що діє на підставі Статуту, іменується в подальшому «Орендодавець», з іншої Сторони, а окремо Сторона, уклали цей договір про наступне:

1. Предмет договору.

- 1.1. За даним договором Орендодавець зобов'язується передати у тимчасове володіння і користування Орендарю сільськогосподарську техніку та вантажний транспорт, зазначені в акті прийому-передачі сільськогосподарської техніки та вантажного транспорту з екіпажем чи без екіпажу, (на розсуд орендаря), який є додатком до Договору, а Орендар зобов'язується виплачувати Орендодавцеві орендну плату за користування сільськогосподарською технікою та вантажним транспортом і повернути їх у порядку, встановленому цим Договором.
- 1.2. Об'єктом цього договору є сільськогосподарська техніка та вантажний транспорт, зазначені в акті прийому-передачі сільськогосподарської техніки та вантажного транспорту і є додатком до цього договору. Комплектація сільськогосподарської техніки та вантажного транспорту вказується в акті прийому-передачі сільськогосподарської техніки та вантажного транспорту.
- 1.3. Сільськогосподарська техніка та вантажний транспорт належить Орендодавцю на праві власності.
- 1.4. Використання сільськогосподарської техніки та вантажного транспорту не повинно суперечити їх призначенню.

2. Права та обов'язки сторін.

- 2.1. Права та обов'язки Орендодавця:
 - 2.1.1. Орендодавець зобов'язаний в 5-ти денний термін з моменту підписання цього договору передати Орендарю сільськогосподарську техніку та вантажний транспорт екіпажем чи без екіпажу, (на розсуд орендаря) в технічно-справному стані, повністю укомплектовану, вільну від прав третіх осіб. Прийом і здача сільськогосподарської техніки та вантажного транспорту здійснюється по акту прийому-передачі (Додаток № 1 до Договору).
 - 2.1.2. Передати Орендарю документи, які стосуються сільськогосподарської техніки та вантажного транспорту і необхідних для нормальної експлуатації.
 - 2.1.3. Застрахувати сільськогосподарську техніку та вантажний транспорт.
 - 2.1.4. Орендодавець має право перевіряти стан сільськогосподарської техніки та вантажного транспорту. Для цього Орендодавець не пізніше 3-х днів до дня перевірки повідомляє Орендаря про це. Орендар не має права перешкоджати проведенню огляду сільськогосподарської техніки та вантажного транспорту.
- 2.2. Права та обов'язки Орендаря:
 - 2.2.1. Орендар зобов'язаний оглянути стан і комплектацію сільськогосподарської техніки та вантажного транспорту і прийняти їх від Орендодавця, підписавши акт прийому-передачі сільськогосподарської техніки та вантажного транспорту (Додаток).
 - 2.2.2. Орендар зобов'язується використовувати сільськогосподарську техніку та вантажний транспорт відповідно до його призначення і утримувати їх у належному технічному стані (здійснювати профілактичний та поточний ремонт, проводити заміну необхідних деталей тощо) та нести усі пов'язані із цим витрати, заправляти техніку власним паливом.;
 - 2.2.3. Орендар має право проводити за власний рахунок поточний та капітальний ремонт об'єкта оренди, при цьому Орендар несе матеріальну відповідальність за якість проведених робіт та за всі пошкодження, викликані цими роботами. Ця умова Договору не розглядається як дозвіл на здійснення поліпшень об'єкта оренди і не тягне за собою зобов'язання Орендодавця щодо компенсації вартості поліпшень.
 - 2.2.4. При пошкодженні, втраті сільськогосподарської техніки або вантажного транспорту Орендар зобов'язується негайно сповістити про це Орендодавця.
 - 2.2.5. Орендар має право без згоди Орендодавця здавати орендовану сільськогосподарську техніку та вантажний транспорт в суборенду на умовах договору оренди сільськогосподарської техніки та вантажного транспорту з екіпажем або без екіпажа.
 - 2.2.6. По закінченню терміну дії Договору, а також у разі його дострокового розірвання, повернути протягом 10-ти (десяти) днів з дня настання зазначеного терміну сільськогосподарську техніку та

вантажний транспорт в технічно справному стані (з урахуванням нормативного зносу) в комплектції, отриманої від Орендодавця. Факт передачі оформляється актом приймання-передачі сільськогосподарської техніки та вантажного транспорту (Додаток 1).

3. Орендна плата та порядок розрахунків.

- 3.1. Розмір орендної плати за користуванням сільськогосподарською технікою та вантажним транспортом становить встановлено Орендарем згідно Додатку № 2 до даного договору
3.2. Розрахунки проводяться по закінченню кожного місяця оренди до 15 числа наступного місяця за фактичний термін використання техніки згідно акту виконаних робіт.

4. Термін дії договору.

- 4.1. Цей договір набирає чинності з моменту підписання і діє до **31 грудня 2025 року**.
4.2. Договір може бути розірваний достроково за письмовою згодою Сторін.
4.3. Цей Договір може бути розірваний за ініціативою однієї із сторін. Сторона, яка є ініціатором розірвання цього договору, зобов'язана письмово повідомити іншу про свій намір в термін не пізніше 3 днів до передбачуваної дати розірвання договору.

5. Відповідальність сторін.

- 5.1. За невиконання або неналежне виконання своїх зобов'язань за цим договором Сторони несуть відповідальність відповідно до чинного законодавства України.
5.2. У разі виникнення спірних ситуацій за цим договором вони розглядаються сторонами та вирішуються шляхом переговорів.
5.3. Жодна із Сторін не несе відповідальності за повне або часткове невиконання своїх зобов'язань, якщо невиконання є наслідком обставин форс-мажору, а саме: повені, пожежі, землетрусу, військових дій, за умови прийняття Сторонами необхідних заходів для виконання обов'язків за даною угодою.

6. Додаткові умови

- 6.1. Договір може бути змінений за письмовою згодою Сторін.
6.2. В частині не врегульованій цим Договором, Сторони керуються чинним законодавством України.
6.3. Договір складений в двох примірниках по одному для кожної сторони і має однакову юридичну силу.
6.4. Умови цього договору є конфіденційними і не підлягають розголошенню третім особам без письмової згоди іншої Сторони.
6.5. Всі додатки до цього договору мають юридичну силу, якщо вони складені у письмовій формі та підписані обома Сторонами.

7. Місцезнаходження та банківські реквізити сторін

ОРЕНДАР:

СТОВ ім. Богдана Хмельницького

Юридична адреса: 13043, Житомирська обл., Романівський р-н, с.Романівка, вул. Транзитна, буд. 3В
Код ЄДРПОУ 03745901
ПІН 037459006065,
р/р UA293808050000000026001263231
в АТ "Райффайзен Банк"
МФО 380805
Електронні адреси:
bh03745901@gmail.com

ОРЕНДОДАВЕЦЬ:

ТОВ «ХПП «Промагро»

Юридична адреса: 27314, Кіровоградська обл., Олександрівський р-н., с. Нова Осота, вул. Олександрівська, 1,
код ЄДРПОУ 36500177
ПІН 365001711156,
р/р UA063808050000000026001178188
в АТ «Райффайзен Банк» у м. Києві,
МФО 380805
тел.- 095-241-10-48
E-mail: hpp.promagro@gmail.com

Акт приймання-передачі

Додаток № 3
від 01.11.2023 р.

АКТ

прийняття-передачі сільськогосподарської техніки та транспортних засобів в оренду
до Договору оренди № 01/07/О від 01 липня 2022 р.

Ми, що нижче підписалися, склали цей акт про те, що Товариство з обмеженою відповідальністю «ХПП «Промагро» в особі директора Дедової Олени Валеріївни передає, а СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ ім. Богдана Хмельницького в особі директора Савеленка Станіслава Васильовича, що діє на підставі Статуту приймає:

1. Колісний самохідний навантажувач САТ 924Н 33326 ВА, лот 1751 - 1шт.

Прийняв:

Здав:

СТОВ ім. Богдана Хмельницького Юридична адреса: 13043, Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Романівка, вул. Транзитна, буд. 3В Код ЄДРПОУ 03745901 ПІН 037459006065, р/р UA293808050000000026001263231 в АТ "Райффайзен Банк" МФО 380805 Електронні адреси: bh03745901@gmail.com Савеленко С.В./	ТОВ «ХПП «Промагро» Юридична адреса: 27314, Кіровоградська обл., Кропивницький р-н., с. Нова Осота, вул. Олександрівська, 1, код ЄДРПОУ 36500177 ПІН 365001711156 , р/р UA063808050000000026001178188 в АТ «Райффайзен Банк» у м. Києві, МФО 380805 тел.- 095-241-10-48 E-mail: hpp.promagro@gmail.com Дедова О.В./
--	--

Акт наданих послуг

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор
Сільськогосподарське товариство з обмеженою
відповідальністю ім. Б. Хмельницького

Черкас Н.І.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор
ТОВ СФГ
«ПН ПОДІЛЛЯ»
ДЛЯ ДОКУМЕНТІВ
Ідентифікаційний код
41951372

Тороп О.

АКТ надання послуг № 63 від 30 квітня 2025 р.

Ми, що нижче підписалися, представник Замовника ТОВ СФГ "ПН Поділля", з одного боку, і представник Виконавця Сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю ім. Б. Хмельницького, з іншого боку, склали цей акт про те, що на підставі наведених документів:

Договір: оренди ТЗ № 03-01-22 від 03.01.2022р.

Виконавцем були виконані наступні роботи (надані такі послуги):

№	Найменування робіт, послуг	Кіл-сть	Од.	Ціна без ПДВ	Сума без ПДВ
1	Оренда ТЗ (ЗІЛ АМ 2687 ВО)	12	дн	35,00	420,00

Всього: 420,00

Сума ПДВ: 84,00

Всього із ПДВ: 504,00

Загальна вартість робіт (послуг) склала без ПДВ Чотириста двадцять гривень 00 копійок, ПДВ Вісімдесят чотири гривні 00 копійок, загальна вартість робіт (послуг) із ПДВ П'ятсот чотири гривні 00 копійок.

Замовник претензій по об'єму, якості та строкам виконання робіт (надання послуг) не має.

Від Виконавця

* Відповідальний за здійснення господарської операції і
правильність її оформлення

30.04.2025

Сільськогосподарське товариство з обмеженою
відповідальністю ім. Б. Хмельницького,
код за ЄДРПОУ 03745901, тел.: +38 (04146)
93012,
ІПН 037459006065, № свід. 624947,
п/р UA293808050000000026001263231 у банку
АТ Райффайзен Банк Аваль,
13043, Житомирська обл., Житомирський р-н,
с.Романівка, вул. Транзитна, 3В

Від Замовника

ТОВ СФГ
«ПН ПОДІЛЛЯ»
ДЛЯ ДОКУМЕНТІВ
Ідентифікаційний код
41951372

30.04.2025

ТОВ СФГ «ПН ПОДІЛЛЯ»,
код за ЄДРПОУ 41951372

Кредитний договір

ProCredit Bank
ProCreditum Bank

Кредитний договір		№202.51270
Позичальник – Сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю ім.Б.Хмельницького, від імені якого на підставі Статуту діє керівник Савеленко Станіслав Васильович		Банк - Акціонерне товариство "ПроКредит Банк", від імені якого за довіреністю діє представник Білоус Ірина Володимирівна.

надалі у тексті Позичальник та Банк спільно іменуються Сторони

Позичальник звернувся до Банку з проханням надати йому Кредит відповідно до цього Кредитного договору. Банк зберігає за собою право відмовити Позичальнику в наданні коштів по вже укладеному Кредитному договору якщо, згідно зі звичайною оцінкою Банку, фінансова ситуація Позичальника суттєво¹ погіршилася, або якщо Позичальник має прострочені платежі за будь-яким договором з Банком.

Сторони домовились про наступне:

1. Сума Кредиту

Банк зобов'язується надати Позичальнику строковий кредит (надалі – «Кредит»), загальна сума якого складає 8000000.00 (Вісім мільйонів гривень 00 копійок), строком на 5 (П'ять) місяців, від дати видачі кредиту включно.

2. Цільове призначення

Кредит використовується для поповнення обігових коштів

Позичальнику відомо, що його грошові зобов'язання перед Банком із сплати основної суми кредиту частково забезпечені державною портфельною гарантією (далі – Гарантія), і що кредит може бути використаний виключно на фінансування: посівів сільськогосподарських культур, купівлі сільськогосподарської продукції (сільськогосподарських товарів), що підпадає під визначення груп 1—24 УКТЗЕД, а також добрив, засобів захисту рослин, пестицидів та агрохімікатів, пально-мастильних матеріалів, запасних частин, оплати праці, оренди нерухомого та рухомого майна, інших товарів (робіт, послуг), що використовуються суб'єктами господарювання — сільськогосподарськими товаровиробниками під час провадження операційної діяльності. У разі виявлення Банком, Агентом, яким на дату підписання цього договору є АТ «Укрексімбанк» (раніше і надалі – Агент), або Гарантом, яким є Міністерство фінансів України нецільового використання кредитних коштів, та /або іншої невідповідності кредитів, включених до реєстру, по яких грошові зобов'язання Позичальника покриті Гарантією, умовам, визначеним законодавством та цим Договором, повинен здійснити виключення таких кредитів з реєстру. В такому випадку Банк зобов'язаний повернути на користь Гаранта суму сплати за Гарантією по такому кредиту, а Позичальник зобов'язаний сплатити та відшкодувати на користь Банку, в тому числі і шляхом авансування всі понесені витрати протягом 10 (десяти) банківських днів з дати отримання відповідного повідомлення (вимоги) Банку, якщо інший строк не вказаний в такому повідомленні. У випадку повного чи часткового невиконання Позичальником письмової вимоги Банку щодо відшкодування вказаних витрат, Банк набуває право на їх стягнення, в порядку визначеному цим договором для стягнення кредитної заборгованості.

3. Отримання кредитних коштів

Кредит видається у дату, вказану в Графіку повернення кредиту і сплати процентів (раніше і надалі – Графік), що є Додатком №1 до цього Договору, наступним способом: Зарахування коштів на рахунок Позичальника №UA953209840000026004210377301 у Кредитора

4. Проценти комісії та пеня

(а) Проценти

Проценти за користування Кредитом обчислюються від суми Кредиту, яка не є повернутою Банку (надалі – залишок кредиту) за кожен календарний день користування Кредитом до моменту його повного погашення та нараховуються щодо чергових платежів у строки, що зазначені в Графіку як дні платежу.

¹ У цьому договорі суттєвою зміною буде вважатися така зміна кількісних та/або якісних показників, яка більш ніж на 20 % відрізняється від аналогічних показників стану, на момент підписання цього Договору.

Договір позики

Договір про надання поворотно-фінансової допомоги

снт. Олександрівка

10 лютого 2025 року

Селянське (фермерське) господарство «Дсдов», в особі Голови Дсдова Валерія Володимировича, що діє на підставі Статуту, - надалі – **«Кредитор»** з одної сторони та Сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю ім. Б.Хмельницького в особі директора Черкас Наталії Іванівни, що діє на підставі Статуту, надалі **«Користувач»** з іншої сторони, далі по тексту разом як «Сторони», уклали цей Договір про наступне :

1. Предмет Договору

- 1.1. За цим Договором Кредитор надає Користувачу поворотну фінансову допомогу, а Користувач приймає її та зобов'язується повернути її в порядку та на умовах передбачених цим Договором.
- 1.2. Під «Поворотно-фінансовою допомогою» в цьому договорі слід розуміти суму коштів, що надійшла Користувачу у користування за даним договором.

2. Умови надання Допомоги

- 2.1. Поворотно-фінансова допомога надається на загальну суму **600 000,00 (Шістсот тисяч гривень 00 копійок)**.
- 2.2. Поворотно-фінансова допомога надається в національній валюті України - гривня.
- 2.3. Поворотно-фінансова допомога надається Кредитором шляхом безготівкового перерахування на особистий рахунок у банку Користувача частинами або повністю всією сумою.
- 2.4. Поворотно-фінансова допомога не передбачає нарахування процентів або надання інших видів компенсацій у вигляді плати за користування такими коштами та є обов'язковою до повернення.
- 2.5. Користувач зобов'язується витратити її за призначенням та повернути Кредиторові таку ж суму грошових коштів у строк та розмірах, що обумовлені умовами цього Договору.

3. Строк договору

- 3.1. Поворотно-фінансова допомога підлягає поверненню Користувачем на протязі 11 (одинадцяти) місяців, з моменту отримання від Кредитора письмового повідомлення – вимоги.

4. Порядок повернення поворотно-фінансової допомоги.

- 4.1. Поворотно-фінансова допомога повертається у безготівковому порядку одноразовим платежем або частинами, розмір яких самостійно визначається Користувачем.

5. Права та обов'язки сторін

- 5.1. Кредитор зобов'язується передати своєчасно грошові кошти /фінансову допомогу/ Користувачу.
- 5.2. Користувач має право достроково повернути поворотно-фінансову допомоги.

6. Відповідальність сторін

- 6.1. Користувач несе відповідальність відповідно чинного законодавства в разі неповернення /неповного/, несвоєчасного повернення поворотно-фінансової допомоги в строк, передбачений п 3.1 даного Договору.
- 6.2. Сторони звільняються від відповідальності за невиконання чи неналежне виконання умов даного договору, якщо це є наслідком непереборної сили.

7. Порядок вирішення спорів

7.1. Всі спори, що виникають з цього договору або пов'язані з ним, вирішуються шляхом переговорів між Сторонами.

7.2. Якщо відповідний спір не можливо вирішити шляхом переговорів, він вирішується в судовому порядку відповідно до чинного законодавства України.

8. Зміни, доповнення та інші умови договору

8.1. Всі зміни та доповнення до даного Договору погоджуються Сторонами, оформляються у вигляді додаткових угод до даного Договору, та підписуються обома сторонами.

8.2. Жодна із Сторін не має права передавати свої права третім особам чи сторонам по даному Договору без письмового погодження іншої Сторони.

8.3. Всі можливі претензії по даному Договору повинні бути розглянуті Сторонами протягом 15 (п'ятнадцяти) робочих днів з моменту отримання претензії.

8.4. Даний Договір укладений українською мовою та підписаний Сторонами у двох оригінальних примірниках, які мають однакову юридичну силу, по одному примірнику для кожної із сторін.

9. Місцезнаходження і реквізити Сторін

КОРИСТУВАЧ

СТОВ ім. Б.Хмельницького
Код ЄДРПОУ 03745901
13043, с. Романівка Романівська ТГ
Житомирський р-н
Житомирська обл.
ПІН 037459006065
№ св. 100217330
П/р UA61 3003 3500 0000 0260 0222 1106 3
в АТ "Райффайзен банк";
п/р UA95 3209 8400 0002 6004 2103 7730 1
в АТ "ПроКредит Банк".

КРЕДИТОР

СФГ «Дедов»
Код ЄДРПОУ 20653891
27300, вул. Залізнична, 1Б
смт. Олександрівка
Кіровоградська область,
ПІН 206538911150
№ св. 100217330
П/р UA91 3003 3500 0000 0260 0622 0643 6
в "Райффайзен Банк",
п/р UA52 3209 8400 0002 6005 2200 9462 8
в АТ "ПроКредит Банк";
п/р UA84 300614 0000026006000002958
в АТ "Креді Агріколь Банк";

Директор

Н.І.Черкас

Голова

В.В.Дедов

Кореспонденції рахунків довгострокової і поточної дебіторської заборгованості

Таблиця Р.1 - Кореспонденція рахунків з обліку довгострокових векселів одержаних

<i>Зміст господарської операції</i>	<i>Дебет</i>	<i>Кредит</i>
Відвантажено продукцію покупцеві	361	701
Нараховано суму ПДВ	701	641
Одержано довгостроковий вексель	182	361
Відображено різницю між номінальною і реальною вартістю одержаного довгострокового векселя	182	69
На дату балансу списана різниця між номінальною і реальною вартістю одержаного довгострокового векселя	69	732
Нараховано суму ПДВ	732	641
Погашення одержаного довгострокового векселя	311	182
На дату погашення списана різниця між номінальною і реальною вартістю одержаного довгострокового векселя	69	732
Нараховано суму ПДВ	732	641

Таблиця Р.2 - Кореспонденція бухгалтерських рахунків з обліку іншої довгострокової дебіторської заборгованості

<i>Зміст господарської операції</i>	<i>Дебет</i>	<i>Кредит</i>
Видано довгострокову позику працівникові підприємства	183	30, 31
Погашено працівником підприємства довгострокову позику	30, 31, 66	183
Відображено суму не поверненої працівником підприємства довгострокової позики при зверненні до суду	374	183
Погашено неповернуту працівником підприємства частину довгострокової позики за рахунок прибутку підприємства	443	183

Таблиця Р.3 - Кореспонденція бухгалтерських рахунків з обліку видачі (отримання) простого векселя

<i>Зміст господарської операції</i>	<i>Дебет</i>	<i>Кредит</i>
<i>Обліу у покупця (векселедавця)</i>		
Оприбутковано товарно-матеріальні цінності	20, 21, 22, 281, 282	63
Відображено податковий кредит з ПДВ	641	63
Видано простий вексель	63	62
На дату балансу нараховані відсотки за виданим векселем	952	684
<i>Облік у продавця (векселедержателя)</i>		
Відпущено товарно-матеріальні цінності	36	701, 702, 703
Нарахована сума ПДВ	701, 702, 703	641
Отриманий вексель	34	36
На дату балансу нараховані відсотки за векселем до отримання	373	732
Нарахована сума ПДВ	732	641

Таблиця Р.4 - Кореспонденція рахунків з обліку авансів виданих

<i>Зміст господарської операції</i>	<i>Дебет</i>	<i>Кредит</i>
Перерахована попередня оплата за товари	371	31
Відображена сума податкового кредиту з ПДВ	641	644
Отримані товари від постачальника	281	63
Відображено списання суми податкового кредиту з ПДВ з авансу	644	63
Відображено сума податкового кредиту з різниці ПДВ	641	63
Залік заборгованості з постачальником	63	371
Проведено доплату різниці з поточного рахунку	63	31

Таблиця Р.5 - Кореспонденція рахунків поточної дебіторської заборгованості на СТОВ ім. Б. Хмельницького

<i>Зміст господарської операції</i>	<i>Дебет</i>	<i>Кредит</i>
Отримання оплати від покупців та замовників	311	361
Списано дохід від реалізації готової продукції	361	701
Списано дохід від реалізації послуг	361	703
Списано дохід від реалізації інших оборотних активів	361	712

Продовження таблиці Р.5

<i>Зміст господарської операції</i>	<i>Дебет</i>	<i>Кредит</i>
Відображено дохід від операційної курсової різниці	362	714
Відображено збиток від операційної курсової різниці	945	362
Перераховано аванс контрагентам в рахунок поставки продукції	3711	311
Отримано оплачений попередньо товар	631	3711
Видано з каси грошові кошти під звіт	3721	301
Перераховано з поточного рахунку підзвітну суму на рахунок підзвітної особи	3721	311
Списано витрати підзвітних сум	203, 207, 209, 221, 911, 92	3721
Нараховані відсотки за залишками грошових коштів на рахунках у банках, надані позики, продані в кредит товари	373	733
Отримання нарахованих доходів на поточний рахунок підприємства	311	373
Надано позику працівнику підприємства з каси	3771	301
Перераховано позику працівнику підприємства з поточного рахунку	3771	311
Утримання наданої позики із зарплати працівника	661	3771
Надання фінансової допомоги працівникам підприємства	949	3771
Нарахування суми допомоги з тимчасової непрацездатності	378	661
Надходження грошових коштів на поточний рахунок підприємства для виплати працівникам допомоги з тимчасової непрацездатності	311	378

Таблиця Р.6 - Кореспонденція рахунків з обліку резервів сумнівних боргів

<i>Зміст господарської операції</i>	<i>Дебет</i>	<i>Кредит</i>
Створення резерву сумнівних боргів	944	38
Сума дебіторської заборгованості, визнана безнадійною, списана за рахунок резерву сумнівних боргів	38	36
Відображено на позабалансовому рахунку суму списаної заборгованості	071	-

Продовження таблиці Р.6

<i>Зміст господарської операції</i>	<i>Дебет</i>	<i>Кредит</i>
Відкоригована сума нарахованого резерву сумнівних боргів за дебіторською заборгованістю, визнаною безнадійною, але пізніше відшкодованою покупцем	38	716
Відображено на позабалансовому рахунку суму дебіторської заборгованості, визнану безнадійною та відшкодовану пізніше покупцем	-	071
Сума безнадійної дебіторської заборгованості віднесена на витрати в частині, що не покрита резервом сумнівних боргів	944	36

Таблиця Р.7 - Кореспонденція рахунків з обліку дебіторської заборгованості за нарахованими доходами

<i>Зміст господарської операції</i>	<i>Дебет</i>	<i>Кредит</i>
Нараховані дивіденди, що підлягають отриманню від дочірніх, асоційованих і спільних підприємств (облік у інвестора ведеться методом участі в капіталі)	373	14
Нараховані дивіденди, відсотки, роялті (коли інвестор не має суттєвого впливу на об'єкт інвестування)	373	731, 732, 733
Нараховані доходи від надання активів у: – фінансову оренду – операційну оренду	373	732 733
Надходження грошових коштів в погашення дебіторської заборгованості за нарахованими доходами	30,31	373
Погашена дебіторської заборгованості за нарахованими доходами шляхом видачі короткострокового векселя	34	373
Погашена дебіторської заборгованості за нарахованими доходами шляхом отримання короткострокових боргових зобов'язань	35	373

Таблиця Р.8 - Кореспонденція рахунків з обліку дебіторської заборгованості за відшкодуванням завданих збитків

<i>Зміст господарської операції</i>	<i>Дебет</i>	<i>Кредит</i>
Відображено виникнення дебіторської заборгованості та доходу після встановлення винної особи на загальну суму відшкодування шкоди	375	716
Відображено суми, відшкодовані винною особою матеріальними цінностями	20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28	375
Відображено суми відшкодування винною особою грошовими коштами	30, 31	375
Утримано суму завданого збитку із заробітної плати	66	375

Кореспонденції рахунків довгострокових і поточних зобов'язань

Таблиця С.1 – Кореспонденції рахунків довгострокових і поточних зобов'язань на
СТОВ ім. Б. Хмельницького

<i>Зміст господарської операції</i>	<i>Дебет</i>	<i>Кредит</i>
Визнання основного засобу, що перейде у власність після закінчення строку оренди і одночасно визнання зобов'язання з фінансової оренди	1521	531
Нарахована за звітний рік сума чергового платежу за орендою, яка з довгострокового зобов'язання переходить у поточне	531	611
Податковий кредит з ПДВ	6442	531
Списані витрати на реєстрацію придбаного в лізинг основного засобу	531	6851
Отримання позики на поточний рахунок	311	601
Погашення позики з поточного рахунку	601	311
Списання поточної заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями на основі графіку лізингових платежів	531	611
Погашення заборгованості за договором лізингу	611	311
Надходження товарів (вексель в рахунок оплати поставленого товару)	631	621
Погашення векселя (списання коштів з банківського рахунку)	621	311
Придбання основних засобів, мнма, палива, будівельних матеріалів, запасних частин, матеріалів сільськогосподарського призначення, інших матеріалів, мшп, продукції с/г виробництва	1521, 1531, 203, 205, 207, 208, 209, 221, 2711	631
Списання витрат за надані послуги на рахунок собівартості	2311	631
Податковий кредит	6442	631
Списання витрат за надані послуги за рахунок загальновиробничих, адміністративних, збутових витрат	911, 92, 93	631
Нарахування ПДФО на заробітну плату	661	6411
Нарахування ПДФО на дивіденди	671	6411
Нарахування ПДФО на паї	6856	6411
Перерахування ПДФО до бюджету	6411	311
Реєстрація вхідного податкового документа	6412	6442

Продовження таблиці С.1

<i>Зміст господарської операції</i>	<i>Дебет</i>	<i>Кредит</i>
Нарахування податкового зобов'язання 20%	6432	6412
Нарахування податкового зобов'язання 14%	6435	6412
Перерахування інших податків (користування надрами, єдиний податок і т.д.) до бюджету	6415	311
Списання витрат на перераховані інші податки	911	6415
Списання витрат на перерахований збір на обов'язкове державне пенсійне страхування	949	6415
Нарахування воєнного збору на заробітну плату працівників	661	642
Нарахування воєнного збору на дивіденди	671	642
Нарахування воєнного збору на орендну плату	6856	642
Перерахування суми воєнного збору з поточного рахунку до бюджету	642	311
Виставлена податкова накладна покупцям	6432	6412
Податкові зобов'язання не підтверджені на реалізацію продукції, послуг, основних засобів	701, 703, 712	6432
Нарахування податкових зобов'язань	6431	6432
Податкові зобов'язання на реалізовану продукцію, послуги	701, 703	6431
Податковий кредит на придбані будматеріали, використані не в господарській діяльності	6435	631
Податковий кредит від купівлі товарів	6441	631
Податковий кредит на передплату за товар постачальнику	6442	6441
Незареєстрована податкова накладна (якщо податкова накладна не реєструється протягом року, сума податкового кредиту списується на 949 рахунок)	949	6442
Нарахування ЄСВ на відпустки, на зарплату загальнопромислових працівників, на зарплату адміністрації	471, 911, 92	651
Перерахування ЄСВ до бюджету	651	311
Видано заробітну плату з каси або перераховано з поточного рахунку	661	301, 311
Нарахування відпускних	471	661
Вирахування з зарплати на благодійну організацію «лікарняна каса»	661	6851
Нарахування зарплати працівникам загальнопромислового призначення та адміністрації	911, 92	661
Нарахування дивідендів	443	671
Виплата дивідендів	671	311
Отримання авансу від іноземного покупця	312	6812

Продовження таблиці С.1

<i>Зміст господарської операції</i>	<i>Дебет</i>	<i>Кредит</i>
Відвантаження товару за отриману передплату	6812	362
Нарахування відсотків за кредит	951	684
Погашення відсотків	684	311
Компенсація держави за відсотки по кредитах (державна компенсує частину відсотків)	684	482
Частка в статутному капіталі (купівля підприємства)	141	6851
Отримання поворотної фінансової допомоги	301	6851
Утримано із зарплати членські внески (благодійна організація "лікарняна каса"), повернення ПДФО згідно договору	6851	311

Програма й робочі документи для забезпечення проведення аудиту дебіторської заборгованості

Аудиторська фірма _____

Підприємство _____

Період перевірки _____

ПРОГРАМА АУДИТУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTI

Мета проведення аудиту: висловлення аудитором думки про те, чи відповідає фінансова інформація щодо розрахункових операцій на підприємстві в усіх суттєвих аспектах нормативним документам, які регламентують порядок її підготовки і надання користувачам.

Якісні аспекти діяльності підприємства:

1. Наявність
2. Достовірність і повнота
3. Права й обов'язки
4. Відображення у встановлені строки і оцінка
5. Подання та розкриття інформації.

Завдання аудиту	Якісні аспекти фінансового звіту
А. Документальне забезпечення розрахункових операцій	1, 2, 3
Б. Достовірність розрахункових операцій	1, 2, 4
В. Належна класифікація залишків на рахунках дебіторської і кредиторської заборгованості та правильне віднесення до статей фінансової звітності	5

Відповідність до мети аудиту	Аудиторські процедури	Індекс робочого документу
А	Перевірка правильності розрахунків у первинних документах (за кількістю, за вартістю)	
Б	Чи є дані бухгалтерської і небухгалтерської звітності по дебіторах (звіт директора, голови правління, фінансовий огляд) зіставними	
Б	Перевірка правильності віднесення заборгованості до складу сумнівної	РД 2
Б	Перевірка правильності віднесення дебіторської заборгованості до складу безнадійної	РД 3
В	Звіряння залишків по розрахунках за даними Головної книги і регістрів бухгалтерського обліку	РД 1

Виконав _____

Перевірів _____

РОБОЧА ДОКУМЕНТАЦІЯ

РД 1

Аудиторська фірма _____

Підприємство _____

Період перевірки _____

Звірення залишків по розрахунках за даними головної книги і регістрів бухгалтерського обліку

Місяць	За даними Головної книги				За даними регістрів			
	Сальдо на початок місяця	Обороти за дебетом	Обороти за кредитом	Сальдо на кінець місяця	Сальдо на початок місяця	Обороти за дебетом	Обороти за кредитом	Сальдо на кінець місяця
Рахунок 36/1 «Замовники»								
Рахунок 37/1 «Інші дебітори»								

Виконав _____

Перевірів _____

Перевірка правильності віднесення дебіторської заборгованості до складу сумнівної

Критерій, за яким дебіторська заборгованість класифікована як сумнівна	Сума дебіторської заборгованості, назва підприємства-дебітора	Примітки аудитора щодо правильності класифікації

Виконав _____

Перевірив _____

Перевірка правильності віднесення дебіторської заборгованості до складу
безнадійної

Критерії, за яким дебіторську заборгованість можливо класифікувати як безнадійну відповідно до п.14.1.11 п. 14 Податкового кодексу України	Критерій, який використано для класифікації існуючої дебіторської заборгованості як безнадійної	Примітки аудитора щодо правильності класифікації
1) заборгованість по зобов'язанням, за якими минули строки позовної давності		
2) заборгованість, що виявилась непокритою внаслідок недостатності майна фізичної чи юридичної особи, які оголошені банкрутом у встановленому законодавством порядку, або юридичної особи, що ліквідується		
3) заборгованість, що виявилась непокритою внаслідок недостатності коштів, що отримані від продажу на відкритих аукціонах майна позивача, яке передане під заставу як забезпечення вказаної заборгованості за умови, що інші юридичні дії кредитора стосовно примусового стягнення іншого майна позивача не призвели до повного покриття заборгованості		
4) заборгованість, покриття якої стало неможливим у зв'язку з дією обставин, що мають непоборну чинність		
5) прострочена заборгованість померлих фізичних осіб, а також осіб, що визнані без вісті відсутніми, неплатоспроможними, а також прострочена заборгованість фізичних осіб, що засуджені на позбавлення волі		

Виконав _____

Перевірив _____

Програма і документація для забезпечення аудиту довгострокових та короткострокових зобов'язань

Аудиторська фірма _____

Підприємство _____

Період перевірки _____

Тест внутрішнього контролю зобов'язань перед банком

	Так	Ні	Інф.	Примітки
1. У бухгалтерському обліку класифікація позик відображається відповідно до П(С)БО 11?				
2. Чи були прострочені кредити?				
3. Чи виявляли винних осіб у несвоєчасному погашенні кредитів?				
4. Доручення на перерахування грошей із рахунка в національній валюті подаються: – на паперових носіях; – в електронному вигляді за допомогою системи «Банк-клієнт»?				
5. Право підпису на банківських документах (електронного підпису) має: – тільки керівник; – делеговано іншим посадовим особам?				
6. Наявність суцільної реєстрації платіжних доручень на перерахування кредитних коштів				
7. Наявність пропусків у нумерації платіжних доручень на перерахування кредитних коштів				
8. Регістри з обліку операцій на кредитних рахунках формуються: – автоматизовано; – вручну.				
9. Банківські виписки по кредитних рахунках групуються і підшиваються у хронологічному порядку				
10. Наявність окремих синтетичних регістрів для обліку руху кредитних коштів у різних валютах				
11. Облік руху кредитних коштів в іноземній валюті ведеться у двох валютах: валюті розрахунків і національній валюті				
12. Перерахунок залишку кредитів в іноземній валюті для відображення в національній валюті здійснюється за курсом НБУ на дату звіту				

Виконав _____

Перевірив _____

ПРОГРАМА АУДИТУ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

Мета проведення аудиту: висловлення аудитором думки щодо повноти, достовірності, законності й об'єктивності здійснених і відображених у бухгалтерському обліку й звітності зобов'язань та забезпечень.

Якісні аспекти аудиторської перевірки:

1. Підтвердження наявності й руху коштів за зобов'язаннями і забезпеченнями.
2. Підтвердження повноти, правдивості й неупередженості інформації, відображеної в первинних документах, реєстрах обліку і звітності.
3. Підтвердження прав і обов'язків.
4. Перевірка відповідності вартісної оцінки зобов'язань і забезпечень принципам бухгалтерського обліку України і принципам облікової політики підприємства.
5. Відповідність відображення і розкриття інформації в фінансовій звітності прийнятим нормам бухгалтерського обліку.

Таблиця Ф.1 – Програма аудиту зобов'язань

Перелік аудиторських процедур	Мета перевірки	Термін перевірки	Індекс робочого документа
1	2	3	4
1. Аудит довгострокових кредитів банків А. Встановлення об'єктивної доцільності, цільового використання та законності одержаних довгострокових кредитів. Б. Правильності відображення в обліку та звітності сум довгострокових кредитів. В. Правильність відображення в обліку та звітності витрат, понесених підприємством у зв'язку з нарахуванням та сплатою відсотків за користування довгостроковими кредитами Головні процедури: 1. Перевірити виконання таких облікових операцій, пов'язаних з одержанням кредиту:			РД-1: Таблиця відповідності погашення кредиту

Продовження таблиці Ф.1

1	2	3	4
– реєстрація і відкриття особового позикового рахунка позичальника в кредитній установі; – операції з видачі кредиту; – операції з оформлення документів, які супроводжують кредитну операцію; – операції з погашення кредиту і відображення і бухгалтерському обліку; – операції з оплатою за користування кредитом і відображення в бухгалтерському обліку; – відображення кредитних операцій у балансі підприємства, викладення інформації в примітках до звітності. 2. Перевірити наявність і правильність оформлення договорів на одержання кредитів і позик. 3. Перевірити правильність класифікації кредитів і позик на довгострокові й короткострокові й відповідне їхнє відображення в обліку. 4. Перевірити відповідність записів аналітичного обліку за рахунком 50 записам у Головній книзі та формах фінансової звітності. 5. Звірити обороти і залишки у витягах банку, регістрах бухгалтерського обліку, в Головній книзі і в фінансовій звітності 6. Перевірити правильність застосування курсу валюти під час відображення в національній валюті одержання і погашення кредитів, наданих іноземній валюті. 7. Перевірити правильність визначення курсових різниць на дату операцій і на кінець звітного періоду			
2. Аудит інших довгострокових фінансових зобов'язань А. Виявлення заборгованості й перевірка обґрунтованості сум щодо довгострокових фінансових зобов'язань. Б. Правильності відображення в обліку й звітності сум довгострокових фінансових зобов'язань. В. Правильності відображення в обліку й звітності витрат, пов'язаних із заборгованістю за довгостроковими фінансовими зобов'язаннями			РД-2: Облік виданих підпри ємством векселів

Продовження таблиці Ф.1

1	2	3	4
Головні процедури: 1. Встановити наявність і правильність відображення сум довгострокових фінансових зобов'язань, а саме: – довгострокових векселів виданих; – довгострокових зобов'язань за облігаціями; – довгострокових зобов'язань з оренди. 2. Перевірити правильність класифікації векселів виданих на довгострокові й короткострокові і відповідне їх відображення в обліку. 3. Перевірити відповідність записів аналітичного обліку за рахунками 51, 52 і 53 записам у Головній книзі та формах фінансової звітності. 4. Перевірити правильність оформлення договорів фінансової оренди. Якщо в договорі орендна ставка не визначена, перевірити чи правильно розраховується орендна ставка. 5. Перевірити правильність відображення на 53 рахунку фінансової оренди: чи відображено в бухгалтерському обліку одержаний у фінансовий лізинг об'єкт одночасно як актив і зобов'язання за найменшою на початок строку оренди оцінкою: справедливою вартістю активу або теперішньою вартістю суми мінімальних орендних платежів. 6. Перевірити правильність оформлення первинних документів			
3. Аудит інших довгострокових зобов'язань А. Встановлення об'єктивної істини щодо повноти відображення в обліку витрат пов'язаних з операціями з довгостроковими зобов'язаннями. Б. Правильність віднесення зобов'язань до складу інших довгострокових зобов'язань. В. Перевірка наявності й повноти оформлення документів, які підтверджують інші довгострокові зобов'язання Головні процедури: 1. Перевірити правильність віднесення зобов'язань до інших довгострокових зобов'язань. 2. Перевірка повноти обліку інших довгострокових зобов'язань.			

Продовження таблиці Ф.1

1	2	3	4
3. Перевірити відповідність записів аналітичного обліку за рахунком 55 записам у Головній книзі та формах фінансової звітності			
4. Аудит короткострокових кредитів банків А. Встановлення об'єктивної істини щодо доцільності, цільового використання та законності одержаних короткострокових кредитів. Б. Правильності відображення в обліку та звітності сум короткострокових кредитів. В. Правильності відображення в обліку та звітності витрат, понесених підприємством у зв'язку з нарахуванням та сплатою відсотків за користування короткострокових кредитами Головні процедури: 1. Перевірити виконання наступних облікових операцій, пов'язаних з одержанням кредиту: – реєстрація та відкриття особового позикового рахунка позичальника в кредитній установі; – операції з видачі кредиту; – операції з оформлення документів, які супроводжують кредитну операцію; – операції з погашення кредиту і відображення і бухгалтерському обліку; – операції з оплатою за користування кредитом і відображення в бухгалтерському обліку; – відображення кредитних операцій у балансі підприємства, викладення інформації в примітках до звітності 2. Перевірити наявність та правильність оформлення договорів на одержання кредитів і позик. 3. Перевірити відповідність записів аналітичного обліку за рахунком 60 записам у Головній книзі та формах фінансової звітності. 4. Звірити обороти й залишки у виписках банку, регістрах бухгалтерського обліку і в Головній книзі. 5. Зіставити суми, відображені у фінансовій звітності, із залишком у Головній книзі.			РД-1: Таблиця відповідності погашення кредиту

Продовження таблиці Ф.1

1	2	3	4
6. Перевірити правильність застосування курсу валюти у разі відображення у національній валюті одержання і погашення кредитів, наданих і іноземній валюті. 7. Перевірити правильність визначення курсових різниць на дату операцій і на кінець звітного періоду			
5. Аудит короткострокових векселів виданих А. Виявлення та перевірка законності розрахунків між суб'єктами економічних відносин за допомогою векселів. Б. Підтвердження дотримання порядку обліку бланків суворої звітності під час придбання, зберігання та списання векселів. В. Правильність відображення в обліку та звітності операцій пов'язаних із видачею короткострокових векселів Головні процедури: 1. Встановлення різновиду векселів, що використовуються на підприємстві, перевірка правильності оформлення реквізитів. 2. Перевірити правильність класифікації векселів виданих на довгострокові й короткострокові та відповідне їхнє відображення в обліку. 3. Звірити записи аналітичного обліку за рахунком 62 з записами в Головній книзі, регістрах бухгалтерського обліку та формах звітності. 4. Встановити чи правильно використовуються та зберігаються векселі як бланки суворої звітності.			РД-2: Облік виданих підприємством векселів
6. Аудит кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги А. З'ясування документальної обґрунтованості здійснених операцій, відповідність дійсності документів і правильності їхнього оформлення. Б. Підтвердження реальності кредиторської заборгованості і відображення її в бухгалтерському обліку та звітності В. Перевірка наявності заборгованості з простроченим трирічним терміном давності і перевірка правильності її списання Головні процедури: 1. Перевірити вірогідність (повноту й точність) фактів оприбуткування товарно-матеріальних цінностей (ТМЦ), прийняття до обліку робіт, послуг.			РД-3: Відомість аудиту кредиторської заборгованості

Продовження таблиці Ф.1

1	2	3	4
2. Перевірити оперативність реєстрації фактів надходження сировини, надання послуг. 3. Перевірити законність первинної облікової документації, якою оформляються операції по розрахунках із постачальниками й підрядниками. 4. Перевірити повноту й точність реєстрації документа в облікових регістрах. 5. Перевірити наявність договорів на поставку продукції (виконання робіт, послуг) і правильність їхнього оформлення. 6. Перевірити правильність ведення аналітичного обліку по рахунку 63, правильність складання бухгалтерських проводок по рахунку 63. 7. Перевірити повноту оприбуткування матеріальних цінностей. Необхідно зіставити дані про їхню кількість і вартість по платіжних документах із даними документів на їхнє оприбуткування (рахунків, товарно-транспортних накладних) і показниками аналітичного обліку, звітів руху продуктів і матеріалів. 8. Перевірити правильність списання витрат із кредиту розрахунків із кредиторами на собівартість продукції (робіт, послуг). 9. Встановити дату виникнення й причину утворення кредиторської заборгованості. Перевірити, чи є заборгованість з минулим строком позовної давності, чи вживаються заходи до її стягнення			
7. Аудит розрахунків з одержаних авансів А. Виявлення наявності та перевірка заборгованості по одержаним авансам. Б. Правильність відображення в обліку та звітності сум одержаних авансів. В. Перевірка наявності та повноти оформлення документів, які підтверджують одержані аванси Головні процедури: 1. Перевірити наявність та правильність оформлення договорів, за якими були одержані суми авансів у рахунок наступних поставок			

Продовження таблиці Ф.1

1	2	3	4
продукції, виконання робіт. 2. Перевірити повноту і правильність нарахування податків з сум одержаних авансів. 3. Звірити записи аналітичного обліку за рахунком 681 із записами в Головній книзі, регістрах бухгалтерського обліку та формах звітності. 4. Перевірити точність арифметичних розрахунків у первинних документах і бухгалтерських записах			РД-4: Перевірка відображення у бухгалтерському обліку заборгованості по авансам одержаним
8. Аудит розрахунків із бюджетом і позабюджетних платежів А. Підтвердження правильності, своєчасності й повноти нарахування і перерахування податків і зборів відповідно нормативним документам, що регламентують порядок їхнього нарахування та сплати до відповідних рівнів бюджету. Б. Перевірити відповідність даних бухгалтерського обліку, податкової звітності та книги обліку продажу товарів. В. Підтвердження достовірності бухгалтерського обліку та звітності Головні процедури: 1. Зіставити дані податкової декларації, бухгалтерських регістрів за рахунками 63, 64, Головної книги 2. Перевірити ведення журналу обліку виставлених рахунків-фактур і книги обліку продажу товарів, своєчасності виставлення і правильності оформлення рахунків-фактур. 3. Перевірити порядок формування податкової бази під час реалізації товарів, робіт, послуг за даними регістрів синтетичного й аналітичного обліку, договорам із покупцями, актам виконаних робіт і податкової декларації. 4. Перевірити обґрунтованість застосування податкової ставки 0 %. 5. Перевірити точність арифметичних розрахунків у первинних документах і бухгалтерських записах або виконати самостійні розрахунки.			

Продовження таблиці Ф.1

1	2	3	4
6. Перевірити групи операцій на всіх стадіях облікового циклу з метою їхнього відображення в показниках звітності			
9. Аудит розрахунків з оплати праці й страхування А. Підтвердження дотримання підприємства чинного законодавства щодо трудової дисципліни на підприємстві. Б. Правильність нарахування робітникам підприємства заробітної плати, відпускних, премій, матеріально допомоги та інших виплат. В. Підтвердження правильності та своєчасності нарахування ЕСВ. Г. Правильність відображення даних з обліку праці та страхування у бухгалтерському обліку та звітності. Головні процедури: 1. Перевірити наявність і відповідність чинному законодавству: колективного договору; положення про оплату праці; положення про преміювання; інших нормативних документів. 2. Підтвердити наявність і відповідність чинному законодавству документів із кадрового складу: наказів про прийняття, звільнення; табелів обліку робочого часу; штатного розкладу (у разі погодинної оплати); нарядів та розцінок (у разі відрядної оплати); договорів цивільно правового характеру (трудових угод). 3. Встановити факти видачі заробітної плати натурою (відзначити для перевірки внесення до складу валового доходу, обчислення податку на додану вартість, застосування звичайної ціни). 4. Перевірити повноту й своєчасність перерахувань ЕСВ . 5. Зіставити суми, відображені у фінансовій звітності, із залишком у регістрах бухгалтерського обліку й у Головній книзі. 6. У разі відрядної оплати праці – перевірити відповідності обсягів виконаних робіт і бази нарахування відрядної оплати праці 7. За умов роботи неповний місяць – перевірити правильність нарахування заробітної плати за посадовими окладами 8. Вивчити всі документи, включені до журналу-ордеру, відомості, на підставі яких здійснюється бухгалтерська проводка. 9. Встановити правильність нарахування оплати за поточні відпустки, виплати допомоги у разі хвороби й тимчасової			

Продовження таблиці Ф.1

1	2	3	4
непрацездатності			
10. Аудит розрахунків з учасниками А. Встановлення об'єктивної істини щодо наявності та законності зобов'язань підприємства по розрахунках з учасниками Б. Підтвердження правильності нарахування та утримання податку на дивіденди В. Перевірка відображення в обліку та звітності операцій пов'язаних з обліком розрахунків з учасниками. Головні процедури: 1. Виявити наявність у підприємства розрахунків з учасниками підприємства, що пов'язані з розподілом прибутку – дивіденди. 2. Перевірити відповідність записів аналітичного обліку за рахунками 67 записам у Головній книзі та формах фінансової звітності. 3. Перевірити правильність і своєчасність нарахування, утримання та сплати до бюджету податку на дивіденди з нарахованої суми виплат. 4. Перевірити, чи зменшив платник податку суму нарахованого податку на прибуток на суму внесеного до бюджету податку на дивіденди. 5. Перевірити правильність відображення в обліку операцій з нарахування заборгованості підприємства перед учасниками, з реінвестування доходів, з розрахунків за нарахованими дивідендами			
11. Аудит внутрішніх розрахунків А. Виявлення наявності й перевірка заборгованості по внутрішніх розрахунках Б. Правильність відображення в обліку та звітності заборгованості по внутрішніх розрахунках В. Перевірка наявності та повноти оформлення документів, які підтверджують заборгованість по внутрішніх розрахунках Головні процедури: 1. Перевірити наявність та правильність документів, якими підтверджується заборгованість по внутрішніх розрахунках. 2. Перевірити повноту і правильність нарахування податків.			

Продовження таблиці Ф.1

1	2	3	4
3. Звірити записи аналітичного обліку за рахунком 682 із записами в Головній книзі, регістрах бухгалтерського обліку та формах звітності.			
4. Перевірити групи операцій на всіх стадіях облікового циклу з метою їхнього відображення в показниках звітності			

Виконав _____

Перевірів _____

РОБОЧА ДОКУМЕНТАЦІЯ

РД 1

Аудиторська фірма _____

Підприємство _____

Період перевірки _____

Таблиця відповідності погашення кредиту

Вид кредиту	Дата отримання	Валюта	Загальна сума отриманого кредиту	Графік погашення		Своєчасність погашення		Відхилення	Санкції
				Дата	Сума	Дата	Сума		

Виконав _____

Перевірів _____

РД 2

Облік виданих підприємством векселів

Вид векселя	Платник за векселем	Дата передачі векселя	Строк погашення	Договір, за яким видано вексель

Виконав _____

Перевірів _____

РД 3

Відомість кредиторської заборгованості

Найменування підприємства	Первинний документ	Дата виникнення заборгованості	Сума в договорі	За що заборгованість	Дата погашення заборгованості	Сума заборгованості	Проведення в обліку	
							Дт	Кт

Виконав _____

Перевірив _____

РД 4

Перевірка відповідності відображення у бухгалтерському обліку заборгованості по авансам одержаним

Підприємство	Сальдо на початок періоду, тис. грн	Аванси отримані (субрах. 681), тис. грн		Сальдо на кінець періоду, тис. грн		Відхилення (+/-)
		За даними підприємства	За даними перевірки	За даними підприємства	За даними перевірки	

Виконав _____

Перевірив _____